

Maakuntahallitus

26.01.2015

AIKA 26.01.2015 Klo 10:00 - 13:48
Tauko: klo 12.08 - 12.50

PAIKKA Hyrynsalmen kunnanvirasto, Laskutie 1, Hyrynsalmi

KÄSITELLYT ASIAT

§	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
2	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
3	Cemis -kehittämishjelma 2015 -2016 Cemis-Oulu – MiKeDeKa	6
4	CEMIS 2015-2016 ohjelma - MIKES (VTT Oy) - Virtausmallinnuksen sekä UWB ja impulssitutkatekniikkaan perustuvan monitorointialustan kehittäminen	10
5	Uudistuva Impilinna	13
6	Ukkohalla-Paljakka starttihankkeen A70008 peruminen	18
7	Oikaisuvaatimus/Rahoituspäätös	19
8	Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot	20
9	Pohjoisen sote-alueen valmisteleva kokous Oulussa	68
10	Edustajien nimeäminen Itä-Suomen neuvottelukuntaan	69
11	Edustajien nimeäminen Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan	71
12	Kainuun edustajat Euregio Karelian hallituksessa 2015 - 2016	73
13	Talousarvion 2015 täytäntöönpano-ohje	74
14	Kannanotto maakuntien tulevaisuudesta seuraavan hallitusohjelman valmistelutyöhön	78
15	Itä-Suomen hallitustavoitteet 2015	89
16	Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus	91

KOKOUSAIKA 26.01.2015 klo 10:00 - 13:48**OSALLISTUJAT**

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Päätöksentekijät	Korhonen Timo	10:00 - 13:48	puheenjohtaja	
	Hatva Teuvo	10:00 - 13:48	jäsen	
	Hekkala Raija	10:00 - 13:48	jäsen	
	Kinnunen Anneli	10:00 - 13:48	jäsen	
	Kyllönen Esko	10:00 - 13:48	jäsen	
	Kyllönen Sari	10:00 - 13:48	jäsen	
	Peltola Harri	10:00 - 13:48	jäsen	
	Piirainen Raimo	10:00 - 13:48	jäsen	
	Sarparanta Tiina	10:00 - 13:48	jäsen	
	Toivanen Osmo	10:00 - 13:48	jäsen	
	Aavakare Eila	10:00 - 13:48	varajäsen	
	Hannukainen Esa	10:00 - 13:48	varajäsen	
	Huusko Ritva	10:00 - 13:48	varajäsen	
Poissa	Hakkarainen Eija	jäsen I vpj.		
	Jarva Marisanna	jäsen II vpj.		
	Moilanen Kalle	jäsen		
	Suutari Eero	maakuntavaltuuston I vpj		
	Virkkunen Reijo	maakuntavaltuuston II vpj		
	Heikkinen Hannu	suunnittelujohtaja		
Muut osallistujat	Kettunen Pentti	10:00 - 12:08	maakuntavaltuust	Poistui § 9
			on pj	jälkeen
	Turkulainen Harri	10:00 - 13:48	sihteeri	
	Malinen Pentti	10:00 - 13:48	maakuntajohtaja	
	Teittinen Jorma	10:00 - 13:48	kehittämisohtaja	
	Keränen Heimo	10:00 - 13:48	aluekehitysjohtaja	

ALLEKIRJOITUKSETTimo Korhonen
PuheenjohtajaHarri Turkulainen
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT

1 - 16

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

____/____ 2015

____/____ 2015

Teuvo Hatva

Raija Hekkala

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Kainuun liiton virastolla pe 6.2.2015 klo 8:00 - 15:00

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

MH § 1

Kainuun liiton hallintosäännön 6 §:n mukaan kokouskutsu lähetetään sähköisesti tai kirjallisesti jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus kokouksessa, vähintään neljä päivää ennen kokousta.

Esityslista, johon sisältyy selostus käsiteltävistä asioista sekä päätösehdotus, lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä.

Tämä esityslista on postitettu 21.1.2015.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus toteaa kokouksen sääntöjen mukaan koolle kutsuksi ja päätösvaltaiseksi.

Maakuntahallitus myöntää läsnäoleville asiantuntijoille läsnäolo- ja puheoikeuden.

Maakuntahallitus:

Kunnanjohtaja Ari Nurkkala esitteli kokouksen aluksi Hyrynsalmen kunnan ajankohtaiskatsauksen.

Maakuntahallitus totesi kokouksen sääntöjen mukaan koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Maakuntahallitus myönsi läsnäoleville asiantuntijoille läsnäolo- ja puheoikeuden.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

MH § 2

Kainuun liiton hallintosäännön 18 §:n mukaan pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla.

Maakuntahallitus hyväksyi 25.2.2013 kokouksessaan periaatteet, että pöytäkirjantarkastus suoritetaan kiertävällä tavalla aakkosjärjestyksessä.

Lisätietoja antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Eija Hakkarainen ja Teuvo Hatva.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Teuvo Hatvan ja Raija Hekkanen.

Cemis -kehittämishjelma 2015 -2016 Cemis-Oulu – MiKeDeKa

6/82/2015

MH § 3

Hakijana on Oulun yliopisto yhteyshenkilönään Jukka Rätty. Rahoitusta haetaan Kainuun liitolta ohjelmakauden 2014-2020 rahoista.

CEMIS (Centre for Measurement and Information Systems) on 2010 Kajaaniin perustettu sopimus pohjainen tutkimus-, kehitys- ja koulutuskeskus. Toiminnassa mukana on n. 100 asiantuntijaa Oulun ja Jyväskylän yliopistoista, Mittatekniikan Keskuksesta (MIKES/VTT) sekä Kajaanin ammattikorkeakoulusta. CEMISin tehtävänä on koordinoita alueella tehtävää tutkimusta sekä markkinoida ja auttaa tutkimusideoiden kaupallistamisessa. CEMISin tavoitteita toteutetaan pääosin CEMIS-ohjelmien kautta.

CEMIS-Oulu on Oulun yliopiston ja Kajaanin yliopistokeskuksen mittaustekniikan yksikkö, jossa työskentelee lähes 50 mittaustekniikan ja analytiikan ammattilaista. Yksikkö on suurin CEMIS-toimijoista Kainuun alueella tutkimussektorilla.

CEMIS-Oulun tavoitteena on mittaustekniikkaan liittyvän tutkimuksen ja teknologian kehittäminen, sekä näihin liittyvien palvelujen tarjoaminen yrityksille, tutkimuslaitoksille ja muille organisaatioille yhteisrahoitteisissa hankkeissa ja yksittäisinä toimeksiantoina. Yksikkö tekee myös läheistä yhteistyötä Jyväskylän yliopiston Vuokatin yksikön kanssa urheilun valmennus-, testaus- ja tutkimuspalvelujen kehittämisessä.

Cemis-Oulu koordinoi tämän hankkeen kautta mittaustekniikan kehittämiseen, demonstroimiseen ja kaupallistamiseen tähtäävää osuutta CEMIS 2015-2016 –ohjelmassa. Hankkeen tavoitteena on hyödyntää aikaisemmin kehitettyjä teknologioita ja rakentaa niiden pohjalta mittausjärjestelmiä sekä tuottaa tutkimustuloksia ja palveluja, jotka ovat hyödynnettävissä lyhyellä aikavälillä alueen nykyisissä ja uusissa yrityksissä. Erityisteemana ovat ympäristöasiat kuten vähähiilisyys, tuotantolaitosten emissiot sekä vesien monitorointi. Tähän kehitetään ja sovelletaan mm. sähkökemian ja optiikkaan perustuvaa reaaliaikaista mittaustekniikkaa. Työhön sisältyvät laajat teknologioiden ja menetelmien testaukset asiakkaiden applikaatioissa.

Hankkeessa painotetaan voimakkaasti myös tutkimustulosten kaupallistamista ja osaamisen kehittämiseen liittyvää tulosten markkinointia ja viestintää. Keskeisenä tavoitteena on synnyttää uusia yrityksiä alueelle erityisesti PK- sektorille ja uutta liiketoimintaa sekä kaupallistaa kehittämistoiminnan tuloksia.

Hankkeella toteutetaan alueen erityisiä tavoitteita ja visioita esim. biotaloudessa ja kaivannaisteollisuudessa sekä ympäristöteknologian hyödyntämisessä. Näiden päämääränä on tukea paikallista elinkeinoelämää ja Kainuun vetovoimaisuutta eri aloilla sekä korkeatasoisen tutkimus- ja kehitystoiminnan pysyvyyttä Kainuussa.

Toteutukseen (310 HTKK) osallistuu 20 eri alojen asiantuntijaa, tutkijaa ja teknisen tuen henkilöä.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika hakemuksen mukaan on 1.1.2015 - 31.12.2016 ja hankkeessa käytyjen lisäneuvottelujen jälkeen hankkeen kokonaiskustannusarvioksi muodostui 2 108 597 € ja TL 2 EAKR/valtiolta haettavan tuen osuudeksi 1 476 018 € (70 %).

Rahoittajan arvio hankkeesta:

Hankkeen yksi keskeinen tavoite on hyödyntää aikaisemmin kehitettyjä teknologioita ja rakentaa niiden pohjalta mittausjärjestelmiä alueen yritysten tarpeisiin niin kaivannaisteollisuudessa kuin uudistuvassa metsäteollisuudessa ja biotalouden sovellutuksissa. Hanke vastaa myös Kainuulaisen teollisuuden ja elinkeinoelämän tarpeisiin osoittamalla resursseja uusiin avauksiin, joilla saadaan demonstroitua elinkeinoelämän alkuvaiheessa olevia tuotteita ja innovaatioita. Cemisin toiminta keskittyy kahteen tutkimus- ja kehitysaiheeseen, jotka sisältyvät kahden tai useamman keskuksen toimintaan osallistuvien tutkimus- ja koulutuslaitoksen kärkiosaamisalueisiin.

Tässä hankkeessa tavoitteena on kehittää erityisesti cleantech-sovelluksia (biotalousala ja kaivannaisteollisuus sekä ympäristövaikutukset) ja hyvinvointisovelluksia (liikuntateknologia ja pelinomaiset ratkaisut). Hankkeessa on tavoitteena kehittää urheilun ja urheilijan testauspalveluja sekä selvitetään valittujen teknologioiden tai palvelujen kaupallistamispotentiaalit yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa.

Hankkeessa haetaan kestävä kehityksen mukaisia toimia kaivannaisteollisuuden ympäristöratkaisuihin (esim. velvoitteet päästöjen vähentämiseen ja tarkkailuun) sekä biotalouden alan toimijoiden erilaisiin mittauksiin. Tätä kautta tavoitteena on päästä vähähiilispään tuotantoon ja kestävä kehityksen mukaisiin ratkaisuihin.

Kainuun maakuntaohjelman pääpainopisteenä (TL 1) on elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä, jota tukevista tavoitteista erityisesti osaamisen ja käytännönläheisen innovaatiotoiminnan kehittäminen ovat hankkeen toimintojen lähtökohtana. Kainuun älykkään erikoistumisen valinnoissa vuosille 2014-2017 korostetaan mittaustekniikan osaamista, jota sovelletaan kaivannais- ja biotalouden aloilla. Tätä kautta päätavoitteena on saada investointeja, yrityksiä, osaamista ja teknologiaa alueelle. Hanke pyrkii vastaamaan näihin tavoitteisiin.

Voidaan kuitenkin todeta, että kustannustehokkaasti hanke ei näihin tavoitteisiin vastaa. Hanke tuo alueelle osaamista ja uutta teknologiaa, mutta investointien ja yritysten alueelle saaminen ei ole hankkeen toimintojen ja tavoitteiden mukaista. Hankesuunnitelmasta puuttuu selkeä elinkeinopoliittinen näkökulma. Hakija onkin todennut, että Cemis tekee soveltavaa tutkimusta, jonka tuloksena syntyy uutta teknologiaa ja uusia teknologiaan perustuvia palveluita Cemisille. Näitä kehitettyjä uusia teknologioita kaupallistamalla yhteistyöyritykset saavat uusia tuotteita, joiden tuottamiseen tarvitsevat työntekijöitä ja jotka tuovat liikevaihtoa yrityksille. Näin Cemisin toiminta eroaa suoraviivaisemmista yritysten kehityshankkeista.

Hankesuunnitelma on alueellisten strategioiden ja valtakunnallisen rakennerahasto-ohjelman mukainen.

Rahoitusryhmä käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 8.12.2014 ja 23.1.2015.

Maakunnan yhteistyöryhmä käsittelee hanketta 26.1.2015.

Sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 8.12.2014 ja 21.1.2015 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillisliite nro: 1

Lisätietoja antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan tekemään rahoituspäätöksen seuraavin ehdoin:

Maakuntahallitus päättää myöntää Cemis -kehittämishjelma 2015 -2016 Cemis-Oulu – MiKeDeKa -hankkeelle rahoitusta 70 % TL 2, kuitenkin enintään EAKR 1 054 298 € ja valtion rahoitusta 421 720 €, edellytyksellä, että maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) puoltaa hankkeen rahoittamista jäljempänä olevan rahoitussuunnitelman osana. Hanke on rakennerahasto-ohjelman mukainen ja toteuttaa Kainuun maakuntaohjelman kohtaa TL 1 Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä.

Hanke on Flat rate –hanke, eli 24 % henkilöstökuluista.

Hankkeen rahoitussuunnitelma hakemuksen mukaan on:

EAKR TL 2	1 054 298 €
Valtion rahoitus	421 720 €
Kuntien rahoitus	432 579 €
Muu julkinen rahoitus	200 000 €

Maakuntahallitus

§ 3

26.01.2015

Yhteensä 2 108 597 €

Hankkeen kustannusarvio hakemuksen mukaan:

Palkkakustannukset	1 616 448 €
Ostopalvelut	29 000 €
Muut kustannukset	75 200 €
Flat rate	387 949 €
Yhteensä	2 108 597 €

EAKR ja valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.1.2015 - 31.12.2016 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilöksi/rahoittajan edustajaksi nimetään EU-hankekoordinaattori Heikki Immonen. Lisäksi Kainuun liitto nimeää edustajan hankkeen ohjausryhmän jäseneksi.

Maakuntahallitus:

Harri Peltola esitti Tiina Sarparannan kannattamana, että asia siirretään jatkovalmisteluun.

Maakuntahallitus päätti yksimielisesti siirtää asian jatkovalmisteluun ja käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessa.

CEMIS 2015-2016 ohjelma - MIKES (VTT Oy) - Virtausmallinnuksen sekä UWB ja impulssitutkatekniikkaan perustuvan monitorointialustan kehittäminen

7/82/2015

MH § 4

Hakijana on Mittatekniikan keskus yhteyshenkilönään Petri Koponen. Rahoitusta haetaan Kainuun liitolta ohjelmakauden 2014-2020 rahoista.

CEMIS 2015-2016 ohjelma koostuu viidestä rinnakkaisesta kehittämiss Hankkeesta. MIKES (VTT Oy) yksi tehtävä on toimia eri CEMIS –osapuolten hankkeissa mittauksen luotettavuuteen jäljitettävyyteen liittyvissä asioissa, siten, että mittausmenetelmät ovat kaikilta osin luotettavia ja mittauksella on määritetty epävarmuus, joka perustuu matemaattiseen mittaukseen kuvaavaan malliin. Mallissa on otettu huomioon kaikki mittausepävarmuuteen vaikuttavat tekijät aina standardikuvaajan muodostamisesta lähtien.

Hanke on valmisteltu osana CEMIS 2015-2016 ohjelmaa. Tavoitteena on, että tässä hankkeessa jatketaan aiemmissa hankkeissa (mm. CEMIS kehittämiss ohjelmassa 2013-2014) menestykselliseksi muodostunutta toimintatapaa, jossa MIKES tarjoaa CEMISin muille osapuolille asiantuntemuksensa ja tutkimusympäristönsä kehitteillä olevien mittausmenetelmien luotettavuuden määrittämiseen.

Tässä rinnakkaishankkeessa MIKES (VTT Oy) kehittää omaa mallintamisosaamistaan nestevirtauksessa tapahtuvien ilmiöiden suhteen. Tämä on tärkeää, jotta ymmärretään esim. erilaisten rakenteiden vaikutus virtausprofiiliin. Hankkeessa toteutetaan myös demonstraattori (VTT node) UWB (Ultra Wide Band) ja impulssitutkateknologiaan perustuvasta uuden tyyppisestä materiaali virtojen monitorointimenetelmästä.

MIKES (VTT Oy) käyttää sopivia ohjelmistoja ilmiöiden mallintamiseen, joita esiintyy nestevirtauksen yhteydessä. Mallintaminen tarkoittaa todellisuuden osan, esimerkiksi tietyn ilmiön tai systeemin esittämistä muulla tavalla kuin sillä itsellään. Mallinnuksesta saadaan yleensä tuloksia nopeammin kuin varsinaista ilmiötä tai systeemiä tutkimalla. Tämä mahdollistaa nopean oppimisen.

Pitkän ja lyhyen välin tuloksena syntyy yrityksille suunnattavaa virtausmallinnusosaamista myytävänä asiantuntijapalveluna, jota voidaan käyttää mittalaitteiden rakenteen optimoimisessa. Mallinnusosaaminen tulee olemaan siis yksi osa MIKES (VTT Oy) yrityksille suunnattua palvelutarjontaa.

Yhdistetty impulssitutkatekniikka, UWB -paikannustekniikka, UWB

-tiedonsiirtotekniikka ja vähän energiaa kuluttava elektroniikka-alusta (VTT Node) luo kokonaisuuden, jolla voidaan valmistaa vähävirtaisia valvontamenetelmiä eri sovelluskohteisiin. Tämä on merkittävä uusi teknologia ympäristön monitorointiin.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika hakemuksen mukaan on 1.1.2015-31.12.2016 ja hankkeessa käytyjen lisäneuvottelujen jälkeen hankkeen kokonaiskustannusarvioksi muodostui 247 783 € ja TL 2 EAKR/valtiolta haettavan tuen osuudeksi 173 448 € (70 %).

Rahoittajan arvio hankkeesta:

MIKES (VTT Oy) toimii Cemisin tukena laajemmassa hankekokonaisuudessa tuoden osaamistaan esille virtausmallinnuksessa ja teknologiassa UWB- impulssitutkatekniikan osalta. Mallinnusosaaminen tulee olemaan MIKESin (VTT Oy) osa yrityksille kohdistettuja asiantuntijapalveluita. MIKES (VTT Oy) kehittää myös osaamistaan kuvantavien menetelmien käytöstä taipuman arvioinnissa Jyväskylän yliopiston vetämässä Yhteishanke B:ssä koskien sauvatesterin toteutusta.

Hankesuunnitelma on alueellisten strategioiden ja valtakunnallisen rakennerahasto-ohjelman mukainen.

Rahoitusryhmä käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 8.12.2014 ja 23.1.2015.

Sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 8.12.2014 ja 21.1.2015 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillisliite nro: 2

Lisätietoja antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan tekemään rahoituspäätöksen seuraavin ehdoin:

Maakuntahallitus päättää myöntää CEMIS 2015-2016 ohjelma - MIKES (VTT Oy) - Virtausmallinnuksen sekä UWB ja impulssitutkatekniikkaan perustuvan monitorointialustan kehittäminen -hankkeelle rahoitusta 70 % TL 2, kuitenkin enintään EAKR 117 641 € ja valtion rahoitusta 55 807 €, jäljempänä olevan rahoitussuunnitelman osana. Hanke on rakennerahasto-ohjelman mukainen ja toteuttaa Kainuun maakuntaohjelman kohtaa TL 1 Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä.

Hanke on Flat rate –hanke, eli 24 % henkilöstökuluista.

Hankkeen rahoitussuunnitelma hakemuksen mukaan on:

EAKR/valtio TL 2	173 448 €
Kuntien rahoitus	40 000 €
Muu julkinen rahoitus	21 835 €
Yksityinen rahoitus	12 500 €
Yhteensä	247 783 €

Hankkeen kustannusarvio hakemuksen mukaan:

Palkkakustannukset	190 680 €
Ostopalvelut	7 339 €
Muut kustannukset	4 000 €
Flat rate	45 764 €
Yhteensä	247 783 €

EAKR ja valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.1.2015 - 31.12.2016 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilöksi/rahoittajan edustajaksi nimetään EU-hankekoordinaattori Heikki Immonen. Lisäksi Kainuun liitto nimeää edustajan hankkeen ohjausryhmän jäseneksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus päätti yksimielisesti siirtää asian jatkovalmisteluun ja käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessa.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	§ 10	10.06.2013
Maakuntahallitus	§ 97	17.06.2013
Maakuntahallitus	§ 5	26.01.2015

Uudistuva Impilinna

249/82/2013

MYR § 10

Hakijana Kajaanin kaupunki / Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos yhteyshenkilönään Markku Haverinen.

Impilinna -rakennus Seppälässä on peruskorjauksen tarpeessa. Kiinteistö on suojeltu suojelumääräyksellä 002/S2. Rakennus on KAO:n käytössä ja sen käyttöä tullaan kehittämään ja uudistamaan. Impilinnaan sijoittuva tuotekehityskeittiö mahdollistaa oppilaitoksen ja yritysten erilaisten elintarvikealan, luontomatkailun ja luonnontuotealan tuotekehitysprosessien toteuttamisen. Tämän tyyppinen tuotekehitystila puuttuu Kainuusta. Tuotekehityskeittiö parantaa yritysten toimintaedellytyksiä, mahdollistaa niiden liikevaihdon kasvua sekä uusien työpaikkojen ja yritysten syntymistä.

Projektin tavoitteena on toteuttaa rakennuksen peruskorjaus sen sisätilojen osalta pääosin opiskelijatyönä. Tiloihin tullaan rakentamaan tuotekehityskeittiö, pienimuotoinen myymälätila sekä asiakkaita palveleva kahviotila. Opiskelijatyönä toteutettava peruskorjaus vie enemmän aikaa kuin urakoitsijan toteuttamana. KAO on varautunut toteuttamaan peruskorjauksen suunnitelman mukaisesti siinäkin tapauksessa, että kaikkia rakentamistoimia ei ehditä tehdä hankkeen toiminta-ajan puitteissa.

Projektin keskeiset toimenpiteet ovat:

- 1) Rakennuksen sisätilojen purkaminen ostopalveluna.
- 2) Sisätilojen peruskorjaaminen Kainuun ammattiopiston opiskelijatyönä, (rakennustekniset-, LVI- ja sähkötyöt).
- 3) Rakennukseen sijoittuvan tuotekehityskeittiön koneiden ja laitteiden hankinta ja asennus.
- 4) Rakennukseen sijoittuvien kahvio, myymälä- ja urheilunurmialueen asiakaspalvelutilojen rakentaminen, koneiden ja laitteiden hankinta ja asentaminen.

Hankkeen tuloksena Impilinnaa voidaan hyödyntää uudenlaisena oppimisympäristönä, mutta myös erityisesti luontomatkailu-, elintarvike- ja luonnontuotealan yritysten tuotekehitysympäristönä. Urheilunurmialueen asiakkaita palvelevat tilat ja toiminnot sijoittuvat rakennukseen.

Kiinteistöä tullaan käyttämään KAO:n eri alojen opiskelijaryhmien oppimisympäristönä.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika on hakemuksen mukaan 1.6.2013-30.4.2015 ja kokonaiskustannusarvio on 1 068 120 €, jo-

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	§ 10	10.06.2013
Maakuntahallitus	§ 97	17.06.2013
Maakuntahallitus	§ 5	26.01.2015

hon haetaan Kainuun liitolta EAKR TL yht. 534 060 € ja toinen puoli tulee kuntarahoituksena.

Kainuun liiton hanketiimi käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 30.5.2013 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

MYR:n sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 4.6.2013 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Rahoitusryhmässä hanke on käsittelyssä 6.6.2013.

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

EAKR TL 2	534 060 €
Kuntarahoitus, hakija	534 060 €
Yhteensä	1 068 120 €

Hankkeelle hyväksyttävät kulut:

Henkilöstökulut	173 350 €
Ostopalvelut	130 000 €
Kone- ja laitehankinnat	120 000 €
Muut kustannukset	610 000 €
Välilliset kulut	34 670 €
Yhteensä	1 068 120 €

Hanke on ns. flat rate hanke, joka tarkoittaa kiinteää prosenttiosuutta, jolla osa hankkeen kustannuksista eli ns. välilliset kustannukset korvataan hankkeen palkkakustannuksista. EAKR:n osalta se on 20 % ja ESR:n osalta 17 % palkkakustannuksista. Flat ratella korvattavia välillisiä kustannuksia hanketoteuttajan ei tule esittää projektin kirjanpidossa maksatushakemuksen yhteydessä, eikä myöskään välillisiä kustannuksia todenneta tai tarkasteta.

MYR sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 4.6.2013 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillinen liite nro 8.

Lisätietoja hankkeesta antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen Kainuun liitosta, puh. 044-7100 859.

Maakuntajohtaja ehdotus:

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) puoltaa hankkeen rahoittamista. Hanke on EAKR-ohjelman mukainen ja toteuttaa Kainuun maakuntaohjelman kohtaa 1.2.1 Toisen asteen koulutus.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	§ 10	10.06.2013
Maakuntahallitus	§ 97	17.06.2013
Maakuntahallitus	§ 5	26.01.2015

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR):

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Rahoitusryhmä on kokouksessaan 6.6.2013 puoltanut hankkeen rahoittamista.

MH § 97

17.6.2013

Hanketiimi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan tekemään rahoituspäätöksen seuraavin ehdoin:

Maakuntahallitus päättää myöntää Uudistuuva Impilinnan hankkeelle 50 %, kuitenkin enintään TL 2 EAKR 143 820 € jäljempänä olevan rahoitussuunnitelman osana. Hanke on EAKR-ohjelman mukainen ja toteuttaa Kainuun maakuntaohjelman kohtaa 1.2.1 Toisen asteen koulutus.

Vuoden 2014 ja 2015 osalta maakuntajohtaja valtuutetaan tekemään erikseen päätös hankkeen edistymisen mukaan.

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

	2013	Enintään
	€	%
EAKR TL 2	143 820	50
Kuntarahoitus	143 820	50
Yhteensä	287 640	100

Hankkeen kustannusarvio:

	2013	2014	2015	Yhteensä
	€	€	€	€
Henkilöstömenot	50 950	91 800	30 600	173 350
Ostopalvelut	130 000			130 000
Kone- ja laitehankinnat		120 000		120 000
Välilliset kulut	10 190	18 360	6 120	34 670
Muut kustannukset	96 500	324 300	189 300	610 100
Yhteensä	287 640	554 460	226 020	1 068 120

EAKR ja valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.6.2013-30.4.2015 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilöksi nimetään EU-hankekoordinaattori Heikki

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	§ 10	10.06.2013
Maakuntahallitus	§ 97	17.06.2013
Maakuntahallitus	§ 5	26.01.2015

Immonen, joka on kutsuttava ohjausryhmän kokouksiin.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

MH § 5
26.1.2015

Kajaanin kaupunki/Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos hakee Uudistuva Impilinna -hankkeelle lisärahoitusta ohjelmakauden 2007-2013 rahoituksesta sekä jatkoaikaa.

Alkuperäinen hanke on ollut käsittelyssä seuraavasti: hanketiimi 30.5.2013; MYR sihteeristö 4.6.2013; rahoitusryhmä 6.6.2013; maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) 10.6.2013 ja maakuntahallituksessa 17.6.2013.

Kainuun liitolta kokonaiskustannusarvion korotusta 125 280 €:lla, johon haetaan EAKR/valtion rahoitusta TL 2 yht. 62 640 €. Toinen puoli on kuntarahoitusta.

Perusteluina lisärahoitukselle on ennakoitua suuremmat rakennuksen purkukustannukset ja niistä johtuvat rakentamiskustannukset. Kustannukset ovat ylittyneet merkittävästi tehdyistä selvityksistä (kuntoarvio, rakennushistoriaselvitys) ja tutkimuksista (rakenteiden avaamisia suunnitteluvaiheessa) huolimatta. Purkuvaiheessa ilmeni odotettua laajempia kokonaan uusittavia rakenteita ja rakennusosia.

Lisäksi hanketta toteutetaan opiskelijatyönä, joka on hidastanut hankkeen etenemistä ja tästä johtuen tarvitaan hankkeelle jatkoaika.

Lisärahoituksen myötä hankkeen kokonaiskustannusarvioksi muodostuu 1 193 400 €, josta EAKR/valtion osuus on 596 700 € ja toinen puoli on kuntarahoitusta eli tuen osuus on 50 %. Hankkeen suunniteltu toteutusaika sisältäen jatkoajan on 1.6.2013-31.8.2015.

Sihteeristö käsitteli lisärahoitusasiaa kokouksessaan 21.1.2015 ja puolsi hankkeen lisärahoittamista.

Rahoitusryhmässä asia on käsittelyssä 23.1.2015.

Lisätietoja antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 ja/tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan tekemään rahoitus-

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	§ 10	10.06.2013
Maakuntahallitus	§ 97	17.06.2013
Maakuntahallitus	§ 5	26.01.2015

päätöksen seuraavin ehdoin:

Maakuntahallitus hyväksyy Uudistuva Impilinna -hankkeen kustannusarvion korotuksen 125 280 €:lla ja myöntää hankkeelle lisärahoitusta TL 2 EAKR/valtion 62 240 € (50 %) edellytyksellä, että maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) puoltaa hankkeen lisärahoittamista. Rahoitus otetaan ohjelmakauden 2007-2013 hankkeista säästyneistä varoista.

Hankkeen lopulliseksi kokonaisrahoistussuunnitelmaksi muodostuu lisärahoitus huomioiden:

EAKR TL 2/valtio	596 700 €
Kuntarahoitus	596 700 €
Yhteensä	1 193 400 €

Hankkeen lopulliseksi kokonaiskustannusarvioksi muodostuu kustannusarvion korotus huomioiden:

Henkilöstömenot KAO	182 000 €
Henkilöstökustannukset VILAKE	15 000 €
Ostopalvelut	287 000 €
Kone- ja laitehankinnat	100 000 €
Muut kulut (rakennusmateriaalit) VILAKE	570 000 €
Välilliset kustannukset KAO	36 400 €
Välilliset kustannukset VILAKE	3 000 €
Yhteensä	1 193 400 €

EAKR/valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.6.2013 - 31.8.2015 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilönä jatkaa EU-hankekoordinaattori Heikki Immonen.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Eila Aavakare poistui esteellisenä (intressijääviys) kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi.

Ukkohalla-Paljakka starttihakkeen A70008 peruminen

MH § 6

Yllä mainitusta hankkeesta on maakuntahallitus kokouksessaan 15.12.14/§ 151 tehnyt myönteisen päätöksen rahoittaa hanketta. Lisäksi MYR sihteeristö puolsi hankkeen rahoittamista kokouksessaan 8.12.2014. EURA2014 järjestelmässä on tehty rahoituspäätös hallituksen kokouksen jälkeen, jonka maakuntajohtaja on hyväksynyt.

Päätöksen teon jälkeen on projektipäällikön valinnan yhteydessä tullut esille, ettei suunniteltu yritysrahoitus tule toteutumaan suunnitelman mukaisesti, vaikka kaikilta tahoilta oli yrityssitoumukset asianmukaisesti toimitettu ennen rahoituspäätöksen tekoa. Tästä johtuen Puolangan kunta katsoo, ettei hanketta ole mahdollista toteuttaa hankesuunnitelman mukaisesti ja peruu näin ollen hankkeen ja luopuu hankkeen toteuttamisesta.

Puolangan kunta on 12.1.2015 päivätyllä kirjeellään ilmoittanut etteivät he käynnistä Ukkohalla-Paljakka starttihaketta, hankekoodi A70008.

MYR sihteeristö merkitsi asian kokouksessa 21.1.2015 hankkeen perumisen tietoonsa saatetuksi.

Rahoitusryhmä merkitsee kokouksessaan 23.1.2015 hankkeen perumisen tietoonsa saatetuksi.

Lisätietoja antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee Ukkohalla-Paljakka starttihakkeen perumisen tietoon saatetun. Hankkeeseen sidottu myöntövaltuus (95 712 €) palautuu Kainuun liitolle.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Oikaisuvaatimus/Rahoituspäätös

213/8/2014

MH § 7

Riitta Liisa Oikarinen haki 5.12.14 päivätyllä hankehakemuksella Kainuun liitolta Kainuun kehittämisrahaa kirjekansion ja kirjekuorien painatukseen yhteensä 5 600 €.

Hakemuksesta tehtiin kielteinen viranhaltijapäätös 17.12.2014 nro 17.

Päätöksen perusteluina oli "Laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta 8/2014 §:ssä 5 todetaan, että tukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle, ei yksityiselle henkilölle. Lisäksi valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta 357/2014 §:ssä 4 todetaan, että maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen liiketoiminnan kehittämiseen."

"Hankkeessa ajatellut toiminnot eivät myöskään täytä maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa määriteltyjä kriteereitä ja toimenpiteitä."

Riitta Liisa Oikarinen on tehnyt 30.12.2014 oikaisuvaatimuksen yllä mainittuun kielteiseen rahoituspäätökseen.

Lisätietoja antaa kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Viitaten kielteisen päätöksen laki- ja asetusperusteluihin maakuntahallitus hylkää oikaisuvaatimuksen.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot

199/12.120/2014, 383/81.812/2013, 193/81.812/2014, 212/8/2014, 197/12.120/2014, 38/81.812/2013, 203/81.812/2014, 201/81.812/2014, 224/8/2014, 351/81/2013, 73/8/2014, 227/12.120/2014, 376/81.813/2013, 226/12.120/2014, 216/8/2014, 214/8/2014

MH § 8

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

-

Viranhaltijapäätökset:

Henkilöstön vuosilomaa-, sairautta-, työaikavapaata-, virkavapaata-, palkkausta, virkamatkaa- ja henkilöstökokouksia koskevat päätökset ajalla 9.12.2014 - 19.1.2015:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen §:t 69-75, 1
Aluekehitysjohtaja Heimo Keränen §:t 124-127, 1, 5
Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen §:t 54-55, 1-2, 5
Kehittämisjohtaja Jorma Teittinen §:t 53-56, 1-4

Muut kuin em. päätökset:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen:

Muu päätös § 16: Kainuun liiton osallistuminen 40 -vuotis juhlaravitapahtumaan v. 2015

Henkilöstöpäätös § 6: Verkkotiedottajan työsuhteisen tehtävän täytäminen

Aluekehitysjohtaja Heimo Keränen:

Muu päätös § 1: Aluebarometritilaus 1991 - 2014

Muu päätös § 2: Kainuu-ohjelman taitto

Rahoituspäätös § 1: Hankerahoitusta pienimuotoisiin kylien kehittämishankkeisiin

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen:

Muu päätös § 1: Talvivaaran miehet -elokuva DocPoint -festivaalilla/matkatuki

Lisätietoja päätöksistä antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Lausunnot:

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 8.12.2014 antaneet Ympäristöministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

**"LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI
TUULIVOIMALOIDEN MELUTASON OHJEARVIOISTA**

Ympäristöministeriö on valmistellut yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa luonnoksen valtioneuvoston asetukseksi tuulivoimaloiden melutason ohjearvioista.

Ympäristöministeriö on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa asiasta 15.12.2014 mennessä.

Lausunnonantajia on pyydetty ottamaan lausunnoissaan kantaa asetusluonnokseen kokonaisuudessaan sekä erityisesti siihen, tulisiko merkityksellinen sykintä ottaa huomioon mittaustulokseen tehtävää korjausta koskevassa säännöksessä (5 §).

Asetusluonnos

Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden melutason ohjearvoiksi on tarpeellinen ja se selkeyttää tällä hetkellä olevaa osin sekavaa ja epäselvää tilannetta sekä yhtenäistää tuulivoimarakentamiseen liittyviä viranomaiskäytäntöjä koko maan alueella.

Lähtökohta tuulivoimaloiden melutason ohjearvojen säätämisessä tulee olla, niin kuin lausuntopyynnön perustelumuioluonnoksessa on todettu, julkiselle vallalle säädetty velvollisuus pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön (perustuslaki 20 § 2. mom.).

Vapaa-ajan asutukselle asetusluonnoksessa määritetty ohjearvo 45/40 dBA on sama kuin pysyvälle asutukselle. Vapaa-ajan asutus poikkeaa pysyvästä asutuksesta siten, että ainakin vanhempi rakennuskanta on usein rakenteeltaan kevyempää ja näin ollen rakennuksen ulkokuoren mahdollisuus vaimentaa ulkomelua on heikompaa kuin pysyvän asutuksen rakennuskannalla. Tällöin on esimerkiksi mahdollista, että tuulivoimaloiden melun vaikutuksesta vapaa-ajan rakennuksen sisämeluarvot ovat selvästi korkeammat kuin sen vieressä sijaitsevalla pysyvän asutuksen asuinrakennuksella. Jotta terveys- ja viihtyvyshaittojen ehkäiseminen tulee vapaa-ajan asutuksen osalta riittävästi arvioitua, tulisi ennen ohjearvojen säätämistä vielä tarkemmin pohtia, onko tarpeen säätää vapaa-ajan asutukselle tiukemmat ohjearvot kuin pysyvälle asutukselle.

Tuulivoimalan meluun ja sen arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä. Tuulivoimaloiden ääni poikkeaa ominaisuuksiltaan ja luonteeltaan merkittävästi muihin äänilähteisiin verrattuna. Äänen leviämiseen ympäristöön vaikuttaa maasto-olosuhteet, kasvillisuus ja sääolosuhteet sekä voimalatyypin, voimalan korkeus ja äänen ajallinen kesto. Voimaloiden ääneen voi sisältyä erityispiirteitä, jotka ovat kapeakaistaisuus, impulssimaisuus ja merkityksellinen sykintä. Asetusluonnoksen mukaan tuulivoimaloiden melutason määrittämisessä käytettäisiin tuulivoimalan valmistajan ilmoittama ns. melupäästön takuuarvo. Takuuarvon oikeellisuus ja paikkaansa pitävyys on kuitenkin todennettavissa vasta valmiin voimalan melun seurantamittauksessa. Melutaso määritettäisiin melumallinnuksen avulla, joka ei kuitenkaan kerro tuulivoimaloiden äänen erityispiirteistä. Melumallinnuksen lopputuloksen luotettavuus riippuu mallinnuksessa käytetyistä lähtöarvoista. Lausuntopyyntöasiakirjoista ei ilmene millä tavalla ohjearvojen valmistelussa on otettu huomioon tuulivoimateknologian kehittyminen ja sen mahdollinen vaikutus tuulivoimaloiden ääneen ja sen

erityispiirteisiin. Tällä hetkellä tuulivoimaloiden kehitys näyttää johtavan yhä suurempiin (= 5 MVA) ja korkeampiin (tornin korkeus = 140 m) voimalatyyppeihin.

Kainuun liitto toteaa, että tuulivoimaloiden melutason ohjearvojen säätämisen yhteydessä on kansallisella tasolla tarpeen noudattaa ns. varovaisuusperiaatetta, varsinkin kun kyseessä on tuulivoimalan erityisrakenteesta ja -luonteesta johtuva erityinen meluvaikutus. Tuulivoimaloiden äänen merkityksellinen sykintä tulee ottaa huomioon mittaustulokseen tehtävää korjausta koskevassa säännöksessä (5 §)."

2) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 11.12.2014 antaneet Pohjois-Savon liiton maakuntahallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO POHJOIS-SAVON KAUPAN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA

Pohjois-Savon maakuntahallitus on päättänyt 27.10.2014 pidetyssä kokouksessa, että Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotus 2030 selvityksineen asetetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti julkisesti nähtäville 7.11.–19.12.2014. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan alueet, joille on mahdollista sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskittymiä. Kaupan merkintöjen lisäksi kaavassa osoitetaan Etelä-Konneveden kansallispuisto ja potentiaalinen Tervalamminvuoren tuulivoima-alue Rautalamille sekä täydennyksiä työpaikka-alueisiin ja Seveso II-direktiivin mukaisiin konsultointivöhykkeisiin.

Pohjois-Savon liitto on pyytänyt lausuntoa Kainuun liitolta maakuntakaavaehdotuksesta. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä mahdollistavia keskustatoimintojen alakeskuksia Kainuuseen rajautuviin kuntiin Vieremälle, Sonkajärvelle ja Rautavaaralle. Ko. kuntiin ei ole osoitettu keskustojen ulkopuolisia vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittymiä, joilla voisi olla ylimaakunnallista merkitystä ostovoiman siirtymässä.

Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotus

Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotus on perusteellisesti ja asiantuntevasti laadittu. Maakuntakaavaehdotuksessa esitetyn vähittäiskaupan suuryksikkö (KM) -kohdamerkinnän Matkukseen alueen suunnittelumääräyksen ja sitä koskevan pinta-alataulukon perusteella jää hiukan epäselväksi alueen toimialojen kehittämistavoitteet.

Kainuussa on käynnistynyt keväällä 2013 Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan laadinta, jossa tarkastellaan seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksiköiden verkoston sijoittumista ja mitoittamista. Kainuun maakuntavaltuusto on hyväksynyt Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan 1.12.2014. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaehdotuksen laadinnan periaatteet ovat linjassa Kainuun kaupan maakuntakaavan kanssa.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa maakuntakaavaehdotuksesta."

3) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 12.12.2014 antaneet FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:lle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO KUHMON LAMMASJÄREN ETELÄOSAN RANTA-ASEMAKAAVAN JA TUHKANIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN KAAVALUONNOKSESTA

Kuhmon kaupunki ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy ovat pyytäneet Kainuun liiton lausuntoa Kuhmon Lammasjärven eteläosan ranta-asemakaavan ja Tuhkaniemen ranta-asemakaavan muutoksen kaavaluonnoksesta.

Ranta-asemakaavan kaava-alue sijoittuu Kuhmon kaupungin Lammasjärven eteläosan ympäristöön sekä Pieni-Luoman, Iso-Luoman, Repojärven, Pienijärven sekä Valkealammen rannoille. Suunnittelualueella järvien ja lampien rantaviivaa on yhteensä noin 34 kilometriä.

Alueen maanomistaja haluaa suunnitella ranta-alueidensa maankäytön ranta-asemakaavalla. Ranta-asemakaavalla on tarkoitus osoittaa tilojen ranta-alueille mitoituksen mukaisesti omarantaisia rakennuspaikkoja.

Asemakaavan kaavaluonnos:

Valmisteilla oleva kaavahanke on tavanomainen omarantainen ranta-asemakaava. Ranta-asemakaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on todettu voimassa oleva Kainuun maakuntakaava 2020.

Tarkennuksena kaavaselostuksen kohtaan 3.2.1 Osalliset sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohtaan 6. Ketkä ovat osalliset ja sidosryhmät todetaan, että Kainuun liitto on vastannut mm. maakunnan suunnittelusta Kainuun maakunnan alueella 1.1.2013 alkaen.

Ranta-asemakaavan jatkovalmistelussa olisi hyvä tarkastella yleisen virkistyskäytön tarpeita kaava-alueella (venevalkamat yms.)."

4) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 12.12.2014 antaneet Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PALTAMON MELALAHTI -KAIVOSPIIRIN (KAIVNRO 5881) KAIVOSLUPAHAKEMUKSESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Paltamon Melalahden kaivospiirin (KaivNro 5881) kaivoslupahakemuksesta.

Melalahden kaivospiirille on annettu kaivoskirja 7.2.2005. Kaivosmineeraali on vuolukivi. Kaivospiirin pinta-ala on yhteensä 21,6 ha. Kaivostyön aloittamispäiväksi on määrätty 26.11.2014. Kaivoksen rakentamistoimenpiteitä ei ole vielä aloitettu, eikä hankkeelle ole vielä haettu ympäristölupaa. Kaivosviranomainen on päätöksellään antanut kaivospiiriä koskien päätöksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista määräyksistä 24.6.2014.

Kaivoslupan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus on saapunut kaivosviranomaiseen 20.11.2014. Tulikivi Oyj hakee kaivospiirin kaivosoikeuden voimassaolon jatkamista.

Kaivoslain mukaan lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Lupaviranomaisen on myös päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivostoiminta on ollut keskeytyneenä luvanhaltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai kaivostoiminnan voidaan katsoa tosiasiallisesti päättyneen. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen.

Lupaviranomainen voi kuitenkin 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivoslupan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi tai määräajan toiminnan jatkamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella. Kaivoslupan haltijan on toimitettava lupaviranomaiselle hakemus ennen kaivoslupan raukeamista sekä hakemuksessa esitettävä syy määräajan myöntämiselle ja suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle on, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella (kaivoslaki 68 §).

Kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivoslupan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan (kaivoslaki 52 §). Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella (kaivoslaki 68 §).

Edellä mainitussa kaivoslupahakemuksessa on kysymys kaivoslupan (kaivoslaki 621/2011 68§) raukeamisen lykkäämisestä, joka tässä tapauksessa tarkoittaa jatkoajan myöntämistä kaivostyöhön ryhtymiseksi Melalahti -kaivospiirissä.

Kaivoslupahakemus käsitellään kaivoslupan raukeamisen lykkäämistä koskevana hakemuksena (kaivoslaki 68 §).

Kaivoslupahakemus

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa on osoitettu merkinnällä EK (ek, ek-t kohdemerkinnät) kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita apualueineen ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivospiiri).

Maa-kuntakaavan em. alueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Kainuun maakuntakaavassa on osoitettu kohdemerkinnällä ek kaivostoimintaan tarkoitettu alue Melalahti.

Kainuun maakuntakaavassa on annettu kaivostoimintaan tarkoitetuille alueille seuraava suunnittelumääräys: ”Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä”.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa kaivoslupahakemukseen.”

5) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 16.12.2014 antaneet Ympäristöministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PIENVESIEN SUOJELU- JA KUNNOSTUSSTRATEGIA-EHDOTUKSESTA

Valtioneuvosto hyväksyi joulukuussa 2009 vesienhoitosuunnitelmat. Vesienhoitosuunnitelmissa mainitaan yhtenä kehitettävänä ohjauskeinona pienvesien ennallistamisohjelman laatiminen. Myös vuonna 2011 hyväksyttyyn hallitusohjelmaan sisällytettiin pienvesien ennallistamisen edistäminen.

Pienvesien suojele- ja kunnostusstrategia ehdotuksessa määritellään toimenpiteitä jäljellä olevien luonnontilaisten pienvesien säilyttämiseksi ja heikentyneiden kunnostamiseksi. Strategian tavoitteena on lisätä pienvesien arvostusta ja parantaa niiden tilaa. Strategialla luodaan suuntaviivat sille, että pienvesien säilyttämis- ja ennallistamistarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon vesienhoitosuunnitelmien laadinnassa ja toteuttamisessa sekä muissa pienvesiin vaikuttavissa linjauksissa ja toiminnoissa.

Ympäristöministeriö pyytää muun muassa maakuntien liitoilta lausuntoa pienvesien suojele- ja kunnostustyöryhmän ehdotuksesta pienvesien suojele- ja kunnostusstrategiaksi.

Pienvesien suojele- ja kunnostusstrategiaehdotus

Kainuun liitto toteaa, että pienvesien suojele- ja kunnostusstrategiaehdotuksessa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia.

Vuonna 2013 hyväksytyn Kainuun ympäristöohjelman yhtenä tavoitteena on monimuotoinen Kainuu, jonka alatavoitteisiin kuuluu pienvesien säilyttäminen ja ennallistaminen. Kainuun ympäristöohjelman mukaan monimuotoisuuden kannalta arvokkaat latva- ja pienvedet kartoitetaan ja niiden säilymisestä huolehditaan. Lisäksi lajistollisesti tai tyypiltään arvokkaimmat pienvesikohteet ennallistetaan tai kunnostetaan. Kainuussa pienvesien suojele- ja kunnostusta koskevat tavoitteet ovat samansuuntaiset työryhmän ehdotuksen kanssa.

Pienvesien suojele- ja kunnostusstrategian toimenpiteiden rahoitusta ja toimeenpanoa suunniteltaessa on syytä ottaa huomioon kuntien, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden rajalliset resurssit. Rahoitus on tarkoituksenmukaista perustua valtion ja EU:n rahoitukseen.

Strategiaehdotuksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että arvokkaiden pienvesien säilyttäminen voi vähentää maa- ja metsätalousmaan sekä turvetuotantoalueiden tuottoa, mikäli pienveden lähiympäristö päätetään suojella. Pienvesien lähiympäristön suojele- ja kunnostusta tulee päättää ta-

pauskohtaisesti ja tarkkaan harkittujen kriteerien pohjalta, jotka perustuvat ko. pienvesistön suojelutarpeeseen.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa strategiaehdotuksesta."

6) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 16.12.2014 antaneet Pyhännän kunnanhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PIIPARINMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVALUONNOKSESTA

Pyhännän kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille on valmistunut Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos 27.10.2014. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää sen perusteella.

Piiparinmäen tuulivoimapuiston alue käsittää pohjoisen osan Metsähallitus Laatumaan YVA menettelyllä tutkitusta Piiparinmäen-Lammaslaminkankaan tuulivoimapuistohankkeesta. Piiparinmäen osayleiskaava-alueelle sijoittuu yhteensä 43 voimalaa, joista Pyhännän kunnan alueella 32 voimalaa ja Kajaanin kaupungin alueella 11 voimalaa.

Suunnittelualue on pääosin metsätalouskäytössä ja Metsähallituksen omistuksessa. Alueella ei ole pysyvää asutusta eikä loma-asutusta. Alueen eteläosan poikki kulkee Kokkola-Kajaani-valtatie 28. Osayleiskaava on laajuudeltaan noin 59 km².

Pyhännän kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa kaavaluonnoksesta.

Osayleiskaava, luonnos

Pyhännän kunta ja Kajaanin kaupunki ovat valmistelleet yhteistyössä Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksen. Suunniteltu tuulivoimapuiston alue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun rajalla ulottuen molempien maakuntien alueelle. Pyhännän kunnasta ja Kajaanin kaupungilta on saapunut Kainuun liittoon lausuntopyynnöt koskien osayleiskaavaluonnosta. Kainuun liitolla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa Pyhännän kuntaan sijoittuvasta suunnittelualueesta. Kainuuta koskevilta osin Kainuun liitto antaa lausunnon osayleiskaavahankkeesta Kajaanin kaupungille."

7) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 17.12.2014 antaneet Vaalan kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO VAALAN TUULIVOIMAYLEISKAAVALUONNOKSESTA

Vaalan kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Vaalan tuulivoimayleiskaavaluonnoksesta.

Vaalan kunnanvaltuusto on tehnyt tuulivoimayleiskaavan laatimispäätöksen 19.6.2012 pitämässään kokouksessa.

Tuulivoimayleiskaavatyön taustaksi on laadittu mm. koko kunnan katta-

va tuulivoimaselvitys, tuulivoimaselvitystä täydentävä luonto- ja maisemaselvitys sekä on täydennetty Tuuliatlaksen tuuliolosuhteiden tietoja yksityiskohtaisemmalla selvityksellä. Tuulivoimayleiskaavan lähtötietoineisto löytyy kokonaisuudessaan Vaalan kunnan verkkosivuilta.

Tuulivoimayleiskaavaluonnoksessa on osoitettu 6 tuulivoimapuistojen aluekokonaisuutta ja esitetty niille tuulivoimaloiden ohjeelliset sijoitukset. Kaavaluonnoksessa on osoitettu lisäksi 4 tuulivoimapuistojen mahdollista laajennusaluetta.

Vaalan tuulivoimayleiskaavan tavoitteena on luoda edellytykset tuulivoimarakentamisen lisäämiselle kunnassa ja olla koko kunnan käsittävä strateginen ja oikeusvaikutteinen tuulivoimayleiskaava, jossa määritellään tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet sekä alueet, jonne tuulivoima ei sovellu. Tuulivoimayleiskaavan oikeusvaikutukset eivät koske yksittäisten tuulivoimaloiden sijoitusta, ainoastaan tuulivoimapuistojen kokonaisalueita.

Tuulivoimayleiskaavaluonnos

Tuulivoimayleiskaavan kaavaselostus on hyvin laadittu tiivistelmä yleiskaavan sisällöstä, suunnittelun vaiheista ja kaavan vaikutuksista. Osallisten mahdollisuutta osallistua kaavan valmisteluun ja kaavan vaikutusten arviointiin tämä saattaa kuitenkin vaikeuttaa, varsinkin, jos kaavan lähtötietoineisto on saatavissa pelkästään kunnan verkkosivujen kautta.

Vaalan tuulivoimayleiskaavan tavoitteena on olla koko kunnan käsittävä strateginen ja oikeusvaikutteinen tuulivoimayleiskaava, jossa määritellään tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet sekä alueet, jonne tuulivoima ei sovellu. Tähän liittyen esitetään tuulivoimayleiskaavan toteuttamisen selkeyttämiseksi tuulivoimatuotantoon soveltumattomien alueiden esittämistä perusteluineen kaavaselostuksen liitteenä.

Tuulivoimayleiskaavan kaavakartassa on annettu osayleiskaava-alueen rajaan liittyvänä kaavamääräyksenä MRL 43 § 2 mom. mukainen ehdoton rakentamisrajoitus, jonka perusteella määrätään, ettei kaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. MRL:n säännösten mukaisesti yleiskaavaan voidaan ottaa määräyksiä, jotka rajoittavat rakentamista tai kieltävät tiettytyyppisen rakentamisen. Mikäli rakennuslupaa haetaan ehdottoman rakentamisrajoituksen vastaisesti, voidaan lupahakemus hylätä suoraan MRL 43 § 2. mom. vastaisuuden perusteella. Jos rakentamisrajoitus on tällöin maanomistajalle kohtuuton, voi kunnalle syntyä MRL 101 §:n nojalla lunastusvelvollisuus. Tuulivoimayleiskaavan kaavaselostuksen kohtaa 9.16 Oikeusvaikutukset olisi hyvä täsmentää ja laajemmin avata yksittäisiin maanomistajiin kohdistuvien oikeusvaikutusten osalta. Maanomistajille ja tai muille oikeudenhaltijoille kohdistuvan kohtuuttomuuden arviointi korostuu maanomistusolosuhteiltaan pirstoutuneilla alueilla, joilla rakennettavien tuulivoimaloiden ympäristövaikutukset saattavat ulottua muiden kiinteistöjen alueille.

Tuulivoimayleiskaavan jatkovalmistelussa esitetään harkittavaksi koko kaava-aluetta koskevien yleiskaavamääräyksiä antamista tuulivoimarakentamisen suunnittelun ohjaamiseksi ja erityisten ympäristöarvojen säilyttämiseksi.

Tuulivoimapuiston mahdollinen laajennusalue -kaavamerkinnän merkintätapana saattaisi olla tarkoituksenmukaista käyttää alueen erityisominaisuutta kuvaavaa kaavamerkintää (esim. tuulivoiman tuotantoon soveltuva laajennusalue).

Tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan nyt laadittavana oleva yleiskaava ei ole MRL 10 a luvun 77 a §:n mukainen tuulivoimarakentamista suoraan ohjaava yleiskaava. Yleiskaava ei siten sisällä tuulivoimaloiden rakennuslupien myöntämistä tuulivoimaloille koskevaa erityistä määräystä. Tähän liittyen todetaan, että ympäristöministeriön ohjeen, Tuulivoimarakentamisen suunnittelu Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2014, mukaan tuulivoimarakentamista suoraan ohjaavaa yleiskaavaa voidaan käyttää tuulivoimarakentamisen ohjaamiseen ilman maakuntakaavassa osoitettua merkintää silloin, kun kyseessä on vaikutuksiltaan paikallinen tuulivoima-alue.

Kainuun liitto laatii parhaillaan Kainuun tuulivoimavaihemaakuntakaavaa. Tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnos oli julkisesti nähtävillä 11.8.–12.9.2014. Tuulivoimamaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa vähintään seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa. Tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelussa pyritään ottamaan huomioon Vaalan tuulivoimayleiskaava ja sen valmisteluaineisto sekä yhteen sovittamaan se mahdollisuuksien mukaan tuulivoimamaakuntakaavoituksen kanssa."

8) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 18.12.2014 antaneet Metsähallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HOSSAN RETKEILYALUEEN HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMALUONNOKSESTA

Metsähallitus on laatinut Suomussalmen ja Taivalkosken kuntien sekä Kuusamon kaupungin alueella sijaitsevalle Hossan ja Moilasenvaaran Natura 2000-alueille sekä Hossan retkeilyalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman.

Metsähallitus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta.

Hossan retkeilyalue sekä Hossan ja Moilasenvaaran Natura 2000 -veroston alueet sijaitsevat pääosin Suomussalmen kunnan pohjoisosassa, osin Pohjois-Pohjanmaan puolella Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan alueilla. Suunnittelualueen pinta-ala on 11 506 ha, josta 78 % kuuluu Hossan retkeilyalueeseen. Retkeilyaluetta on tarkoitus laajentaa liittämällä siihen Moilasenvaaran Natura-alue sekä Suomussalmen kunnan puoleiset Hossan Natura-alueen vielä retkeilyalueeseen kuulumattomat alueet. Hoito- ja käyttösuunnitelman alue on pääosin valtion omistuksessa ja suunnitelma koskee vain valtion omistamia alueita.

Hoito- ja käyttösuunnitelman alueen keskeisin osa on vuonna 1979 perustettu Hossan valtion retkeilyalue. Alueen päätarkoitus on ulkoilulain mukainen retkeily- ja virkistyskäyttö. Hossan keskeisiä arvoja ovat luon-

non ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö, maisema, matkailun yritystointa, erätalous (metsästys ja kalastus), muinaismuistokohteet, rakennusperintökohteet, luontodirektiivin luontotyytit, uhanalaiset eläin- ja kasvilajit, poronhoito ja metsätalous. Hossan retkeilyalue on kävijämäärillä mitaten Kainuun suosituin luontoharrastus- ja virkistysmahdollisuuksia tarjoava kohde. Kävijämäärä vuosittain on noin 40 000 ja yli 80 % kävijöistä viipty alueella useita vuorokausia. Alueen palvelut tuotetaan Metsähallituksen luontopalvelujen sekä Hossan ja sen lähiympäristön yrittäjien voimin. Hossa on saanut viime vuosina huomattavia tunnustuksia: Vuoden Retkikohde 2011, Made in Kainuu tunnustuspalkinto 2014 ja Vuoden kaunein luontokohde 2014.

Ulkoilun, retkeilyn ja luontomatkailun merkityksen kasvaminen sekä yhteistyön tehostaminen eri toimijoiden välillä markkinoinnissa ja viestinnässä mahdollistaa tulevaisuudessa kävijämäärän kasvamisen alueella. Myös Hossan kuuluminen Kalevala-puiston suomalais-venäläiseen toiminnalliseen kokonaisuuteen luo mahdollisuuden edistää kansainvälistä yhteistyötä.

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön ja pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Suunnitelman avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet noin 15 vuoden suunnitelmakaudella. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamisen kustannukset suunnitelmakaudella arvioidaan olevan yli 4,8 M€.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnos

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on tarkasteltu monipuolisesti suunnitelma-alueen nykytilaa, tavoitteita ja toteuttamiseen liittyviä näkökohtia.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on asetettu noin 30 vuoden aikajänteelle aktiivinen tavoitetila (visio), jota kohti pyritään suunnitelman päämäärien, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Tavoitetilan mukaan Hossan retkeilyalue on aitoihin luonto- ja kulttuuriarvoihin tukeutuva, kansainvälisen tason matkailukohde. Runsaat ja korkeatasoiset matkailupalvelut perustuvat Hossan vetovoimatekijöihin: kauniit, helppokulkuiset maisemat, perinteinen eräkulttuuri, kirkkaat kalavedet, kivikautinen kulttuuriperintö ja erämaisuus. Kainuun liiton näkemyksen mukaan hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitetila on onnistunut ja aidosti alueen vetovoimatekijöihin perustuva. Suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet edistävät tavoitetilan saavuttamista.

Tarkennuksena suunnitelmanluonnoksen kohtaan Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu todetaan seuraavaa: voimassa oleva Kainuun maakuntakaava 2020 on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009. Hossan retkeilyalue on osoitettu maakuntakaavassa virkistysalueeksi VR -aluevarausmerkinnällä. Maakuntakaavassa on annettu virkistysalueita (VR) koskeva suunnittelumääräys: "Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen sekä luonnon ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen toteuttaminen ei saa vaarantaa alueella sijaitsevan tai siihen rajoittuvan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ympäristökeskuksen lausun-

to" ja rakentamismääräys: "Alueelle saa rakentaa yleistä virkistyskäyttöä varten tarkoitettuja rakennuksia. Valtion retkeilyalueille sallitaan niiden yleisen virkistystoiminnan kannalta tarpeellinen rakentaminen".

Hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä Hossan alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvat mahdolliset uhkatekijät on käyty lävitse ja on pyritty tunnistamaan ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia alueen arvoihin. Suunnitelmassa on asetettu päämäärät uhkien torjumiseksi ja retkeilyalueen kehittämiseksi. Suunnitelman toteutumisesta ja vaikuttavuutta on tarkoitus seurata suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein. Kainuun liitolla ei ole edellä mainittuun huomautettavaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen pinta-ala on 5202 ha, mikä on 45 % suunnittelualueen pinta-alasta. Vyöhykkeellä sijaitsee lähes kaikki palveluvarustus. Syrjävyöhykkeen pinta-ala on 6304 ha, mikä on 55 % suunnittelualueesta. Vyöhyke on tarkoitus säilyttää rauhallisena ja erämaisena. Suunnitelma-alueen yleisökäytön ohjaamiseksi on perusteltua ja tarkoituksenmukaista jakaa alue retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen ja syrjävyöhykkeeseen sekä ohjata käyttöä lisäksi järjestyssäänöllä ja antaa yleiset ohjeet yksityiskohtaisemmalle toimenpidesuunnittelulle.

Kansallispuistohanke

Hossan retkeilyalueelle on esitetty perustettavaksi kansallispuisto. Hossan retkeilyalue on laajuudeltaan ja luonnonarvoiltaan huomattava kokonaisuus, joka Kainuun pohjois- ja itäosassa sijaitessaan täydentäisi maan kansallispuistoverkkoa merkittäväällä tavalla. Kansallispuistostatuksen saaminen Hossan alueelle loisi edellytyksiä ja mahdollisuuksia luontomatkailun lisäämiselle ja kehittämiselle Kainuussa ja laajemmin kansainvälisellä tasolla sekä osaltaan lisäisi mahdollisuuksia valtakunnan rajat ylittävän luonnonsuojeluyhteistyön kehittämiseen osana laajempaa Fennoskandian vihreän vyöhykkeen kokonaisuutta.

Mikäli kansallispuistohanke Hossan alueelle etenee, on kansallispuiston perustamisen hyväksyttävyyden kannalta tärkeää, että perinteinen virkistyskäyttö (metsästys, kalastus ym.) voi alueella jatkua edelleen kansallispuiston perustamisen jälkeen. Luonnonsuojelulain 2 §:ssä Lain soveltamisala todetaan, että luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Hossan alueella alueellisiin ja paikallisiin erityispiirteisiin kuuluviksi voi sisällyttää eräkultuurin ja paikallisten asukkaiden perinteisen ja monipuolisen virkistyskäytön. Mahdollisessa kansallispuiston perustamisessa on ensiarvoisen tärkeää, että mm. metsästyksen liittyvät asiat pystytään ratkaisemaan tasapuolisesti ja hyväksyttävällä tavalla.

Kainuun liitto esittää, että Hossan hoito- ja käyttösuunnitelman alueen metsien käsittelyä ei käynnistettäisi ennen kuin Hossan alueelle esitetyn kansallispuiston mahdollinen perustaminen ja sen vaikutukset metsien käyttömahdollisuuksiin on selvitetty."

9) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija

Sanna Schroderus ovat 19.12.2014 antaneet Kajaanin kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PIIPARINMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA

Kajaanin kaupungin ja Pyhännän kunnan alueille on valmistunut Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos 27.10.2014. Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää sen perusteella.

Piiparinmäen tuulivoimapuiston alue käsittää pohjoisen osan Metsähallitus Laatumaan YVA menettelyllä tutkitusta Piiparinmäen-Lammaslaminkankaan tuulivoimapuistohankkeesta. Piiparinmäen osayleiskaava-alueelle sijoittuu yhteensä 43 voimalaa, joista Kajaanin kaupungin alueelle 11 voimalaa ja Pyhännän kunnan alueella 32 voimalaa.

Suunnittelualue on pääosin metsätalouskäytössä ja Metsähallituksen omistuksessa. Alueen eteläosan poikki kulkee valtatie 28 Kokkola-Kajaani. Kaavaluonnokseen on tehty tuulivoimaloiden alueiden lisäksi aluevarauksia sähköasemakenttiä, maa-ainesalueita, tiestöä ja sähkölinjauksia varten. Kaavaan on merkitty nykyiset luonnonsuojelu- ja Natura-alueet sekä Metso-ohjelmaan kuuluvat suojelualueet. Lisäksi kaavaan on merkitty perusselvitysten pohjalta luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita ja suojelu-/muinaismuistokohteita.

Kajaanin kaupunginhallitus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa kaavaluonnoksesta.

Osayleiskaava, luonnos

Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos on taustaselvityksineen perusteellisesti valmisteltu.

Kainuun liitto laatii parhaillaan Kainuun tuulivoimavaihemaaakuntakaavaa. Tuulivoimamaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa vähintään seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan luonnos on ollut nähtävillä 11.8.–12.9.2014. Osayleiskaavaluonnoksessa esitetty suunnittelualue sijoittuu pääpiirteissään tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksessa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa on annettu muun muassa tuulivoimaloiden rakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä ja kiinnitetty huomiota myös haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen. Tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksesta on saapunut lausuntoja myös ko. osayleiskaavan suunnittelualueen osalta. Saatujen lausuntojen ja niiden aiheuttamien muutosten käsittely on kesken. Tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelussa pyritään ottamaan huomioon Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaava ja sen valmisteluaineisto sekä yhteen sovittamaan se mahdollisuuksien mukaan tuulivoimamaakuntakaavoituksen kanssa."

10) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 8.1.2015 antaneet Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n ja kaivosasetuksen (391/2012) 25 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Paltamon Heponiemen (KaivNro 6595) kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta.

Kuulemisen peruste on kaivoslain 52.3 §, 108 § ja 109 §. Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Kaivosviranomainen on antanut Heponiemen kaivospiirille lupamääräykset 24.6.2014. Lupamääräyksien kohdan 6 mukaan lupamääräykset tarkistetaan ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2017. Kaivostoiminnan haltija on ilmoittanut kaivosviranomaiselle ryhtyvänsä kaivostyöhön Heponiemen kaivospiirillä.

Heponiemen kaivospiirin kaivoskivennäinen on dolomiitti. Heponiemen kaivospiiritoimitus on valmis ja kaivoskirja on annettu. Toimintaa varten on ympäristölupa.

Kaivosluvassa annettavat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset

Kainuun liitto on antanut 21.3.2014 kaivosviranomaiselle lausunnon Heponiemen kaivospiirin kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisesta ja vakuuden määrittämisestä. Kaivosviranomainen on antanut Heponiemen kaivospiirille lupamääräykset 24.6.2014.

Kainuun liitolla ei ole em. lupamääräysten tarkistamiseen liittyvää huomautettavaa."

11) Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt päivityksiä v. 2013 toteutettuun kyselyyn kaupunkipoliittisen, maaseutupoliittisen ja saaristopoliittisen toimenpideohjelman toteutumatilanteesta. Kainuun liiton mielestä kaupunki- ja saaristopoliittiseen toimenpideohjelmaan ei ole tarvetta tehdä päivityksiä liiton osalta. Aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus on 19.12.2014 antanut seuraavan sisältöisen päivityksen maaseutupoliittiseen toimenpideohjelmaan 2012-2015: (päivitykset merkitty ohjelmaan alleviivauksin):

"Maaseutupoliittinen toimenpideohjelma 2012-2015 toteutuminen 31.12.2013

Seurantaraportin yhteenveto

Maaseutupoliittisen toimenpideohjelman 2012-2015 lähtökohtana on, että maaseutu tunnistetaan yhtenä keskeisenä hyvinvoinnin ja tulevaisuuden kilpailukyvyyn lähteenä. Ohjelmassa esitetään konkreettisia toimia maaseutualueiden uusiutumiskyvyn edistämiseksi ja niiden potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi.

Toimenpiteillä on muun muassa parannettu liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä, palvelujen saavutettavuutta ja laatua, kehitetty yrityspalveluita, vahvistettu lähiruokaan ja luomutuotantoon liittyvää liiketoimintaa sekä matkailua, edistetty metsien tarjoamien aineettomien palveluiden uudenlaista kestäväää käyttöä sekä luonnontuotealan edellytyksiä, vahvistettu hajautetun, uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energiantuotannon lisäämistä ja siihen liittyvien liiketoimintakonseptien kehittämistä, alennettu kynnystä työllistymiseen, kohdennettu työvoimakoulutusta ja ammatillista koulutusta vastaamaan paremmin ammattien työvoiman kysyntää ja alueellisia tarpeita, lisätty joustavia koulutusmuotoja ja etätönn mahdollisuuksia, edistetty maahanmuuttajien sijoittumista ja työllistymistä maaseutumaisille alueille sekä kehitetty paikallisen kehittämisen toimintatapoja.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007-2013 sekä EU:n rakennerahasto-ohjelmista (EAKR, ESR) rahoitetuilla hankkeilla on edistetty toimenpideohjelman toteutumista. Esimerkkeinä maaseutuyritysten neuvontapalvelujen kehittämishankkeet, elinkeinojen ja kärkiosaamisalojen kehittämishankkeet, nuorisotakuun toteuttamista edistävät hankkeet, laajakaistahankkeet, uusiutuvan energian käyttöä tukevat neuvontahankkeet ja matkailun edistämiseen liittyvät kehittämishankkeet. Työvoiman maahanmuuton ESR-projektien kautta on rekrytoitu maaseutualueille kausi- ja maataloustyöntekijöitä sekä järjestetty alueilla maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja pakolaisten vastaanottoon liittyviä info- ja koulutustilaisuuksia sekä tuettu kuntia pakolaisten vastaanotossa yhdessä maahanmuuttohankkeiden ja TE-toimiston kanssa. Ohjelmakaudella 2014-2020 ongelmana tulee olemaan se, että rakennerahastojen (EAKR, ESR) varojen merkittävää leikkausta ei ole kompensoitu kansallisilla varoilla ja niiden osuus maaseudun kehittämisessä tulee vähenemään.

Kunnat ovat laatineet palvelustrategioita joko yksin tai seudullisesti. Maaseudun palveluohjelma toteutetaan Suomen Kuntaliiton koordinoimana ja eri hankkeiden avulla selkeytetään lähipalvelujen määrittelyä ja luodaan työvälineitä lähipalvelujen kehittämiseksi. Lähidemokratiaa on vahvistettu paikallisilla hankkeilla. Paikallisen kehittämisen toimintatapoja on kehitetty ja kylätoimintaa vahvistettu ja paikallista kehittämistä on vahvistettu palkkaamalla hankevaroin seudullisia kyläasiamiehiä maakunnallisen kyläasiamiehen lisäksi. Kylätoiminnan valtionapu on pysynyt viime vuodet samalla tasolla.

Uusiutuvan energian käyttöön siirtymistä on edistetty tutkimus- ja toteutushankkein, käytännön pilotoinnein esim. biokaasulaitoksia rakentamalla sekä alueellisilla energia- ja ilmastostrategioilla.

Alkutuotannon elinvoimaisuuden lisääminen, elintarvikeketjun kehittäminen ja paikallisen ruoan painoarvon lisääntyminen painottuu eri alueiden kehittämissuunnitelmissa, maakuntastrategioissa ja -ohjelmissa. Lähiruoka ja lyhyet jakeluketjut ja niiden kehittäminen on otettu vahvasti huomioon Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014-2020. ELY-keskusten alueellisissa kehittämisohjelmissa lähiruoka on kautta linjan mukana kehittämisen painopisteenä.

Maaseudun elinkeinotoimintaan ja yrittäjien kilpailukykyyn liittyen ohjelmassa nousee esille yrityspalveluiden ja starttirahajärjestelmän kehittäminen, nuorille aloittaville yrittäjille ja kasvuyrittäjille suunnatut asiantun-

tija- ja koulutuspalvelut, yrittäjien verkostoitumisen edistäminen sekä byrokratian keventäminen ja lupakäytäntöjen yksinkertaistaminen. Hankintaosaamisella ja julkisten palvelujen kilpailutuksilla on merkitystä erikoisten yritysten kilpailukyvyyn edistämisen näkökulmasta. Hankintoja tekevien tahojen samoin kuin myös eri tuottajien kilpailutusosaamista on vahvistettu erilaisin koulutuksin. Maaseudun yrityksiä on kannustettu oikea-aikaisiin sukupolvenvaihdoksiin neuvonnalla ja koulutuksen kautta.

Ammattikorkeakoulu-uudistuksessa vahvistetaan ammattikorkeakoulujen edellytyksiä vastata nykyistä itsenäisemmin ja joustavammin työelämän, muun yhteiskunnan ja alueiden muuttuviin kehittämistarpeisiin. Maaseutututkimusta ja -koulutusta tehdään useissa yksiköissä eri puolilla Suomea. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän YTR:n / TEM:n rahoittamat valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet ovat olleet merkittävä maaseutututkimuksen mahdollistaja Suomessa. Työvoimakoulutuksen hankintayksiköt (ELY-keskukset) suunnittelevat ja hankkivat ammatillista työvoimakoulutusta valtakunnalliseen ja alueelliseen työvoima- ja osaamistarpeita kuvaavaan ennakkotietoon pohjautuen. Maaseudun ammattien työvoiman koulutustarpeet on alueilla huomioitu hyvin järjestetyssä työvoimakoulutuksessa.

Nuorisotakuun toteuttaminen on ELY-keskusten keskeinen strateginen tavoite. Nuorten yhteiskuntatakuun toteutuksessa ja etsivässä nuorisotyössä on monilla alueilla onnistuttu hyvin. Etsivän nuorisotyön työntekijät sekä alueiden työpajat tekevät laajaa yhteistyötä eri toimijatahojen kanssa nuorten osallisuuden sekä opinto- ja työllistymispolkujen rakentamisen edistämiseksi.

Maaseutupolitiikan rakenteita on kehitetty YTR:ssä ja sen sihteeristössä jäsenorganisaatioiden kesken.

Vuonna 2013 valmistunut uusi paikkatietopohjainen kaupunki-maaseutuluokitus helpottaa alueiden erilaisuuden huomioimista suunnittelussa ja päätöksenteossa. Maaseutuvaikutuksia arvioidaan muun muassa kaavoituksessa osana vaikutusarviointien kokonaisuutta. Maaseutuvaiikutusten arviointia ei ole käytetty systemaattisesti, mutta maaseudun erityispiirteet ja vaikutukset maaseutuun on pyritty ottamaan huomioon muutoin, esimerkiksi osana muita vaikutusten arviointeja.

TAVOITELINJAUKSET JA TOIMENPITEET

1. Maaseutualueita vahvistetaan monipuolisina asumisen ja elinkeinotoiminnan ympäristöinä (1–7)

Maankäyttö, kaavoitus- ja rakennuslupakäytännöt sekä aluesuunnittelun ohjaus; kaavoituksessa muun vaikutusarvioinnin yhteydessä maaseutuvaiikutusten arviointi (1)

YM:n syksyllä 2011 käynnistämässä ja helmikuussa 2014 valmistuneessa maankäyttö- ja rakennuslain arvioinnissa tunnistettiin hyvin alueiden erilaisuus. Arvioinnissa selvitettiin lain vaikutusta rakentamisen sijoittamiseen, asumiseen, elinkeinoihin ja maaseudun elinvoimaisuuden mahdollistamiseen.

Vuonna 2013 valmistunut uusi paikkatietopohjainen kaupunki-maaseu-

tuluokitus helpottaa alueiden erilaisuuden huomioimista suunnittelussa ja päätöksenteossa.

ELY-keskukset ohjaavat, neuvovat ja järjestävät koulutusta kuntien kaa-voittajille ja rakennustarkastajille.

Maaseutuvaikutuksia arvioidaan kaavoituksessa osana vaikutusarvioin-tien kokonaisuutta. Esimerkiksi Kainuun kokonaismaakuntakaavan sekä ~~sen osayleis~~ vaihemaakuntakaavojen valmistelussa maaseutuvaikutus-ten arviointi on sisällytetty muuhun vaikutusten arviointiin. Etelä-Karjalan kokonaismaakuntakaavaa varten tehtiin erillinen maaseutua koskeva vaikutusten arviointi. Erillisten maaseutuvaikutusten arviointia maakun-takaavojen kokonaistarkistuksen yhteydessä toteutetaan tarpeen mu-kaan. Kuntaliitto edistää maaseutuvaikutusten arviointi –työkalun käyt-töä kuntaliitosselvityksissä.

(Kainuun liiton aiemmassa vastauksessa (joulukuu 2013) on mainittu va-litettavasti virheellisesti osayleiskaavat. Vastauksessa tarkoitetaan vai-hemaakuntakaavoja.)

Tietoliikenneyhteydet, sähköverkko, puhelin-yhteydet ja Digi-tv:n näky-vyys sekä asianmukainen jäte- ja vesihuolto kaikilla alueilla. (2)

Laajakaista kaikille 2015 -hanke edistää osittain julkisella tuella laaja-kaistayhteyksien rakentamista haja-asutusalueille. Tähän mennessä tu-kipääntöksen saaneissa hankkeissa laajakaistan saatavuuden piiriin tu-lee yli 30 000 vakituista asuntoa ja yritysten tai julkisen sektorin toimipis-tettä. Parhaillaan valmisteltavassa hankkeen toisessa väliarvioinnissa arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja tarvittavia lisätoimenpiteitä. Laki-muutoksella tullaan turvaamaan jatkossa myös ns. 22 prosentin maksu-osuuskuntien rakentamishankkeiden pääsyn valtion tuen piiriin. Päätt-yneen 800 MHz:n taajuusalueen huutokaupan kohteena olleiden taajuuk-sien avulla on tavoiteltu valtakunnallisen laajakaistaisen matkaviestin-verkon nopeaa käyttöönottoa ja mobiililaajakaistan saatavuuden paran-tumista erityisesti taajamien ulkopuolella. Taajuuksia voittaneiden ope-raattoreiden toimilupiin asetetaan tiukat väestöpeittovelvoitteet.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007–2013 oli osoi-tettu laajakaistahankkeisiin 12.11.2013 mennessä n. 15 milj. euroa. Li-säksi on rahoitettu alueellisia ja paikallisia kyläverkkohankkeita. Laaja-kaistaverkon rakentaminen on edennyt hyvin useissa maakunnissa (esim. Pohjois-Savo, Pohjanmaa, Kainuu).

Vesihuoltohankkeita on rahoitettu maaseuturahastosta ja jätevesihuol-losta on järjestetty alueellista neuvontaa valtionavustuksin kaikkien ELY-keskusten alueilla. Haja-asutusalueiden viemäröintihankkeita on rahoitettu valtion tuella maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristömi-nisteriön yhteisesti hyväksymän valtakunnallisen viemäröintiohjelman mukaisesti. Ohjelman toimeenpano on viivästynyt. Paikallisten osuus-kuntien rakentamia vesi- ja jätevesiverkostoja on rahoitettu maaseutu-ohjelman määrärahoilla.

Hajautettuun energiantuotantoon liittyvät uudet tekniset ja aluetaloudelli-set innovaatiot nostavat maaseudun keskeiseen asemaan uusiutuvan energian lisäämisessä. Pohjanmaalla hajautettujen energiaratkaisujen kehittämisessä Vaasan seudun energiateknologian keskittymä on kes-

keisessä asemassa, mistä esimerkki on Vaasan kaupungille myönnetty vetovastuu valtakunnallisen INKA-ohjelman kestävät energiaratkaisut -teemasta.

Liikennepalvelut sekä kohtuuhintaiset koulukuljetukset, julkisen liikenteen tehostaminen ja julkisten liikennepalvelujen turvaaminen myös haja-asutusalueilla, lähilogistiikkakokeilut, kotiin viettävät palvelut (3)

Valtioneuvosto teki 16.5.2013 periaatepäätöksen julkisesti rahoitettujen henkilökuljetusten uudistamistyön toteuttamisesta. Liikenne- ja viestintäministeriön perustama työryhmä koordinoi hanketta, jossa selvitetään, miten henkilöliikennepalvelut, kuten Kelan korvaamat kuljetukset ja avoin joukkoliikenne, voidaan suunnitella, hankkia ja toteuttaa uudella tavalla. Hankkeessa käynnistetään kokeiluja 1-3 alueella. Tavoitteena on arvioida, miten kuljetukset voitaisiin hoitaa nykyistä tehokkaammin sekä turvata palvelutaso. Hankkeen yhteydessä arvioidaan myös lainsäädännön muutostarpeita. Työryhmän määräaika päättyy 30.4.2015.

Julkisen liikenteen vuorot ja matkustajamäärät ovat vähentyneet haja-asutusalueilla ja kaupunkiseutujen reuna-alueilla. Erilliskuljetukset lisääntyvät ja kustannukset kasvavat. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla on valmistumassa maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka yhtenä pääkohtana on tarkastella liikkumispalvelujen uudistamista haja-asutusalueella.

ELY:t tekevät yhteistyösopimuksia kuntien kanssa. Prosessiin kuuluu kuntien ja valtion kuljetusten yhteensovittaminen. Julkisen liikenteen palvelutaso ja järjestämistavat määritellään alueilla yhtenäisin kriteerein ja yhteistyössä kuntien, maakunnan liittojen ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on turvata maaseudulla julkisen liikenteen peruspalvelutaso. Julkisen liikenteen järjestäminen muuttuu vuoden 2014 puolivälissä. ELY-keskuksen rooli tilaajaorganisaationa yhteistyössä toimivaltaisten kaupunkiviranomaisten ja muiden kuntien kanssa vahvistuu. Joukkoliikennettä suunnitellaan ja hankitaan entistä laajempina alueellisina kokonaisuuksina välittämättä hallinnollisista rajoista. Sopimukset tulevat voimaan 1.7.2014– 31.12.2018.

Tieverkon päivittäinen liikennöitävyys ja hoitotaso. (4)

MMM/Metsäkeskukset rahoittavat metsäteiden perusparannuksia noin 1 300 km ja teiden rakentamista noin 150 km vuonna 2013. Taso on pysynyt samana niukoista määrärahoista huolimatta. Yksityis- ja metsäautoteiden valtioneuvostojärjestelmien selkeyttäminen käydään läpi uutta kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmää pohtivassa työryhmässä maaliskuun 2014 loppuun mennessä. Tienpidon toimissa priorisoidaan koko tiestön päivittäinen liikennöitävyys ja hoitotason säilyttäminen. Valtioneuvoston eduskunnalle antaman liikennepoliittisen selonteon mukaan parantamistoimissa ja kunnon säilyttämisessä priorisoidaan keskeinen verkko ja alemman verkon kunto joustaa rahoituksen mukaan. Tiukka rahoitustaso näkyy teiden kunnon heikkenemisenä. Yksityisteiden valtioneuvostojärjestelmän ja yksityistielain kokonaisuudistus on tavoitteena tehdä seuraavalla hallituskaudella.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta on tuettu hankkeilla yksityisteiden tiehoitokuntien kouluttamista, maaseudun tieverkon liiken-

nöitävyyttä ja hoitotasoa, samoin kuin säännöllisen lauttaliikenteen turvaamista saaren asukkaille.

Tieverkon kunnossapidossa ongelma on, että toimenpidetarvetta on paljon enemmän, kuin mihin rahoitus riittää. Tienpidon rahoituksen niukuudesta johtuen on keskitytty aiempaa vahvemmin vilkasliikenteisen tieverkon hoitoon ja alemman tieverkon kunnosta on jouduttu tinkimään. Tieverkon kunnan digitaalinen seuranta on tehostunut viime vuosina, samoin asiakaspalautteiden hyödyntäminen. Yhteistyö sidosryhmien ja urakoitsijoiden kanssa on lisääntynyt.

Suunnitellaan ja tuotetaan maaseudun asukkaiden palvelut (5)

Maaseudun palveluohjelma toteutetaan Suomen Kuntaliiton koordinoimana hankkeena. Hankkeen esiselvitys valmistui toukokuussa 2013. Hankkeella on yhteys vuonna 2013 käynnistyneeseen Vaikuttavat lähipalvelut -hankkeeseen, jonka toteutusvastuu on myös Kuntaliitolla ja jonka toteutuksessa VM on mukana. Hankkeiden avulla selkeytetään lähipalvelujen määrittelyä ja luodaan työvälineitä lähipalvelujen kehittämiseksi. Maaseudun palveluohjelman vaihe I on saanut rahoituspäätöksen TEM:stä marraskuussa 2013.

TE-toimistot palveluineen ovat mukana yhteispalvelupisteissä. TE-toimistojen palveluiden sähköistäminen etenee. Aspa 2014-hankkeen vaikutukset kaikkiin valtion hallinnon palveluihin, myös TE-toimiston palveluihin, ovat vielä pääosin auki.

SGEI-palveluiden määrittely on mukana Maaseudun palveluohjelmassa. SGEI-sääntelyn käyttömahdollisuuksia on tarkasteltu kuntalain kokonaisuudistuksen yhteydessä. SGEI:tä koskeva valmistelu ja ohjeiden laatiminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

Kunnat ovat laatineet palvelustrategioita joko yksin tai seudullisesti. Myös maakuntatason palvelustrategioita on laadittu. Suomen Kuntaliitto on antanut suosituksia palvelustrategioiden laatimisesta. Julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisjärjestöjen yhteistyötä on vahvistettu mm. palvelusetelikokeilujen myötä. Monipalvelupistekokeiluja on ollut eri puolilla maata.

Toimivan yhteistyökonseptin ja rahoitusmallin luominen yhteispalvelupisteille vapaaehtoiseen toimintamalliin perustuen on osoittautunut varsin haasteelliseksi. Hallituksen asiaa pohtinut työryhmä esitti, että julkisen hallinnon yhteisestä asiakaspalvelusta säädetään jatkossa lailla. Muutos tulee voimaan vuoden 2014 alusta lähtien.

YM:ssä on käynnistynyt ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma ”Ikä-aske”, jossa asiaa käsitellään myös maaseutuasumisen kannalta.

Lapin aluehallintoviraston hallinnoimassa Arjen turvaa kunnissa -hankkeessa tavoitteena on muodostaa kuntiin laaja-alainen hyvinvointi- ja turvallisuusyhteistyötä tehostava toimintamalli, joka lisää arjen turvaa ja monipuolistaa palvelutuotantoa harvaan asutulla maaseudulla.

Kainuussa on toteutettu PALKE-hanke, jossa kolmelle eri puolilla maakuntaa sijaitsevalle kylälle on perustettu palvelukeskukset, joiden yhtey-

teen erilaisia julkisia ja kolmannen sektorin tuottamia ja ylläpitämiä palveluja kootaan erilaisten pilotointien kautta.

Varmistetaan opetus- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuus ja laatu (6)

Kattavan kouluverkon turvaaminen on viime vuosina osoittautunut vähintäänkin haasteelliseksi tehtäväksi, kun kaikkialla Suomessa perustetaan entistä suurempia kouluyksiköitä ja kyläkouluja on karsittu varsin tiuhaan tahtiin.

OKM on asettanut ammatillisen koulutuksen laaturyhmän, joka toimikautsi päättyy 2015. Tavoitteena on, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on vuoteen 2015 mennessä toimiva laadunhallintaa ja laadun jatkuvaa parantamista tukeva järjestelmä.

Korkeakoulusektorilla on käynnissä ammattikorkeakoulujen uudistus.

OKM:n käynnistymässä oleva vapaan sivistystyön rahoitustyöryhmä selvittää muun muassa, miten monimuoto-opetus voidaan ottaa huomioon vapaan sivistystyön valtionosuusrahoituksessa. Kuntaliitosten myötä on muodostunut suurempia kansalaisopistoja, joilla on paremmat resurssit palvella toiminta-alueensa asukkaiden sivistystarpeita. Myös alueellisia kansalaisopistoja on muodostettu kansalaisopistoja yhdistämällä tai kun kunta on liittynyt jäsenkunnaksi toisen kunnan ylläpitämään kansalaisopistoon. Julkisen talouden tasapainottamiseen liittyen valtion talousarviossa on jouduttu vähentämään valtion rahoittamaa vapaan sivistystyön koulutusta noin 6 prosentin verran vuodesta 2012 lähtien.

Kuntaliitostilanteissa on vaarana, että sivukirjasto tai lainausasema lakautetaan. Seudullinen kirjastoyhteistyö tukee kirjastojen lähipalveluperaatetta ja kirjastojen henkilökunnan ammattitaitoa. Kirjastojen laskennalliset valtionosuudet myönnetään VM:n kautta ja tätä kautta on saatu nostetuksi kirjastojen määrärahoja. Uhkana on, että erillinen kirjastojen kehittämisraha luettaisiin mukaan samaan pottiin, jolloin se jakautuu liian pieneksi. Kehittämismäärärahojen kautta on voitu tehdä hankkeita mm. pienille kirjastoille ja perustaa kirjastoautoja. Valtionavustuksilla on tuettu kirjastojen rakentamishankkeita ja kirjastoautojen uusimista sekä kirjastopalvelujen monipuolista kehittämistä.

YTR:n Kulttuuriteemaryhmä julkaisi syksyllä 2013 oppaan ”Kulttuuritoiminnan muutostilanteet kunnissa”. Oppaan tavoitteena on lisätä tietoa kunnan kulttuuritoiminnan kokonaisuudesta, lakiperustaisuudesta ja antaa valmiuksia tuleviin muutostilanteisiin kuten kuntaliitoksiin.

Jyväskylän yliopiston toteuttama kuntien kulttuuritoiminnan kehittämishanke KUULTO on vuosina 2011–2013 kehittänyt kuntien kulttuuritoimintaan erilaisia tuottamismalleja ja kehitetty kulttuuripalveluiden asiakaslähtöistä suunnittelua. Toiminta on keskittynyt erityisesti pieniin ja vähän yleiseen kulttuuritoimeen varoja resursoiviin kuntiin.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamisessa otetaan huomioon maaseudun erityispiirteet (7)

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminta on aloitettu kaikissa kunnassa. Nuorisotakuun toteuttaminen on ELY-keskusten keskeinen stra-

teginen tavoite. Nuorten yhteiskuntatakuun toteutuksessa on monilla alueilla onnistuttu hyvin, esimerkiksi pohjoissavolaisista nuorista 90 %:lle on pystytty tarjoamaan jokin työllistymistä edistävä palvelu tai koulutuspaikka ennen kuin työttömyyttä on kestänyt kolmea kuukautta. Etsivän nuorisotyön työntekijät sekä alueiden työpajat tekevät laajaa yhteistyötä eri toimijatahojen kanssa nuorten osallisuuden sekä opinto- ja työllistymispolkujen rakentumisen edistämiseksi, yhteistyökumppaneina usein mm. kolmannen sektorin toimijat, oppilaitokset, TE-palvelut sekä työnantajat. Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen avulla pyritään yhteistyön keinoin koordinoimaan, kehittämään ja seuraamaan nuorten kasvuun, opiskeluun ja työllistymismahdollisuuksiin liittyvien palveluiden saatavuutta ja toimivuutta. Lisäksi ELY-keskukset tukevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja ESR-ohjelman varoin nuorisotakuun toteuttamista edistäviä hankkeita. Pohjois-Karjalassa ELY-keskus suunnittelee ja järjestää työvoimakoulutusta nuorille suunnattuna ammatillisena täydennyskoulutuksena. Koulutusohjelma voidaan rakentaa esimerkiksi maaseudun elinkeinoihin tai muihin maaseutua kehittäviin tehtäviin ja niihin liittyvään osaamiseen tukemalla samalla sitä kautta nuorten sijoittumista työelämään maaseudulla.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteita on uudistettu. Tätä koskeva asetus astui voimaan 1.1.2013. Uusia valintaperusteita sovellettiin ensimmäisen kerran syksyn 2013 yhteishaussa. Hallitusohjelman mukaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijavalintoja uudistetaan niin, että peruskoulun päättäneet ja ilman toisen asteen tutkintoa ja koulutuspaikkaa olevat hakijat voidaan valita ensin. Toisen asteen koulutukseen pääsyn turvaaminen on yksi keskeinen nuorisotakuun toimenpide. Koulutuspaikan takaaminen jokaiselle peruskoulunsa päättäneelle ja jokaisen koulutuksen aloittaminen ei ole suurikaan ongelma. Haasteellisempaa on kaikkien koulutuksensa aloittaneiden pitäminen koulutuksessa eli keskeyttäneiden määrän mahdollisimman pienenä pitäminen.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja nuorten oppisopimuskoulutuksen laajentamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö asetti keväällä 2013 työryhmän, jonka toimikausi päättyy 31.12.2014. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitykset nuorten oppisopimuskoulutuksen lisäämiseksi, oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen yhdistävien koulutusmallien kehittämiseksi sekä kehittää oppisopimuskoulutuksen rinnalle nuorille suunnattuna, joustavasti koulutusta ja työtä yhdistävää mallia. Lisäksi työryhmä käsittelee avoimen ammattiopiston/ohjaamo-mallin kehittämistä ja seuraa nuorten aikuisten osaamisohjelman toimeenpanoa.

Nuorisotakuun toimina toteutetaan vuosina 2013–2016 Nuorten aikuisten osaamisohjelmaa, jossa tarjotaan vailla toisen asteen tutkintoa oleville 20–29-vuotiaille mahdollisuus aloittaa opinnot ammatti- tai erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa joko oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena.

2. Maaseudun alueellista kilpailukykyä edistetään

Parannetaan ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten alueyksiköiden alueellista vuorovaikutusta ja kytkeytymistä alueen kehittämiseen. (8)

Käynnissä olevan ammattikorkeakoulu-uudistuksen tavoitteena on ammattikorkeakoulu, joka on kansainvälisesti arvostettu, itsenäinen ja vastuullinen osaajien kouluttaja, alueellisen kilpailukyvyyn rakentaja, työelämän uudistaja sekä innovaatioiden kehittäjä. Uudistuksessa vahvistetaan ammattikorkeakoulujen edellytyksiä vastata nykyistä itsenäisemmin ja joustavammin työelämän, muun yhteiskunnan ja alueiden muutuviin kehittämistarpeisiin laadukkaalla opetuksella ja tutkimus- ja kehitystyöllä.

Korkeakoulut ja ammattikorkeakoulut ovat olleet vahvasti mukana aluekehitystyössä lukuisten hankkeiden toteuttajina ja partnereina. Hankkeet ovat edistäneet ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten alueellista vuorovaikutusta ja kytkeytymistä alueen kehittämiseen. Myös maakuntaohjelmissa korostetaan kaikkien oppilaitosten keskinäistä vuorovaikutusta ja alueellisen vaikuttavuuden lisäämistä.

Yliopistoissa vahvistetaan maaseutututkimusta ja -koulutusta sekä pohjoismaista yhteistyötä myös ruotsinkielisen koulutuksen edistämiseksi.
(9)

Rural Studies -verkostossa on jäsenenä kuusi yliopistoa. Yliopistoilla on mahdollisuus tehdä maisteriohjelmiesityksiä, joita se ei voi toteuttaa yliopiston omalla päätöksellä koulutusohjelmalla. Tällaisia ohjelmia voivat olla esimerkiksi uudet monitieteiset ja/tai kansainväliset, kotimaisten ja/tai kansainvälisten yliopistojen yhteistyössä toteuttamat ohjelmat. Åbo Akademi ei ole tehnyt esitystä maaseutuopintojen ruotsinkielisestä maisteriohjelmasta. Maaseutututkimuksen sivuaineopintoja voi suorittaa ruotsiksi Åbo Akademiassa (RUM –sivuaineopinnot, rurala studier, urbana studier, miljöstudier). Lisäksi Yrkeshögskolan Novia tarjoaa ylempää AMK tutkintoa (Landsbygdsutveckling) ruotsinkielisesti. (OKM)

Maaseutututkimusta ja -koulutusta tehdään useissa yksiköissä eri puolilla Suomea. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän YTR:n / työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamat valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet ovat olleet merkittävä maaseutututkimuksen mahdollistaja Suomessa. Tähän käytettävissä olevat määrärahat on leikattu lähes puoleen kuluvalle hallituskaudella (vuonna 2014 yhteensä 1,5 milj. euroa). YTR on osarahoittanut noin kymmentä maaseutuprofessuuria kahden viisivuotiskauden verran. Osa professuureista on vakinaistettu myöhemmin laitosten omalla rahoituksella, mutta osan toiminta on päätynyt YTR:n rahoituksen loputtua..

Järjestetään alueellisia ja monialaisia innovaatiokiihdyttämöjä. (10)

Alueilla on rahoitettu kärkiosaamisalojen kehittämishankkeita, joilla tuetaan yritysten toimintaympäristön kehittämistä ja osaamisen vahvistamista. Etelä-Savon alueella Tekes on rahoittanut EAKR-hankkeita, joilla selvitetään mm. tutkimustulosten kaupallistamista ja uutta yritystoimintaa. Innovaatiotoimintaa tuetaan maakunnan eri osissa sekä yritystoiminnan uudistamiseksi että kuntien palveluiden kehittämiseksi. Etelä-Karjalassa on toiminut ”innovaatiotehdas” ammattikorkeakoulun ja yliopiston opiskelijoiden yritysideoiden sparraamiseksi. Keski-Suomessa toimii Promoto-yrityshautomo. Uudenmaan ELY keskus on ollut mukana alueen kiihdyttämötoiminnassa (Vigo) yhdessä TEKESin kanssa. Maaseutualueille ongelmana on usein se, että eri seutukunnilla oleva yritys-

potentiaali jää usein pieneksi ja erilliselle kiihdyttämölle ei ole riittävästi kysyntää.

Kehitetään yrityspalveluita (11)

TEM on uudistamassa yritystoiminnan kehittämispalveluja entistä joustavimmiksi ja asiakaslähtöisimmiksi. ELY-keskukset ovat mukana pk-yritysten kehittämispalveluiden uudistamistyössä. Uudistuvat palvelut mahdollistavat syvällisemmän yhteistyön mm. seudullisten yrityspalveluiden kanssa. Eri toimijoiden yrityspalveluita on koottu saman katon alle seutukunnissa. Uudistuvissa palveluissa pääasiallinen kohderyhmä on mikroyritykset, joten ne sopivat lähtökohtaisesti hyvin maaseudun yritysten tueksi.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007–2013 rahoitettu MASVA-hanke on alueilla keskeinen neuvontaväline maaseudun pienille yrityksille. Yrityspalveluita on kehitetty Yritys-Suomi-brändin mukaisesti seudullisissa kehittämissyhtiöissä. Kunnallisten elinkeinoyhtiöiden toimialueiden muuttuessa Ely-keskukset ovat toimineet aktiivisesti seudullisten yrityspalvelujen turvaamiseksi. Maaseutuyritysten neuvonta on pyritty tähän saakka kytkemään muun seudullisen yritysneuvonnan yhteyteen (seudulliset kehittämisskeskukset), mutta kuntien yhdistymiset ja muutokset seutukuntien tarjoamien palveluiden organisoinnissa merkitsevät myös maaseudun yritysten palvelujen järjestelyjen uudelleenarviointia.

Maaseutuohjelmärahoituksella on tuettu maaseutuyrityksille suunnattuja neuvontahankkeita ja maakunnissa järjestetään aloittavien yritysten tukipalveluja ja koulutusta, myös nuorille suunnattuna. Maatilarahoitus- tai yritystukipäätösten yhteydessä yrittäjille on järjestetty informaatiotilaisuuksia (aloituspalavereja), joiden tavoitteena on varmistaa sekä tukiehtojen noudattaminen että tukien sujuva maksatus. Etelä-Pohjanmaan maakunnassa on laadittu kasvuyrittäjyysohjelma ja kasvuyrittäjyysfoorumi on käynnistänyt toimintaansa. Mikroyritysten verkostoitumiseen liittyvät toimenpiteet ovat olleet tärkeässä roolissa erityisesti koulutushankkeissa. Osuuskuntamuotoista yrittäjyyttä on tuettu muun muassa erilaisilla koulutustapahtumilla.

Yritystoimintaa harkitsevan asiakkaan palvelutarvearviossa ja aloittavan yrittäjyyden neuvonnassa on käytettävissä Yritys-Suomi.fi:n ja Oma Yritys-Suomi-palvelun työkaluja, kuten liiketoimintasuunnitelma ja muut yritysneuvonnan työvälineet.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 valmistelussa on rakennettu yritys- ja kehittämisshankerahoitusta siten, että ne mahdollistaisivat myös kokeilujen rahoituksen.

ELY-keskukset ovat rahoittaneet ohjelmakaudella 2007–2013 maaseudun kehittämisohjelman ja rakennerahasto-ohjelmien varoin elinkeinojen kehittämisshankkeita, verkostoitumishankkeita sekä maaseutuyritysten neuvontahankkeita, jotka ovat antaneet eri kehitysvaiheessa oleville yrityksille neuvontaa mm. yhteistyön lisäämisessä ja verkostoitumisessa. Neuvonta on kohdistunut myös luovan alan yrityksiin. Hanke- ja starttirahoituksella on rahoitettu myös luovien alojen yrityshankkeita. Osuuskuntamuotoista yrittäjyyttä on tuettu hankkeilla ja mm. erilaisilla koulu-

tustapahtumilla. TEM on EU-ohjelmakaudella 2007–2013 hallinnoinut osuustoiminnallinen yrittäminen ja yhteisötalous –hankkeella osuuskuntayrittäjyyttä. Hankkeessa on koulutettu laajasti yritysneuvoja osuuskuntayrittäjyydestä ja sen erityispiirteistä. Ministeriössä on käynnissä valmistelut siitä, että miten osuuskuntayrittäjyyttä viedään eteenpäin kansallisesti osana Yritys-Suomi –kokonaisuutta.

Kehitetään ja vahvistetaan monitulyrittäjyyttä sekä kevennetään maaseudun elinkeinoihin liittyvää byrokratiaa ja yksinkertaistetaan lupakäytäntöjä. Kehitetään starttirahajärjestelmää. Lisätään maaseudun yrittäjien kilpailukykyä. (12-13)

Monialayrittäjyyden merkitys on noussut esille valmisteilla olevien maakuntastrategioiden 2014–2017 maaseudun kehittämiseen liittyvissä tavoitteissa ja toimenpiteissä. Samoin on korostettu maaseutuyrittäjyyden uudenlaisten muotojen merkitystä.

Maaseudun yritystuen myöntämisen perusteita ei ole olennaisesti esitetty muutettavaksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014–2020. Yritystukea myönnetään ELY-keskuksista ja Leader-toimintaryhmien kautta yritystoimintaan, jolla on jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset. Pk-yritykset voivat hakea myös TEM:n yrityksen kehittämisavustusta, joka on sovitettu yhteen MMM:n maaseudun yritystuen kanssa.

Vastauksissa nousi esille julkisten palvelujen kilpailutusten merkitys erikokoisten yritysten kilpailukykyyn edistämisen näkökulmasta. Esimerkiksi paikalliset pienet yritykset pystyvät usein tarjoamaan kohdealueelle parhaiten sopivia palveluja, mutta niiden pieni koko rajoittaa osallistumista julkisiin tarjouspyyntöihin. Alueen hankkijoiden ja tuottajien yhteistyöllä, tulevien kilpailutusten ennakkoinnilla sekä yhteisillä koulutuksilla sekä pystytään nostamaan tuottajien valmiuksia ja edistämään tuottajien verkottumista ja näin paremmin vastaamaan kysyntään ja kilpailutuksiin.

Yrittäjyyttä maaseudulla suunnitteleville turvataan starttiraha ja sen jatkopäätös samoin perustein kuin muualla asuville. Starttirahan ohjeistukseen on nostettu kohta starttirahan soveltuvuudesta sukupolven- ja omistajanvaihdostilanteissa.

Edistetään lähiruokaan ja luomutuotantoon liittyvää liiketoimintaa. (14)

Alkutuotannon elinvoimaisuuden lisääminen, elintarvikeketjun kehittäminen ja paikallisen ruoan painoarvon lisääntyminen näkyy vahvasti eri alueilla kehittämissuunnitelmissa, maakuntastrategioissa ja -ohjelmissa. Valtioneuvosto hyväksyi hallituksen lähiruokaohjelman ja hallituksen luomuohjelman sekä ao. toimialojen kehittämisen tavoitteet vuoteen 2020 asti valtioneuvoston periaatepäätöksenä 16.5.2013. Lähiruoka ja lyhyet jakeluketjut ja niiden kehittäminen on otettu vahvasti huomioon Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014–2020. ELY-keskusten alueellisissa kehittämisohjelmissa lähiruoka on kautta linjan mukana kehittämisen painopisteenä.

Manner-suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007–2020 on eri alueilla rahoitettu useita lähiruokaan ja luomutuotantoon liittyviä maakuntien elintarvikesektorin eri toimijoita yhdistäviä kehittämishankkeita.

Hankkeilla on kehitetty mm. paikallisia ratkaisuja lähiruuan markkinointiin sekä parannettu lähi- ja luomuruoan tunnettavuutta ja toimialan imagoa. Kehittämisen- ja koulutushankkeissa on myös edistetty ruokamatkailua, verkotettu yrityksiä sekä parannettu yritysten kilpailukykyä. Esimerkiksi Seinäjoen kaupunkiseudulla osana INKA-työtä on suunnitteilla valtakunnallinen hanke koskien kaupunkien ruokahankintoja kestävän ruokaketjun edistäjänä. Kaakkois-Suomessa on myös selvitetty venäläisten matkailijoiden ostokäyttäytymistä sekä edistetty kansainvälisille markkinoille suunnattavien ruokapalvelutuotteiden tuotekehitystä, saavutettavuutta ja myynnin sekä markkinoinnin kehittämistä

Edistetään matkailun kehittämistä. (15)

Maakunnissa on rahoitettu useita matkailun edistämiseen liittyviä kehittämis- ja investointihankkeita, laadittu matkailustrategioita ja inventoitu osana maakuntakaavatyötä maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. ELY-keskuksissa on käynnistetty vuoropuhelu YM:n, MMM:n TEM:n ja OKM:n hallinnonalojen edustajien välillä luovan talouden, kulttuuriympäristöjen ja kulttuurimatkailun kehittämiseksi ja yhteistyön monipuolistamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt harkinnanvaraisia valtionavustuksia kulttuurin matkailullinen tuoteistaminen kehittämistoimintaan. Saaristo-, rannikko- ja vesistöalueilla on toteutettu laadukkaita suosittuja kulttuuritapahtumia lähinnä kesäaikaan. Kalamarkkinatapahtumissa, joita on noin viisikymmentä rannikolla ja vesistö- Suomessa, käy noin miljoona henkilöä vuodessa. Luontomatkailun edellytyksiä on parannettu kehittämällä uusia ja parantamalla jo olemassa olevia reitistöjä ja virkistyskohteita. Ympäristöministeriö on parantanut luontomatkailun edellytyksiä valtioneuvoston päätöksen luontomatkailusta ja luonnon virkistyskäytöstä ohjelman mukaisesti. Seurantaselvitys valmistui 2013.

Matkailun kehittäminen sisältyy vahvasti ELY-keskusten alueellisiin suunnitelmiin ja Leader-ryhmiksi hakevien alustaviin paikallisiin strategioihin.

Matkailun alueellisen tietovarantojärjestelmän ylläpitoa ja jatkokehittämistä on edistetty koordinaatiohankkeiden avulla. MMM on rahoittanut t&k-rahoituksella hankkeen valtakunnallisen tietovarantojärjestelmän rakentamiseksi. hanke on päättynyt vuonna 2013. Hankkeen aikana ei löydetty tiedon keruulle ja tilastojen ylläpidolle pysyvää rahoitusta millään hallinnonalalta.

Metsäraaka-aineiden ja metsien tarjoamien aineettomien palvelujen uudenlaista kestävää käyttöä edistetään. Luonnontuotealan edellytyksiä vastata kasvavaan kysyntään vahvistetaan. Green care -alan kehitystä turvataan. (16-18)

Puutuotealan kehittämishankkeilla on edistetty alan yritystoimintaa. Suomen Akatemia osallistuu strategisen huippuosaamisen keskittymien toimintaan (ml Finnish Bioeconomy Cluster FIBIC) rahoittamalla niissä toteutettavaa korkeatasoista tutkimusta. EU:n Horisontti 2020 ohjelman yhteiskunnalliset haasteet -osiosta tullaan rahoittamaan mm. biotalouden edistämiseen ja vihreään talouteen siirtymiseen tähtäävää toimintaa (tutkimuksesta markkinoille). Rakennerahastokauden 2007–2013 rahoituksella on käynnistymässä Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja

kansainvälistymisen valtakunnallisesta kehittämisohjelmasta metsien aineettomien palveluiden käyttöön liittyvä monialainen luovaan talouteen liittyvä hanke. Vuonna 2013 päättyvässä Metlan tutkimuskokonaisuudessa ”Metsästä hyvinvointia” käsiteltiin metsien tarjoamia aineettomia palveluja. Puurakentamista ja puuperäisten tuotteiden käyttöä edistetään ja mm. Etelä-Pohjanmaalla toimii puurakentamisen asiamies. MTK on aktiivisesti tehnyt monipuolista puunkäytön edistämistyötä sekä kotimaassa että ulkomailla yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tutkimus- ja kehitystyössä koko metsänomistajaorganisaation painopiste on ollut puumarkkinoiden toimivuuden parantamisessa. Maaseutuohjelman kautta on toteutettu puurakentamisen ja puutuotealan edistämishankkeita jo useamman ohjelmakauden ajan. Eri hankkeiden avulla on selvitetty Green Care -toimintamallia ja palvelutoiminnan tarjoamia mahdollisuuksia kehittää ja vahvistaa hyvinvointialan yritystoimintaa. Luonto ja luonnonläheinen elämäntapa on tavoitteena maakuntastrategioissa

Luonnontuotealaan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseen liittyy uuden luonnonvarakeskuksen perustaminen. Luonnonvarakeskus aloittaa toimintansa vuoden 2015 alusta lähtien ja siihen sulautetaan Metlan, MTT:n ja RKTL:n asiantuntemus.

Hajautetun, uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energiantuotannon lisääminen ja siihen liittyvien liiketoimintakonseptien kehittäminen (19)

Uusiutuvan energian käyttöä maataloilla ja yrityksissä on edistetty ohjelmakauden 2007–2013 ajan mm. neuvontahankkeilla maaseudun kehittämisohjelmasta. Tukea on suunnattu polttohakkeen tuotantoketjuihin ja puuta käyttäviin aluelämpökeskuksiin ja yritysten lämpökeskuksiin. Uusiutuvan energian kategoriaan kuuluvana on tuettu maalämmön hyödyntämiseen tähtääviä hankkeita. Uutena kasvavana hajautetun energiantuotannon sektorina on esiin noussut aurinkolämpö- ja -sähköhankkeet.

Alueilla on valmistumassa energia- ja ilmastostrategioita ja käynnissä on bioenergiaterminaaliverkoston suunnittelu (mm. Etelä-Pohjanmaa). Uusimaa-ohjelman toimenpiteeksi on nostettu uusiutuvan energiantuotannon teknisten, taloudellisten ja ympäristöllisten edellytysten selvittäminen Uudellamaalla. Hajautettuun energiantuotantoon ja kestäviin energiaratkaisuihin liittyvä tutkimus-, kehittämis- ja yritystoiminta ovat alueiden vahvuuksia (vrt. esim. Vaasan kaupungille myönnetty vetovastuu valtakunnallisen INKA-ohjelman kestävät energiaratkaisut –teemasta).

MMM on laatinut pienpuun energiatukijärjestelmän. Puun energiakäyttöä on edistetty edelleen Kemeran korjuutuella. Metsäkeskuksessa on eri alueilla meneillään useita puun energiakäyttöä edistäviä kehittämis-hankkeita ja neuvontaa. Metlassa on yhdessä VTT:n kanssa meneillään Forest Energy 2020-tutkimus- ja kehittämisohjelma. MMM on rahoittanut Työtehoseuralle metsäenergian käytön kehittämis- ja tilastointihankkeita (lämpöyrittäjäyys). Maatilojen energiaohjelma tarjoaa tiloille monipuolisia palveluja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämiseksi.

Maatalouden rakennusohjeiden ja maatalouden investointituen avulla viljelijöitä ohjataan valitsemaan rakentamisessa energiatehokkaita ja uusiutuvan energian käyttöä lisääviä ratkaisuja. Uusiutuvan energian käyt-

töä edistetään tukemalla maatilakohtaisia energialaitoksia. Yleisimpiä tuettavia kohteita ovat maatilojen hakelämpölaitokset, mutta myös biokaasulaitoksia ja muut uusiutuvan energian lämpö- ja sähkölaitokset ovat tuen piirissä.

Sahalaitosten ja muiden puuta käyttävien yritysten yhteydessä toimivien voimalaitosten käyttäminen lämmön lisäksi myös sähköntuotantoon sekä yhteiskäyttöisten biokaasulaitosten rakentaminen tulevat olemaan mukana Joensuun vetämässä biotalous-INKA-ohjelmassa.

Suomen kansallinen biotalousstrategia valmistuu v. 2014.

Julkisyhteisöjen hankinta- ja talousosaamista sekä paikallisten järjestöjen ja yrittäjien palvelujen tarjontakykyä kehitetään ja vahvistetaan, ja hankintoja toteutetaan enenevässä määrin paikallistaloutta tukevalla tavalla. (20)

Kuntien hankintaosaamista parannetaan. Kestävien hankintojen neuvontapalvelu (Motiva Oy) on käynnistynyt kolmevuotisena pilottina kesällä 2012. Kestävien hankintojen neuvontapalvelu on kehittämässä ruokapalveluiden hankintakriteerejä ja ohjeita yhdessä julkisten hankintayksiköiden ja toimittajien kanssa osaksi tietopankkia. Julkisiin ruokapalveluihin vaikuttavien tahojen osaamista on kehitetty mm. MTK:n oman tiedottamisen ja kouluttamisen kautta sekä Kestävät Hankinnat-hankkeessa. Hankintatoimiin kohdistuvaa tiedotusta on toteutettu mm. Satakunnan Sikses Parasta – maaseutuohjelman kehittämishankkeella, liittyen lähiruuan käyttömahdollisuuksiin sekä aluetaloudellisiin vaikutuksiin.

Työvoimakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen tarjonnassa otetaan huomioon eri toimialojen ja ammattien työvoiman kysyntä ja alueelliset tarpeet. (21)

Ammatillisen peruskoulutuksen tarjontaa vähennetään ja suunnataan uudestaan alueellisesti ja alakohtaisesti vuosina 2014–2016 opetus- ja kulttuuriministeriön kesäkuussa 2013 tekemien päätösten mukaisesti. Tarjontaa supistetaan Itä-, Pohjois- ja Väli-Suomessa sekä Pohjanmaalla. Tavoitteena on hallittu koulutustarjonnan sopeuttaminen ja uudenleenkohdentaminen siten, että ammatillisen koulutuksen järjestämisen edellytykset ja koulutuksen saavutettavuus voidaan turvata.

Työvoimakoulutuksen hankintayksiköt (ELY-keskukset) suunnittelevat ja hankkivat ammatillista työvoimakoulutusta valtakunnalliseen ja alueelliseen työvoima- ja osaamistarpeita kuvaavaan ennakointitietoon pohjautuen. Maaseudun ammattien työvoiman koulutustarpeet on alueilla huomioitu hyvin järjestetyssä työvoimakoulutuksessa (esim. maataloustyöntekijän ja metsä-alan työn koulutus). Työvoimakoulutusta on toteutettu myös haja-asutusalueilla (esim. lähihoitajan perustutkinto), missä ei ole oppilaitoksia. Joillakin alueilla mahdollisuudet työvoimakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi ovat olleet rajalliset puuttuvan rahoituksen vuoksi. Maakuntaohjelmissa korostetaan oppilaitosten työelämäyhteyksien kehittämistä ja koulutuksen vastaavuutta alueen työvoimatarpeisiin nähden. ELY-keskuksissa seurataan jatkuvasti työvoiman kysyntää ja tarjontaa, jotta työvoimapoliittinen koulutus on oikein suunnattua.

Alennetaan kynnystä työllistämiseen kehittämällä yritys- ja työllistämiskijärjestelmää. Mahdollistetaan joustava ja samanaikainen työllistyminen erilaisissa rooleissa. (22)

Yritysneuvojen osaamista on kohotettu merkittävästi kouluttamalla henkilökuntaa viime vuosina. Maakuntaohjelmissa on huomioitu mm. eläkeläiset maakunnan voimavarana ja työelämässä mukana olevana ryhmänä. Esimerkiksi Uudellamaalla on suunnitteilla hankkeita eläkeikäisten yrittäjyyden edistämiseksi. Nuorten työttömyystilanteeseen pyritään reagoimaan mahdollisimman nopeasti ja monipuolisin toimenpitein. Korkeakouluissa on viime vuosina lisääntynyt huomattavasti opiskelijalähtöiset yrittäjyysprosessit, joista yhtenä esimerkkinä on Aalto yliopiston Start-up Sauna. TE-toimiston myöntämällä starttirahalla on edistetty työttömien ja ei-työttömien alkavaa yritystoimintaa. Starttirahaa on joillakin alueilla myönnetty enemmän ei-työttömille kuin työttömille. Paltamon Työvoimakokeilun rahoitus ja toteutus vv. 2009-2013 Kainuun kehittämisrahan kautta paransi Kainuussa Paltamon työttömyystilanne merkittävästi, toi monet työttömät terveystarkastusten piiriin sekä anto useille hankkeeseen osallistuneelle valmiuksia työllistyä jatkossa, kokeilun päätettyä. Kokeilun päätteeksi osa työvoimakeskuksessa työllistyneistä perusti oman yrityksen ja näin työllistivät itsensä.

Lisätään erilaisia joustavia koulutusmuotoja ja oppisopimuskoulutusta tukemaan yrityksiä kouluttamaan osaavaa työvoimaa itselleen. (23)

Työpaikalla tapahtuvan opiskelun/oppimisen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja nuorten oppisopimuskoulutuksen laajentamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö asetti keväällä 2013 työryhmän, jonka toimikausi päättyy 31.12.2014. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitykset nuorten oppisopimuskoulutuksen lisäämiseksi, oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen yhdistävien koulutusmallien kehittämiseksi sekä kehittää oppisopimuskoulutuksen rinnalle nuorille suunnattuna, joustavasti koulutusta ja työtä yhdistävää mallia. Työryhmän kevään esityksen mukaisesti hallitus myönsi kevään 2013 kehysriihessä lisäpanostusta oppisopimuskoulutuksen ja työssä oppimisen kehittämiseen vuosille 2014–2015 yhteensä 17,8 miljoonaa euroa ja vuosille 2016–2017 yhteensä 22,7 miljoonaa euroa.

Lisäksi kokeillaan joustavaa siirtymistä oppilaitosmuotoisesta ammatillisesta koulutuksesta oppisopimuskoulutukseen, monipuolistetaan työssä oppimisen toteutustapoja koulutuksen järjestäjien ja työpaikkojen yhteistyössä. Myös työpaikalla tapahtuvaa opiskelua kehitetään.

Edistetään etätyön lisääntymistä ja uudenlaista näkökulmaa etätyöhön tukemalla erilaisten mallien käyttöönottoa. (24)

Vastauksissa tuotiin esille, että on tärkeä kehittää sellaisia teknisiä ratkaisuja ja työyhteisöjen valmiuksia, jotka mahdollistavat etätyön tehokkaan soveltamisen. Parin viime vuosikymmenen kokemukset ovat selvästi osoittaneet, että etätyö ei tule nykyisillä toimintamalleilla yleistämään dramaattisesti lähitulevaisuudessa. Työnvälityspalveluissa esim. sähköisessä työnvälityspalvelussa tulisi entistä selvemmin ilmaista tarjolla olevien työtehtävien etänä tekemisen mahdollisuuksista.

Työvoima- ja maahanmuuttopolitiikassa otetaan huomioon maaseudun

erityispiirteet, kuten kausityövoiman tarve. Edistetään maahanmuuttajien sijoittumista ja työllistymistä maaseutumaisille alueille aktiivisilla kotouttamistoimenpiteillä. (25)

Työvoiman maahanmuuton ESR-projektien kautta on rekrytoitu mm. kausi- ja maataloustyöntekijöitä. Kehitetyt toimintamallit ja käytännöt tullaan levittämään ja juurruttamaan. Työperusteisen maahanmuuton ennakointityö on käynnistetty, ja sitä on tarkoitus edelleen kehittää. Työvoima- ja maahanmuuttopolitiikassa aihe ei ole toistaiseksi noussut omaksi teemakseen. TEM:llä on käynnissä selvitys ulkomaisten metsämarjanpoimijoiden tilanteesta. Kehittämisehdotukset on määrä esittää helmikuun 2014 loppuun mennessä.

Alueilla on järjestetty useita maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja pakolaisten vastaanottoon liittyviä info- ja koulutustilaisuuksia sekä tuettu kuntia pakolaisten vastaanotossa yhdessä maahanmuuttohankkeiden ja TE-toimiston kanssa. Etelä-Pohjanmaalla on nimetty maahanmuuttajayhdyshenkilöt jokaisessa kunnassa. ELY-keskukset seuraavat kuntien toimintaa, että kunnat tukevat maahanmuuttajia niillä kotouttamistoimenpiteillä, jotka heille kuuluvat. Kaakkois-Suomen ELY-keskus on asettanut ELY-keskuksen neuvottelukunnan jaostoksi maahanmuuttojaoston, jonka tehtävänä on tukea eri toimijoiden välistä yhteistyötä alueella ja sitä kautta myös parantaa työllistymistä myös maaseutumaisilla alueilla. ELY-keskus hankkii työnhakijoina olevien maahanmuuttajien käyttöön eri palveluita asiakkaiden tarpeiden mukaan kuten esimerkiksi kotoutumiskoulutusta ja ammatillista koulutusta.

3. Harvaan asutun maaseudun erityispiirteet tunnustetaan

Selvitetään ja otetaan käyttöön harvaan asutun maaseudun erityiset haasteet huomioonottavia yhteiskunnallisia keinoja palveluiden järjestämiseksi ja yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi. (26)

Valtioneuvosto on vuosien 2014–2017 valtiontalouden kehyspäätöksen yhteydessä päättänyt jatkaa alueellista kuljetustukea. Tuki suunnataan harvaan asuttujen alueiden pk-yritysten tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseen. 1.7.2014 voimaan tulevaksi tarkoitettun lain valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi mukaista yrityksen kehittämisavustusta tullaan suuntaamaan myös harvaan asutulla maaseudulla toimivien yritysten hankkeisiin. Lain mukainen rahoitus on tarkoitus sisällyttää kauden 2014–2020 EU-rakennerahasto-ohjelman toimenpidevalikoimaan.

Valtionosuusperusteissa on nykyisin kuntien erilaisia olosuhdetekijöitä huomioivia määräytymisperusteita. Käynnissä olevassa valtionosuusjärjestelmän uudistamisessa huomioidaan edelleen kuntien erilaiset olosuhteet ja palvelutarpeet. Uudistustyössä tavoitteena on selkeä ja hallittu kokonaisuus.

Huolehditään siitä, että viranomaisten turvallisuuspalvelujen ohella on käytettävissä nopeita vapaaehtoisorganisaatioiden palveluja mm. onnettomuuksien yhteydessä. (27)

Maaseudun kehittämisohjelmasta on rahoitettu arjen turvallisuutta edistäviä hankkeita, joilla on luotu mm. kyläkohtaisia eri sektorit yhdistäviä

malleja haja-asutusalueen turvallisuusratkaisuihin sekä lisätty maaseudun asukkaiden, yritysten, asiakkaiden ja matkailijoiden arjen turvallisuutta ja autettu toimijoita omaehtoisuuteen ja -aloitteellisuuteen turva-asioissa. Itä-Suomen aluehallintovirastolla on eri yhteistyötahoista koostuva sisäisen turvallisuuden ryhmä, joka on järjestänyt sisäisen turvallisuuden tilaisuuksia sekä valtion että yksityisten ja järjestöjen edustajille eri toimijoiden yhteistyön tehostamiseksi. Lapin sisäisen turvallisuuden toimeenpanosuunnitelman 2012–2015 toimenpiteiden mukaan tehostetaan vapaaehtoisten saatavuutta viranomaisten tueksi erilaisissa arjen turvallisuutta horjuttavissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa sekä hyödynnetään vapaaehtoisten osaamista erityisesti etsintä, ensihuolto- ja henkisen tuen toiminnoissa liittämällä Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun (VAPEPA) järjestöjen resurssi (50 jäsenjärjestöä) Lapin kuntien ja viranomaisorganisaatioon VAPEPA:n hälytys- ja koordinaatiojärjestelmän kautta.

4. Maaseudun ja alueellisen kehittämisen edellytyksiä vahvistetaan

Maaseutuvaikutusten arviointi palvelu- ja työllistämistoimintaa harjoittavien järjestöjen palkkatuen perusteiden (de minimis) uudelleen tarkastelussa (28)

TEM ei ole raportoinut tietoa toteumasta.

Kansalaisten oikeutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin paikallisella tasolla (29)

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelussa on huomioitu osallistumis- ja vaikuttamisnäkökulmat. Luonnos hallituksen esitykseksi on määrä valmistua 15.4.2014, minkä jälkeen siitä järjestetään lausuntokierros. Tarkoitus on antaa hallituksen esitys kuntalaiksi syysistuntokaudella 2014. Demokratian osalta tavoitteina ovat edustuksellisen järjestelmän toimivuuden ja houkuttelevuuden vahvistaminen, alueellisen vaikuttamisen turvaaminen, kuntalaisten ja päätöksentekijöiden vuorovaikutuksen lisääminen, monipuolisten osallistumiskeinojen ja -rakenteiden turvaaminen sekä suoran demokratian ajantasaistaminen ja vahvistaminen.

Kansalaislähtöisten kylä- ja kaupunginosasuunnitelmien kytkeminen osaksi kunnan budjetti- ja suunnitteluprosessia (30)

Asiaa on edistetty nostamalla se aluetason ohjelmiin sekä toteuttamalla paikallistasolla hankkeita. Asiaa on myös edistetty laatimalla ja toteuttamalla kyläsuunnitelmia ja laatimalla kyläyleiskaavoja. Kajaanissa koko kaupungin alueen kattava kylä- ja kaupunginosaohjelma on yksi kolmesta kaupungin toimintasuunnitelmaan sisällytetyistä ja budjettia vahvasti ohjaavista ohjelmista.

Kylätoiminnan vahvistaminen (31)

Asiaa on edistetty mm. palkkaamalla paikoin hankevaroin seudullisia kyläasiamiehiä maakunnallisen kyläasiamiehen lisäksi sekä aktivoimalla kyliä ja ottamalla ne huomioon kunnan toiminnassa. Kylätoiminnan valtionapu on pysynyt viime vuodet samalla tasolla.

Paikallisen kehittämisen toimintatapojen kehittäminen, jotka edistävät

järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan ja kolmannen sektorin osallistumista sekä yksinkertaistavat hallintoa ja lisäävät tuottavuutta (32)

YTR:n Paikallisen kehittämisen teemaryhmä sekä Koheesio 2014+ -työryhmän Paikallisen kehittämisen alatyöryhmä työstivät vuoden 2012 aikana ehdotuksen siitä, että paikallinen kehittäminen tulee levittää koko maahan ja kaikille alueille paikallisiin strategioihin ja yhteisölähtöisyyteen (Leader-toimintatapa) perustuen. TEM rakennerahastoista vastuullisena ministeriönä ei tehnyt asiasta linjausta maakuntien liitoille eikä vienyt asiaa poliittiseen käsittelyyn. Komission esittämä kaikkien rahastojen rahoittama monirahastoinen yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (Community led local development, CLLD) ei toteudu Suomessa kattavasti, vaan ainoastaan maaseutu- sekä meri- ja kalatalousrahoitoissa (Leader-ryhmien ja kalatalousryhmien kautta). Rakennerahasto-ohjelma mahdollistaa kansalaislähtöisen kehittämisen kaupungeissa ja maakunnissa rakennetaan ja kehitetään erilaisia kansalaistoimijalähtöisiä menettelytapoja rakennerahastotoimintaan. Paikoin Leader-tyyppinen kansalaistoiminta ja -vaikuttaminen ovat leviämässä myös kaupunkeihin.

Paikallinen kehittäminen on tavoitteellisesti mukana monissa maakunnallisissa kehittämisstrategioissa, -ohjelmissa ja -suunnitelmissa. Leader-ryhmien paikallisissa kehittämisstrategioissa kaudelle 2014-2020 on huomioitu monirahastoinen paikallinen kehittäminen. Asiaa on edistetty myös tiivistämällä ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyötä.

Toimenpidettä on toteutettu erilaisten hankkeiden kautta. Maakunnallisten kyläyhdistysten hankkeissa on kehitetty uusia toimitapoja erilaisen yhteistyön tekemiselle, jossa kolmas sektori on mukana. Valtakunnallisessa Kylien Businesskeissit -hankkeessa on kehitetty uudenlaista tapaa tuottaa paikallisesti palveluja, joissa kolmannen sektorin toimijoilla on vahva rooli, ja joka perustuu paikalliseen kumppanuuteen.

Uudellamaalla on myönnetty EAKR-rahoitusta Yhteistyöstä voimaa järjestötoimintaan ja lähidemokratiaan -hankkeelle, jossa tuotetaan tietoa paikallisesti ja alueellisesti toimivien järjestöjen vaikuttamistyöstä sekä parannetaan järjestöjen mahdollisuuksia toimia lähidemokratian vaikuttajina järjestämällä niiden osaamistarpeita vastaavaa koulutusta. Uudellamaalla ESR-rahoitusta on myönnetty paikallisen kehittämisen muotojen kehittämiseen. Keski-Suomessa ESR-rahoituksella on toteutettu Väittäjä-hanke, jonka osa-hankkeita ovat toteuttaneet kolmannen sektorin toimijat eri puolilla maakuntaa. Väilyömarkkinahankkeita koordinoiva KEVÄT-hanke on järjestänyt kolmannen sektorin toimijoille koulutusta ja verkostotapahtumia. Kainuussa tuetaan PALKE-hankkeen kautta paikallisen kumppanuuden työtavan edistämistä. Lisäksi Kainuussa Kainuun sote –kuntayhtymä suunnittelee yhä enemmän tuottamia terveydenhuollon palveluja alueen asiakkaiden, kehittäjäasiakkaiden sekä kehittäjäkylien kanssa yhdessä.

Paikallisten toimintaryhmien kokonaisrahoituksen suhteuttaminen toiminnan vaikuttavuuteen ja toimintarahaa myöntäminen kerralla koko ohjelmakaudeksi (33)

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaluonnoksen alustava rahoitussuunnitelma hyväksyttiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa

11.12.2013. Sen mukaan Leader-toimintatavalle osoitetaan 300 miljoonaa euroa julkista rahoitusta, mikä on hieman enemmän kuin ohjelmakaudella 2007-2013. Ohjelma on valtioneuvostossa hyväksyttävänä maaliskuussa 2014. Toimintarahen menettelyjä on tarkoitus yksinkertaistaa toimintarahaa koskevan valtioneuvoston asetuksen valmistelussa ja toimeenpanon järjestämisessä.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän toimintamallin kirjaaminen aluekehityslakiin (34)

Tammikuussa 2014 astui voimaan uusi laki alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista. Lain 16 §:n mukaan ”aluepoliittisesti merkittävien kokonaisuuksien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä ennakointia, seuranta ja arviointia varten voidaan asettaa yhteistyöryhmiä.”

Kansallisen maaseutupoliittisen järjestelmän kehittämisen jatkaminen kaikilla toiminnan tasoilla siten, että yhteiskunnan kolme sektoria osallistuvat ja sitoutuvat maaseudun kehittämiseen nykyistä paremmin (35)

Valtioneuvosto asetti heinäkuussa 2013 maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän jatkokaudelle vuoden 2015 loppuun saakka. YTR:n yhdeksi tehtäväksi määriteltiin ”maaseutupolitiikan ja maaseudun kehittämisen rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen verkostomaiseen toimintaan ja kumppanuuteen perustuen ja tukemaan paikkaperusteista politiikkaa”. Tätä työtä on tehty YTR:ssä ja sen sihteeristössä jäsenorganisaatioiden kesken ja yhteiskunnan kolmen sektorin kytkeminen maaseudun kehittämiseen on ollut keskeinen lähtökohta.

Maakuntatasolla on käyty keskustelua siitä, että maaseudun kehittämisasiat kytkettäisiin jatkossa tiiviimmin mukaan maakunnan yhteistyöryhmän toimintaan, joka koostuu kuntaedustajista, valtioedustajista ja sosiaalipartnereista. Paikoin maakunnan yhteistyöryhmän maaseutujaoston toimintaa on kehitetty laajan maaseutupolitiikan suuntaan ja maaseutupoliittista toimintatapaa pyritään vahvistamaan.

Maaseutupolitiikan ja sen rakenteiden kehittäminen kansallisin ja EU-osarahoitteisin välinein toteutettavana kokonaisuutena. Maaseutu-, kaupunki- ja saaristopolitiikan sekä aluepolitiikan yhteyden tiivistäminen kansallisella ja alueellisella tasolla. (36)

Maaseutupolitiikan rakenteita on kehitetty YTR:ssä ja sen sihteeristössä jäsenorganisaatioiden kesken. Kansallisen ja EU-osarahoitteisen maaseutupolitiikan valmistelun yhteyttä on tiivistetty mm. ohjelmavalmisteluissa ja valtakunnallisessa hanketoiminnassa, tavoitteena kehittämistoimenpiteiden parempi yhteensovittaminen.

Maaseutu-, kaupunki- ja saaristopolitiikan sekä aluepolitiikan yhteyttä on kansallisella tasolla tiivistetty lisäämällä yhteistyötä ja koordinoitua em. politiikkalohkojen kesken. Alueellisella tasolla yhteensovittamista on tehty ja tiivistetty mm. strategioissa ja ohjelmissa sekä niiden valmistelussa, maakunnan yhteistyöryhmien ja niiden alaisten maaseutujaostojen toiminnassa sekä ELY-keskusten ja maakunnan liittojen toiminnan organisoimisessa, tavoitteena koordinaation ja synergian lisääminen sekä maakunnan kehittäminen kokonaisuutena.

Maaseutuvaikutusten arvioinnin liittäminen osaksi kuntaliitosselvityksiä ja liittymissopimuksia sekä yhteistoiminta-alueiden valmistelua. Tiedon levittäminen hyvistä toimintatavoista, koulutuksen järjestäminen sekä menetelmän kehittäminen. (37)

Kuntaliitto suosittelee maaseutuvaikutusten arviointia toimenpiteessä mainituissa tilanteissa. YTR ja Kuntaliitto ovat laatineet yhdessä suunnitelman maaseutuvaikutusten arvioinnin koulutus-, ohjeistus- ja neuvontatarpeisiin vastaamiseksi. Osana suunnitelman toteuttamista on järjestetty tilaisuuksia eri puolilla Suomea. Maaseutuvaikutusten arvioinnin menetelmän kehittämisen tueksi on saatu tietoa ja suosituksia käytännön kokeiluista ja hankkeista.

Valtiovarainministeriön mukaan yhdistymistä koskevien esitysten ja niihin liittyvien selvitysten tai yhdistymissopimusten sisällöstä ei ole tarkoituksenmukaista säätää lailla tai asetuksilla nykyistä tarkemmin. Selvityksessä tulee lain mukaan jo olla yksityiskohtainen arvio yhdistymisen eduista ja haitoista. Tässä arviossa on tarpeen ottaa huomioon kaikki tarkoituksenmukaiset näkökulmat. Maaseutuvaikutusten arviointi lisää informaatiota ja osaltaan voi parantaa liitosselvityksen laatua. Maaseutuvaikutusten arviointiin on hyvä kannustaa informaatio-ohjauksen avulla. Kuntaliitossopimuksissa puolestaan on varottava tekemästä liian yksityiskohtaisia tai pitkälle ulottuvia sitoumuksia, joiden toteuttaminen kunnan taloudellisen tai väestöllisen kehityksen muuttuessa ennakoimattomalla tavalla, vaikeuttaa kunnan järjestämisvastuulla olevien palvelujen kehittämistä asukkaiden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Maaseutuvaikutusten arvioinnin ottaminen osaksi päätöksenteon valmistelua ja toteuttamista eri tasoilla. (38)

Maaseutuvaikutusten arviointia ei ole käytetty systemaattisesti, mutta maaseudun erityispiirteet ja vaikutukset maaseutuun on pyritty ottamaan huomioon muutoin, esimerkiksi osana muita vaikutusten arviointeja. Asiaa on edistetty eri tavoin.

Joissakin maakunnissa maaseutuvaikutusten arviointi on osa strategioiden, suunnitelmien ja ohjelmien laatimista ja arvioinnin tekemiseen osallistuu useat tahot.

*Tarpeita vastaavien resurssien varmistaminen maaseudun kehittämistoi-
miin (alueilla ja paikallisesti) EU-ohjelmissa kaudella 2014-2020 (39)*

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaluonnoksen alustava rahoitussuunnitelma hyväksyttiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 11.12.2013. Ohjelman koko rahoituskehys vastaa reaalisesti edellisen kauden kehystä ja siitä alueellisten ja paikallisten toimien indikaatiivinen kehys on 921 miljoonaa euroa, eli noin 16 % koko ohjelman kehyksestä. Edellisellä kaudella osuus on ollut noin 13 %. Seurannan mukaan kielteisiä päätöksiä on edellisellä kaudella tehty vähän ja varat ovat riittäneet koko kaudelle. Uudistumistarpeiden näkökulmasta alkavan kauden rahoituksen taso ei kuitenkaan välttämättä ole riittävä. Ongelmana tulee kaudella 2014-2020 olemaan se, että rakennerahastojen (EAKR, ESR) varojen merkittävää leikkausta ei ole kompensoitu kansallisilla varoilla ja

niiden osuus maaseudun kehittämisessä tulee vähenemään.

Aluetasolla on vaikutettu tarvittavien resurssien saamiseksi maakuntiin ja tehty perustellut määrärahaesitykset. Huolta aiheuttaa se, miten ELY-keskuksiin kohdistuvat tehostamisvaatimukset vaikuttavat maaseudun kehittämistoimiin tarvittaviin resursseihin. Tämä vaikuttaa väistämättä ohjelman toteutuksen kannalta tärkeisiin tuki-, neuvonta- ja aktiivointiresursseihin."

12) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 13.1.2015 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HYRYNSALMEN LUMIVAARAN TUULIVOIMAPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Lumivaaralle suunnitteilla olevan Prokon Wind Energy Finland Oy:n tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kainuun ELY-keskus toimii Lumivaaran tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena. Hankkeesta vastaa Prokon Wind Energy Finland Oy ja ympäristövaikutusten arvioinnin konsulttina toimii FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

YVA-menettelyn tarkoituksena on vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia, edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja lisätä tietoa päätöksenteon tueksi. Arviointiselostuksessa määritellään muun muassa arvioitavien hankevaihtoehtojen ympäristövaikutukset ja niiden merkittävyys sekä arvioitujen vaihtoehtojen vertailu.

Prokon suunnittelee Hyrynsalmen Lumivaaran itärinteelle Määtänkuljun alueelle tuulivoimapuistoa. Tuulivoimapuistoa suunnitellaan enintään 10:lle 2–5 MW:n tuulivoimalaitokselle, joiden nimellisteho on enintään noin 50 MW.

Arviointiohjelman mukaan lähimpiin lomarakennuksiin on yli kahden kilometrin etäisyys lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista. Lähin vakituinen asutus sijaitsee alueen pohjoispuolella hieman yli kilometrin etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalasta.

Kainuussa on vireillä lukuisia tuulivoimahankkeita. Näillä hankkeilla voi olla yhteisvaikutuksia Lumivaaran tuulivoimapuistohankkeen kanssa. Lähin tuulivoimapuistohanke sijaitsee ko. tuulivoimahankkeen vieressä Lumivaaran alueella.

Hankkeen YVA -menettelyn arvioidaan valmistuvan vuonna 2015. Osayleiskaavan arvioidaan valmistuvan vuonna 2015. Hankkeen rakentamisen arvioidaan toteutuvan vuosina 2015–2016 ja tuulivoimapuiston kaupallisen käytön alkavan vuonna 2016.

Hyrynsalmen kunnanhallitus on saattanut vireille Lumivaaran alueen tuulivoimayleiskaavan laatimisen 4.6.2013.

Arvioitavat vaihtoehdot

YVA -menettelyssä tarkastellaan kahta alustavaa tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa, jotka eroavat rakennettavien tuulivoimaloiden lukumäärän osalta sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa tuulivoimapuistoa ei toteutettaisi. YVA-menettelyssä tutkitaan kahta voimajohdon reittivaihtoehtoa kantaverkkoon liittymiseksi.

VE O Tuulivoimalat

Uusia tuulivoimaloita ei toteuteta, vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

VE 1 Tuulivoimalat

Rakennetaan Lumivaaran alueelle 8 tuulivoimalaa, joiden napakorkeus on noin 110–165 metriä ja yksikköteho 2–5 MW. Tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 110–165 m ja roottori 110–130 m, jolloin kokonaiskorkeus on enintään 230 m.

VE 2 Tuulivoimalat

Rakennetaan Lumivaaran alueelle 10 tuulivoimalaa, joiden napakorkeus on noin 110–165 metriä ja yksikköteho 2–5 MW. Tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 110–165 m ja roottori 110–130 m, jolloin kokonaiskorkeus on enintään 230 m.

Sähkönsiirto

VE A Tuulivoimapuistossa tuotettu sähkö liitetään maakaapelilla uudelle rakennettavalle sähköasemalle hankealueen koillispuolelle. Sähköasemalta on liittymä olemassa olevaan Loiste Sähköverkot Oy:n Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohtoon.

VE B Hankealueelle rakennetaan uusi sähköasema. Hankealueelta rakennetaan uusi 110 kV ilmajohto Fingrid Oyj:n omistamalle Seitenoikean sähköasemalle. Rakennettava voimajohto sijoittuu olemassa olevan Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohdon rinnalle. Ilmajohdon pituus on noin 12 kilometriä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Kainuun maakuntavaltuuston 16.6.2014 hyväksymässä Kainuun maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa (Kainuu-ohjelma. ”Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.”) tavoitteena on kehittää Kainuusta energiaosaa-va ja ilmastovastuullinen kestävä kehityksen maakunta, jossa myös vähähiilisyys toteutuu. Suunniteltu tuulivoimahanke vastaa osaltaan Kainuu-ohjelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Lumivaaran tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitetty selkeästi tehdyt selvitykset ja arvioidut vaikutukset. Arviointiselostuksessa on otettu huomioon pääosin valtioneuvostossa vuonna 2009 vahvistetun Kainuun maakuntakaava 2020:n merkinnät ja määräykset sekä Kainuun liiton 17.4.2014 hankkeen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt asiat.

Arviointiselostuksen kohtaa 7.4.2. Maakuntakaava esitetään täydennettäväksi maakuntakaavan M-aluetta koskevalla suunnittelumääräyksellä. Tarkennuksena kohtaan 7.4.2. Maakuntakaava todetaan, että Kainuun maakuntavaltuus-to on hyväksynyt Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan 1.12.2014. Kohdassa 7.4.5 Muut maankäyttösuunnitelmat ja selvitykset on tuotu esille Kainuun maakuntasuunnitelma 2025. Kainuun

maakuntavaltuusto on hyväksynyt uuden maakuntasuunnitelman 2035 ja -ohjelman (Kainuu-ohjelma. ”Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.”) 16.6.2014.

Voimassa olevassa valtioneuvostossa vuonna 2009 vahvistetussa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa ei ole käsitelty tuulivoimaa asiakokonaisuutena, eikä ole osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kainuun maakuntavaltuusto on tehnyt 25.3.2013 päätöksen käynnistää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan laatimisen. Kainuussa on toteutettu yhteistyössä viiden muun maakunnan kanssa Sisä-Suomen tuulivoimaselvitys (2011) sekä sitä tarkentava Kainuuta koskeva Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys (2013). Kainuun liiton 17.4.2014 suunnitellun hankkeen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa on todettu virheellisesti, että Lumivaaran alue kuuluu täydennys selvityksessä heikosti tuulivoimatuotantoon soveltuviin alueisiin. Täydennys selvityksen mukaan Lumivaaran alue on mahdollisesti sopiva seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon.

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -ohjeen (4/2012) mukaan alueiden olosuhteiden erilaisuus huomioon ottaen pääsääntöisesti vähintään 8–10 tuulivoimalan kokoisilla tuulivoima-alueilla on yleensä seudullista merkitystä. Seudullisesti merkittävän potentiaalisen tuulivoimatuotantoalueen rajaksi Kainuussa on määritelty luonnosvaiheessa olevassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa pääsääntöisesti 10 tuulivoimalaa lukuun ottamatta Oulujärven ranta-alueetta, jossa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoalueen koon alaraja on 5 tuulivoimalaa. Lumivaaralle on suunnitteilla Prokonin tuulivoimahankkeen ohella viereinen Otsotuuli Oy:n tuulivoimahanke. Nämä kaksi tuulivoima-alueetta muodostavat yhteisvaikutuksiltaan seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueen.

Suunnitellun hankkeen arviointiselostuksen kohdassa 7.5.3 Tuulivoimapuiston käytönaikaiset vaikutukset todetaan, että hankealue sijoittuu viereillä olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille tuulivoimarakentamiselle soveltuvalla alueella. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaehdotusta ei ole vielä laadittu vaan tuulivoimamaakuntakaavaluonnos on ollut nähtävillä 11.8.–12.9.2014. Seuraavassa vaiheessa luonnoksesta saadut lausunnot käsitellään, niistä annetaan vastineet ja tehdään mahdolliset muutokset ja lisäselvitykset ennen maakuntakaavaehdotuksen laadintaa ja nähtäville asettamista. Suunniteltu hankealue sijoittuu Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksessa esitettyihin tuulivoimaloiden alueisiin.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa hankkeen arviointiselostuksesta."

13) Maakuntajohtaja Pentti Malinen on 12.1.2015 antanut Työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Kannanotto hallituksen esitykseen laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta (TEM/2481/03.01.01/2014)

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan pohjalta työ- ja elinkeinoministe-

riössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja asiasta eri sidosryhmiltä.

Maakunnan liitot eivät ole olleet lausuntopyynnön kohteina. Asia kuitenkin hyvin tärkeä maakuntien ja aluekehityksen näkökulmasta, sillä biotalouden edistämisellä, johon bioenergian käyttö keskeisesti kuuluu, voidaan laajasti ja tehokkaasti vahvistaa koko Suomessa talouskasvun edellytyksiä. *Kainuun liitto näin ollen haluaa antaa asiasta seuraavan kannanottonsa:*

Hallituksen tavoitteena on nostaa kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä erityisesti suhteessa kivihiileen ottaen samalla huomioon metsäteolisuuden raaka-aineen saatavuus. Tämä tavoite on Kainuun liiton mielestä erittäin tärkeä ja kiireellinen. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on myös puoltanut kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä parantavia toimia ensi vuoden talousarvioesitykseen.

Lausunnolla olevassa luonnoksessa lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettaisiin tuotantotuki täysimääräisesti, jos metsähake ei ole valmistettu laissa määritellyltä järeän puun hakkuukohteelta saaduista korkeamman jalostusasteen tuotantoon soveltuvista rungonosista. Tällaisista rungonosista valmistetulla metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettava tuki alennettaisiin puoleen.

Kainuun liiton mielestä ehdotettu tuki on tarpeellinen ja oikean suuntaisen keinona parantaa metsähakkeen kilpailukykyä. Tuen määrässä tulisi kuitenkin ottaa paremmin huomioon kivihiilen maailman markkinahinta. Metsäenergian käytön edistäminen tapauksissa, joissa se on peräisin pienituottoisista harvennuskohteista, tarvitsee riittävää tukea ollakseen kannattava vaihtoehto.

Lakiehdotus ei tällaisenaan ole Kainuun liiton mielestä riittävä takamaan sille asetetut poliittiset tavoitteet. Perustelemme ja tarkennamme tätä näkemystä seuraavasti:

Lakiehdotuksessa käsitellään kotimaisia polttoaineita (metsähake – turve) toistensa kilpailijoina, jolloin kivihiilen halpenemista ei ole riittävästi huomioitu. Kivihiili on näin syrjäyttänyt monin paikoin kotimaiset polttoaineet jopa Suomen sisämaan voimalaitoksissa.

Neljän miljoonan kiintokuution metsähakkeen käytön lisäys ja tuen puolitus järeämmissä hankintakohteissa aiheuttaa sen, että korjuu on ulotettava entistä pienituottoisiin kohteisiin. Näissä pienituottoisista kohteista energiapuu hankinta ei korotetullakaan tukitasolla ole kannattavaa.

Suomeen tuodaan voimaloiden ja lämpölaitosten käyttöön runsaasti tuontipuuta eteenkin Venäjältä. Lakiesityksen tulisi tukea kotimaisen energiapuun asemaa myös alueilla, joille tuodaan ulkoa energiakäyttöön järeästä runkopuusta valmistettua metsähaketta ja joilla alueilla ei ole kuitupuulle kysyntää järeämmälle puulle.

Lakiesityksen tarkoituksena on kasvattaa entistä pieniläpimittaisen puun

energiakäyttöä. Näissä kohteissa energiapuun korjuukustannukset ovat kuitenkin korkeat, mikä nostaa tuotetun bioenergian (lämmön ja sähkön) hintaa.

Aluepoliittisesta näkökulmasta uusi lakiesitys ei ole tasa-arvoinen. Alueilla, joilla ei ole kuitupuulle muuta kuin energiakäyttöä, esityksessä mainitulle järeähkölle puulle tuotantotuen puolittamista sähkön tuotannossa ei tulisi tehdä. Metsänomistajan näkökulmasta tilanne ei ole reilu, jos osalle hänen puuvarantoaan ei alueella ole kysyntää tai käyttöä edes energian tuotantoon. Lakiehdotus vähentää järeämmän ainespuun hankintaa alueilla, joilla ei ole kuitupuulle muutoinkaan kysyntää. Mikäli kuitupuumitat käyttävää puuta voitaisiin käyttää energiantuotantoon, piristäisi tämä yleisesti eri puutavaralajien hankintaa näillä alueilla.

Alennettu tuotantotuki kaavavilulle metsäbiomassalle hankaloittaisi edelleen suunniteltuja voimalaitoshankkeita. Jatkuvasti vaihteleva energiapolitiikka jopa estää voimalaitosinvestoinnit, kun polttoaineen hankinnan tukemisesta ei ole varmuutta riittävän pitkäksi aikaa.

Tulevaisuuden biopolttoaineiden, joiden jalostusaste on hyvin korkea, raaka-aineiden hankintaa pitää tukea korkealla tukitasolla. Niiden tuotantoprosessit eivät kaikilta osiltaan toistaiseksi ole riittävän kilpailukykyisiä, jotta ne pystyisivät kilpailemaan fossiilisten polttoaineiden kanssa.

Mekaanisen metsäteollisuuden sivutuotteen eivät ole tuenpiirissä. Soveltuvien osin myös nämä biopolttoaineet tulisi olla tuen piirissä. Useissa maissa myös nämä puupolttoaineet ovat tuettuja. Kun globaalit mekaanisen metsäteollisuuden yritykset kilpailevat samoilla markkinoilla, kilpailuasetelma ole reilu suomalaisten yritysten kannalta.

Pohjoisessa Suomessa on polttoaineista ylitarjontaa. Nykyisellään muuttuva sähköntuotannon tuki vääristää kilpailua polttoainemarkkinoilla. Metsätaloudelle suurimmat tulot tuottava mekaaninen teollisuus joutuu maksumieheksi tässä metsätalouden kannalta muutoin hyvässä asiassa. Muuttuvan sähköntuotannon tuen piiriin tulee saada mekaanisen metsäteollisuuden sivutuotteet, tai nykyinen kilpailulain vastainen tilanne tulee muutoin kompensoida sahateollisuudelle."

14) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 15.1.2015 antaneet Liikennevirastolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO RATASUUNNITELMASTA YLIVIESKA-IISALMI-KONTIOMÄKI TOIMINNALLISUUDEN PARANTAMINEN

Liikennevirasto on laatinut ratalain (110/2007) mukaisen ratasuunnitelman Ylivieska-Iisalmi-Kontiomäki toiminnallisuuden parantaminen ja on pyytänyt ratalain 22 §:n mukaisesti lausuntoa suunnitelmasta mm. Kainuun liitolta.

Ratahankkeen yleissuunnitelma valmistui tammikuussa 2012 ja se perustui vuonna 2009 valmistuneeseen tarveselvitykseen. Yleissuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtiin myös hankearviointi. Yleissuunnitelman pohjalta on laadittu syyskuussa 2014 valmistunut ratasuunnitelma.

Ratasuunnitelman laatimisen kuluessa on suunnittelun lähtökohtiin tullut muutoksia junapituuksien ja liikennepaikkojen määrän osalta. Nämä asiat ovat vaikutuksineen olleet kuitenkin sellaisia, jotka kokonaisuudessaan on voitu käsitellä ratasuunnitelmassa. Tästä syystä yleissuunnitelman hallinnollinen käsittely keskeytettiin lokakuussa 2013, eikä Liikennevirasto tehnyt päätöstä jo lausuntokierroksella olleesta yleissuunnitelmasta.

Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki ratasuunnitelma sisältää mm. kahdeksan uutta liikennepaikkaa ja muutoksia neljälle liikennepaikalle, nykyisten liikennepaikkojen parantamista, Kontiomäen ja Ylivieskan suuntien yhdistämisen lisalmen kohdalla kolmioraiteella, Ylivieska-lisalmi radan sähköistyksen ja liikennepaikkojen turvalaitteiden sekä linjan suojastuksen suunnittelun. Kainuuseen Kajaanin kaupungin alueelle on ratasuunnitelmassa esitetty toteutettavaksi Kuluntalahden ja Rasinmäen uudet liikennepaikat (kohtaamisraiteet).

Ratasuunnitelmassa hankkeen keskeisiksi hyödyiksi todetaan liikennöintikustannusten pienentyminen, liikenteen aiheuttamien päästöjen väheneminen ja pääradan toimivuuden paraneminen, kun transitoliikenne voidaan siirtää pois Ylivieskan ja Oulun väliseltä ruuhkaiselta rataosalta.

Mikäli ratahanke toteutuu, lisalmen kolmioraiteen kautta kulkevalle reitille voidaan siirtää nykyisin Oulun kautta kulkeva Vartiuksen rajanylityspaikan ja Kokkolan sataman välinen transitoliikenne (ennuste 2,95 milj. tn/v) sekä Kontiomäen ja Alholman välinen raakapuuliikenne (ennuste 0,43 milj. tn/v). Tällöin rataosan Ylivieska-lisalmi (158 km) liikenne kasvaa noin 4,8 milj. tonniin ja rataosan lisalmi-Kontiomäki (108 km) noin 4,5–5,0 milj. tonniin vuonna 2025. Liikennemäärien ennusteisiin liittyy kuitenkin merkittäviä epävarmuustekijöitä, jotka johtuvat kaivosteollisuuden epäselvistä tulevaisuudennäkymistä ja transitoliikenteen kehityksestä. Myös raakapuuterminaaliverkon muotoutuminen vaikuttaa tavaraliikenteeseen raakapuun osalta.

Ratasuunnitelmassa todetaan, että hankkeen yhteiskuntataloudellista kannattavuutta osoittava H/K-suhde on ennustetuilla liikennemäärillä 0,4. Hankearvioinnissa määritettyjen minimi- ja maksimiennusteiden mukainen HK-suhteen vaihteluväli on 0,15–0,47. Hanke ei siten ole kannattava.

Ratasuunnitelman mukaan Ylivieska-lisalmi nykyiset kuljetusvirrat tulevat vähenemään merkittävästi Pyhäsalmen kaivoksen ehtyessä sekä Siilinjärven ja Kokkolan sataman välisten pasutekuljetusten vähentyessä pasutteen vuosituotannon tasolle. Talvivaaran kaivoksen kuljetusten ennustetaan jatkuvan nykyisellä tasolla.

Ratasuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden kustannusarvio on 116,3 M€ (alv 0 %).

Ratahanke sisältyy valtioneuvoston liikennepoliittiseen selontekoon eduskunnalle ”Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä” (26.3.2012) ja hallituskaudella 2012–2015 aloitettaviin liikennehankkeisiin.

Ratasuunnitelma

Ratasuunnitelma on asiantuntevasti laadittu, sisällöltään selkeä ja havainnollinen sekä antaa hyvät lähtökohdat myöhemmälle rakentamissuunnittelulle.

Kainuun alueelle suunniteltujen uusien liikennepaikkojen toteuttaminen parantaa Savonradan junaliikenteen palvelutasoa ja vähentää tavaraliikenteen liikennöintikustannuksia.

Ratasuunnitelman ratasuunnitelmaselostuksen kohdassa 3.3 Liikenteelliset simuloinnit todetaan, että ”Simulointien perusteella Vartiuksesta Kokkolaan ajettavien pellettijunien ohjaaminen lisälmen kautta ei ole realistinen vaihtoehto radan pystygeometrian vuoksi.” Ratasuunnitelman ja ko. asiakohdan osittainen ristiriitaisuus rataosalla Kontiomäki-lisalmi transitokuljetusten suhteen on tarpeellista tarkistaa ja täydentää, koska pystygeometrian ongelmat ovat ilmeisesti ratkaistavissa käyttämällä lisäveturia junan vetämiseen kuormasuunnassa sekä pidentämällä liikennepaikat 925 metrin mittaisiksi ja lisäämällä pitkien liikennepaikkojen määrää yleissuunnitelmaan verrattuna.

Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki kehittämisvaihtoehtojen hankearviointi
Ratasuunnitelman valmistumisen jälkeen on joulukuussa 2014 julkaistu Liikenneviraston laatima ratayhteyden Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki kehittämisvaihtoehtojen hankearviointi. Hankearvioinnin tavoitteena on ollut hanketta koskevien liikenne-ennusteiden päivittäminen ja vaikutusten arvioinnin ja kannattavuuslaskelman tarkistaminen hankkeen muuttuneita lähtökohtia vastaavaksi. Hankearvioinnin aikana päivitettiin valtakunnallinen rataverkon tavaraliikenne-ennuste. Hankearvioinnin aikana on noussut esille ratasuunnitelman mukaisen hankkeen ohella muita hankevaihtoehtoja, joiden avulla hankkeelle asetetut tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

Hankearvioinnin päätelmien mukaan siinä esitetyt hankevaihtoehdot edistävät rautatiekuljetusten kilpailukykyä. Merkittävimmin kilpailukykyä edistävät kuitenkin hankevaihtoehdot, jossa em. ratasuunnitelman lisäksi sähköistetään myös rataosat Pännäinen-Alholma ja Siilinjärvi-Kemira. Hankearviossa laajennetun sähköistyksen sisältämä vaihtoehto, joka ei sisällä transiton siirron mahdollistamia liikennepaikkamuutoksia, nähdään ainoaksi yhteiskuntataloudellisesti kannattavaksi vaihtoehdoksi. Tämän vaihtoehdon investointikustannukset ovat alle puolet ja hyödyt suuremmat kuin ratasuunnitelman mukaisessa vaihtoehdossa. Hankearvioinnin päätelmissä todetaan myös, että hankevaihtoehtoihin sisältyvistä toimenpiteistä pelkästään transitoa palveleviin investointeihin liittyvä taloudellinen riski on selvästi suurin. Toteuttamiskelpoisemmaksi vaihtoehdoksi hankearvioinnissa todetaan vaihtoehto, joka ei sisällä transiton siirron edellyttämiä kehittämisinvestointeja.

Ratasuunnitelmasta Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki toiminnallisuuden parantaminen joulukuussa 2014 valmistunut hankearviointi asettaa ratasuunnitelman yhteiskuntataloudellisesti kannattamattomaksi hankkeeksi verrattuna hankearvioinnin yhteydessä laadittuihin muihin vaihtoehtoihin.

Hankearvioinnissa todetaan, että transiton siirron vuoksi ratakapasiteetin käyttö Ylivieska-lisalmi rataosalla nousisi hyvin korkeaksi johtuen pitkästä Komu-Haapajärvi liikennepaikkavälistä. Tämä asia voitaneen hoitaa toteuttamalla uusi liikennepaikka ko. välille ja olisi voitu myös ottaa

huomioon hankearvioinnissa.

Kainuun liiton näkemyksen mukaan ohjaamalla vaihtoehtoisesti transito-kuljetukset ratayhteydelle Kontiomäki-lisalmi-Ylivieska voidaan välttää kalliilta raitininvestoinneilta ruuhkaisella Ylivieska-Oulu rataosalla sekä Oulu-Kontiomäki rataosalla. Samalla voidaan myös välttää tulevaisuudessa todennäköisesti Ouluun tarvittavan kolmioraitteen toteuttamiselta (nyt junien kääntötarve Oulussa) sekä raskaiden transito-kuljetusten aiheuttamilta värinävaikutuksilta radanvarren asutukselle Oulun kaupungissa ja sen lähialueella. Transito siirron vuoksi Ylivieska-Oulu rataosan ratakapasiteetin käyttöasteen aleneminen puolestaan vaikuttaisi välillisesti koko maan junaliikenteen täsmällisyyden paranemiseen.

Ratasuunnitelma ja hankearviointi

Kainuun liitto toteaa, että laaditusta hankearvioinnista ja siinä laadittujen uusien vaihtoehtojen kustannusvertailusta ei ilmene kokonaisuutena millaiset kehittämistoimenpiteet ratayhteydelle Ylivieska-Oulu-Kontiomäki tarvitaan ja millaiset kustannukset niistä aiheutuvat, mikäli transito-kuljetukset jatkuvat edelleen ja jopa lisääntyvät tällä ratayhteydellä. Osana vaihtoehtojen vertailua on tarpeen tehdä kokonaistarkastelu ja vertailu Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki ja nykyisen transito-kuljetusten reitin Kontiomäki-Oulu-Ylivieska toiminnallisuuden kehittämisestä ottaen huomioon vaikutukset koko maan rataverkolla ja junaliikenteelle.

Tulevassa Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki toiminnallisuuden parantaminen ratahanketta koskevassa päätöksenteossa tulee ottaa huomioon yhteiskuntataloudellisuuden lisäksi ratahankkeesta koko maan rataverkolla tarvaliikenteen kilpailukykyyn, junaliikenteen palvelutasoon ja täsmällisyyteen liittyvät ja aiheutuvat näkökohdat. Päätöksenteko ei tule perustua liikenteen ja kehittämistoimenpiteiden keskittämiseen pelkästään TEN-T ydinverkkoon kuuluvalla rataosalla Ylivieska-Oulu."

15) Maakuntajohtaja Pentti Malinen on 15.1.2015 antanut Maa- ja metsätalousministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Kainuun liiton lausunto valtion vesiviljelytoiminnan ja siihen liittyvän tutkimuksen organisoimisesta

Tausta

Maa- ja metsätalousministeriön vuoden 2014 alussa asettama hankeryhmä on laatinut ehdotuksen siitä, miten valtion vesiviljely pitäisi tulevaisuudessa järjestää. Ehdotuksessa otetaan kantaa myös vesiviljelytutkimukseen ja siihen, miten tutkimuslaitoksiin kohdistuviin säästötarpeisiin voitaisiin vastata. Hankeryhmän ratkaisuehdotus on lähetty lausunnonle. Lausuntojen määräaika on 16.1.2014. Lausuntopyyntö ja siihen liittyvä materiaali ovat saatavana osoitteessa <http://www.mmm.fi/fi/index/ministerio/lausunnolla2.html>

Tähän asti valtion vesiviljelytoiminnasta ja siihen liittyvästä tutkimuksesta on vastannut Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL), josta tuli vuoden 2015 alussa osa uutta Luonnonvarakeskusta. Luonnonvarakeskuksessa yhdistyy RKTL, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Metsäntutkimuslaitos (Metla) sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tilastotuotanto.

Kainuussa työryhmän ehdotukset koskeva Paltamossa sijaitsevaa RKTL:n Kainuun kalantutkimusasemaa.

Hankeryhmä ehdottaa ”Valtion vesiviljelyn ja siihen liittyvän tutkimusinfrastruktuurin järjestäminen” -raportissaan, että vesiviljelytoiminta siirtyy RKTL:sta 1.1.2015 perustettavaan Luonnonvarakeskukseen. Toiminnan tulevaisuuden painopisteiksi työryhmä on priorisoinut nykyisistä kuudesta tehtäväalueesta seuraavat: ruokakalatuotantoon ja kalavarojen hoitoon liittyvää tutkimus, uhanalaisten lajien säilyttäminen sekä kalojen valintajalostus. RKTL:n nykyisistä alueellisista toimipisteistä yhdeksän liittyy vesiviljelytuotantoon tai -tutkimukseen.

Ehdotuksessa esitetään, että toiminta jatkuisi Taivalkosken, Saimaan, Paltamon, Laukaan ja Keminmaan toimipaikoissa. Osassa yksiköitä pyritään löytämään uusi toimintamalli, jossa uudet toimijat ottaisivat laitosten viljelytoiminnat hoidettavakseen yhteistyössä tutkimuslaitoksen kanssa. Kahdesta toimipisteestä ehdotetaan luovuttavaksi. Uudelleen järjestelyt ehdotetaan toteutettavan vuosina 2015–2017.

Kainuun liiton virasto esittää asiasta lausuntonaan seuraavaa:

Kainuun liitto tarkastelee Luonnonvarakeskuksen organisointia oman maakuntansa aluekehityksen ja -talouden sekä laajemmin koko Pohjois-Suomen biotalouden kehittämisen näkökulmasta. Kainuun liitto tuntee Paltamossa toimivan RKTL:n kalantutkimusaseman toiminnan hyvin, sillä liitto on osallistunut Kainuun ELY-keskuksen rahoittamaan kehityshankkeeseen, jossa on jo kahden vuoden ajan tarkasteltu RKTL:n Kainuun kalantutkimusaseman toiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Kainuun liitto yhtyy työryhmän näkemyksiin tulevaisuuden vesiviljelytarpeiden määrittelyn ja priorisoinnin osalta. Sinisen biotalouden nousu liittyy vesiviljelyn rooliin maailman nopeimmin kasvavana ruoantuotannon muotona. Kainuun sekä laajemmin Itä- ja Pohjois-Suomen näkökulmasta on syytä tunnistaa myös kalastusmatkailun kasvava potentiaali elinkeinoalana.

Työryhmän näkökulma, joka ulottuu vesiviljelyn elinkeinoja palvelemaan tutkimusinfrastruktuuriin ja sen järjestelyihin, on siten oikea. Samoin työryhmä on priorisoinut oikein tähän liittyvät yhteiskunnan strategiset intressit. Ainoastaan kalastusmatkailun merkitystä raportissa ei ole riittävästi tunnistettu.

Työryhmän raportti esittää RKTL:n Kainuun kalantutkimusaseman osalta seuraavaa:

”Ydintehtävä on toimia kalakantojen hoitoa palvelevan kokeellisen tutkimuksen keskuspaikkana. Toimintayksikön on mahdollista osallistua myös muihin sellaisiin vesiviljelytehtäviin, jotka eivät aiheuta rajoitustarpeita tutkimuksen toimintaedellytyksiin.”

Kainuun liitto tukee työryhmän esitystä ja korostaa, että RKTL:n Paltamossa sijaitseva RKTL:n Kainuun kalantutkimusasema on selkeästi kokeelliseen kalantutkimukseen suuntautunut yksikkö, jolla on eurooppalaisessa tutkimuskentässä ainutlaatuinen tutkimusala. Sen tutkimusinfra

on ainutlaatuinen ja suunnattu po. tehtävään. Tämän tutkimusinfran mahdollinen jääminen käyttämättä lopettaisi tieteelliseltä tasoltaan korkeatasoisen ja tutkimusalaltaan kansainvälisen tutkimuksen Suomessa. Vastaavaan infraan investointiin ei ole varaa, kun säästöjä joudutaan hakemaan.

Kainuun aseman vahvuutena on ollut tiivis yhteistyö yliopistojen akvaattisten tieteiden tutkimusryhmien kanssa (mm. Itä-Suomen, Oulun, Helsingin ja Jyväskylän yliopistot). Suurin osa aseman kokeellisista tutkimuksista on ollut sellaisia, ettei niitä ole mahdollista toteuttaa muualla Suomessa. Asemalla on tehty tutkimusta uhanalaisten kalakantojen säilyttämisen ja monimuotoisuuden hyväksi (mm. uudet kasvatus- ja istutusmenetelmät), virtavesikalojen elinympäristövaatimuksista, -muutoksista ja -kunnostuksista sekä ilmastomuutoksen ja tulokaslajien vaikutuksista ja kalastuksen valintavaikutuksista.

Kalantutkimuksen ohella toiminta on sisältänyt myös muuta akvaattiseen ekologiaan, sisävesien biodiversiteettiin ja ekosysteemitointoihin liittyvää kokeellista tutkimusta. Valtion vesiviljelystä vastaava RKTL siirtyi vuoden 2015 alusta osaksi perustettua Luonnonvarakeskusta (Luke). *Kainuun liitto pitää myönteisenä, että Luonnonvarakeskus halutaan säilyttää toimipaikkaverkoltaan koko maan tasaisesti kattavana ja tukee sen toiminnan volyymin kasvattamista pääkaupunkiseudun ulkopuolella.* Vesiviljelyn toimipaikkojen kiinteä infra ja niihin liittyvät ympäristöluvut ovat oleellisia elementtejä Luken tutkimusstrategian toteutuksessa.

Luonnonvarakeskuksen Kainuussa tapahtuvan tulevan toiminnan osalta Kainuun liitto:

- pitää Oulun ja Joensuun valintaa LuKen keskeisten yksiköiden joukkoon onnistuneena, sillä Kainuussa tapahtuva LuKen toiminta linkittyy luontevasti sekä Oulun että Joensuun suuntaan
- toistaa ensimmäisessä sidosryhmien kuulemisessa esittämänsä huolen siitä, että *LuKen toimipaikkaverkosto on sidoksissa Senaatti-kiinteistöjen vuokrasopimuksiin, joiden realistisuus ja kohtuullisuus tutkimusinfran kyseessä ollen on erityisen kyseenalainen*
- näkee tarkoituksenmukaisena, että *LuKen toiminta Kainuussa organisoidaan yhdeksi strategiseksi yksiköksi*, jossa ovat edustettuna kaikki LuKen osaamisalat

Luonnonvarakeskuksesta ja siihen liitettävän vesiviljelytoiminnasta Pohjois-Suomen osalta Kainuun liitto:

- esittää, että LuKe asettaisi oman strategisen valmisteluryhmä tarkastelemaan *arktisen/pohjoisen biotalouden tutkimustarpeita* ja Pohjois-Suomessa sijaitsevien yksiköiden asemoitumista näihin tutkimushaasteisiin; tässä yhteydessä olisi tarkasteltava myös vesiviljelyn ja kalatutkimuksen yhteydet kalastusmatkailun kehittämiseen.
- esittää, että LuKen tulevan toiminnan suunnittelussa otetaan tarkasteluun Itä-Suomen ja Oulun yliopistojen lisäksi myös Lapin yliopiston sekä Kajaanin ja Kokkolan yliopistokeskusten yhteistyömahdollisuudet, samoin kuin muut mahdolliset alueilla toimivat tutkimusyksiköt.

Kainuun liitto mielellään järjestää LuKen toimintojen suunnittelua koske-

via neuvotteluja ja lisäselvityksiä Kainuun osalta."

16) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 19.1.2014 antaneet Hyrynsalmen kunnan ympäristölautakunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HYRYNSALMEN LUMIVAARAN TUULIVOIMAHANKKEIDEN OSAYLEISKAVALUONNOKSISTA

Hyrynsalmen kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Lumivaaran tuulivoimahankkeiden osayleiskaavaluonnoksista. Otsotuuli Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Lumivaaran länsirinteelle ja Prokon Wind Energy Finland Oy Lumivaaran itärinteelle. Molemmille alueille on valmistunut osayleiskaavaluonnos:

- Lumivaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaava (Otsotuuli Oy)
- Prokon Lumivaara, tuulipuiston osayleiskaava (Prokon Wind Energy Finland Oy)

Lumivaara sijaitsee noin 10 kilometriä Hyrynsalmen keskustasta lounaaseen ja noin 15 kilometriä Ristijärven keskustasta pohjoiseen. Kaava-alueet sijaitsevat vierekkäin ja muodostavat yhdessä alueen, jonne on suunniteltu 19 kpl enintään 5 MW:n tuulivoimalaa. Otsotuulen tuulivoimaloiden alue suunnitellaan 9 tuulivoimalalle ja Prokonin 10 tuulivoimalalle. Voimaloiden enimmäiskorkeus on 215–230 metriä.

Osayleiskaavaluonnos (Otsotuuli Oy)

Kainuun maakuntavaltuuston 16.6.2014 hyväksymässä Kainuun maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa (Kainuu-ohjelma. "Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.") tavoitteena on kehittää Kainuusta energiaosaa-va ja ilmastovastuullinen kestävä kehityksen maakunta, jossa myös vähähiilisyys toteutuu. Suunniteltu tuulivoimahanke vastaa osaltaan Kainuu-ohjelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Osayleiskaavassa on otettu huomioon valtioneuvostossa vuonna 2009 vahvistetun Kainuun maakuntakaava 2020:n merkinnät ja määräykset. Tarkennuksena kohtaan 4.5.2 Vaihemaakuntakaavat todetaan, että Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014.

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa ei ole käsitelty tuulivoimaa asiakokonaisuutena, eikä ole osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kainuun maakuntavaltuusto on tehnyt 25.3.2013 päätöksen käynnistää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan laatimisen. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan luonnos valmisteluaineistoinen on ollut nähtävillä 11.8.–12.9.2014. Tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa on annettu muun muassa tuulivoimaloiden rakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä ja kiinnitetty huomiota myös haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen. Suunniteltu osayleiskaava-alue sijoittuu Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksessa esitettyihin tuulivoimaloiden alueisiin ja ko. osayleiskaava-alueen osalta on saapunut lausuntoja ja kannanottoja Kainuun liittoon. Saatujen lausuntojen ja niiden aiheuttamien muutosten käsittely on kesken. Tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelussa otetaan huomioon Lumivaaran suunnitellut osayleiskaavat ja niiden valmisteluaineistot.

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -ohjeen (4/2012) mukaan alueiden olosuhteiden erilaisuus huomioon ottaen pääsääntöisesti vähintään 8–10 tuulivoimalan kokoisilla tuulivoima-alueilla on yleensä seudullista merkitystä. Seudullisesti merkittävän potentiaalisen tuulivoimatuotantoalueen rajaksi Kainuussa on määritelty luonnosvaiheessa olevassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa pääsääntöisesti 10 tuulivoimalaa lukuun ottamatta Oulujärven ranta-alueetta, jossa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoalueen koon alaraja on 5 tuulivoimalaa. Lumivaaralle suunnitteilla olevat kaksi kaava-alueetta (yhteensä 19 tuulivoimalaa) muodostavat yhteisvaikutuksiltaan seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueen.

Tuulivoimaloiden melun vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota matalataajuisen melun vaikutuksiin ja kokonaisuutena meluarvioinnin epävarmuustekijöihin. Ympäristöministeriö on laatinut ohjeita (Ympäristöhallinnon ohjeita 2-4 /2014: Tuulivoimaloiden melun mallintaminen, Tuulivoimaloiden melupäästön todentaminen mittaamalla, Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa) tuulivoimaloiden melun mallintamiseen ja mittaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on antaa tukea tuulivoima-alueiden suunnittelulle.

Tuulivoimahankkeiden toteuttamiseen liittyy vaikutuksia, jotka sisältävät jossain määrin epävarmuutta mm. vaikutusten määrästä ja kohdistumisesta. Tällaisia vaikutuksia ovat erityisesti meluvaikutukset ja varsinkin silloin, mikäli tuulivoimahanke sijaitsee pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen läheisyydessä. Kainuun liitto pitää tärkeänä, mikäli tuulivoimahanke toteutuu, että sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Osayleiskaavaluonnos (Prokon Wind Energy Finland Oy)

Kainuun maakuntavaltuuston 16.6.2014 hyväksymässä Kainuun maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa (Kainuu-ohjelma. ”Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.”) tavoitteena on kehittää Kainuusta energiaosaa-va ja ilmastovastuullinen kestävä kehityksen maakunta, jossa myös vähähiilisyys toteutuu. Suunniteltu tuulivoimahanke vastaa osaltaan Kainuu-ohjelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Kaavaselostuksen kohdissa 6.2–6.8 käsitellään Kainuun maakuntakaavatilannetta ja sitä koskevia selvityksiä. Kaavaselostuksen kohta 6.2 Maakuntakaava esitetään täydennettäväksi maakuntakaavan yleismääräyksillä koskien rantojen käyttöä, turvetuotantoa, liikenneturvallisuutta ja liito-oravien esiintymispaikkoja sekä M-alueita koskevalla suunnittelumääräyksellä. Tarkennuksena kohtaan 6.3 Kainuun 1. vaihemaakuntakaava todetaan, että Kainuun 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriön päätöksellä 19.7.2013 ja päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaavaselostuksen kohdassa 5.6 käsitellään vireillä olevan Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan tilannetta. Kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014. Tarkennuksena kohtaan 6.6 Kainuun maakuntasuunnitelma 2025 todetaan, että Kainuun maakuntavaltuusto on hyväksynyt uuden maakuntasuunnitelman 2035 ja -ohjelman (Kainuu-ohjelma. ”Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.”) 16.6.2014.

Voimassa olevassa valtioneuvostossa vuonna 2009 vahvistetussa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa ei ole käsitelty tuulivoimaa asiakokonaisuutena, eikä ole osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kainuun maakuntavaltuusto on tehnyt 25.3.2013 päätöksen käynnistää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan laatimisen. Kainuussa on toteutettu yhteistyössä viiden muun maakunnan kanssa Sisä-Suomen tuulivoimaselvitys (2011) sekä sitä tarkentava Kainuuta koskeva Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys (2013). Täydennys selvityksen mukaan suunniteltu Lumivaaran alue on mahdollisesti sopiva seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon.

Kaavaselostuksen kohdassa 6.4 Kainuun tuulivoimamaakuntakaava tuodaan esille vaihemaakuntakaavan valmistelutilanne. Täydennyksenä kohtaan esitetään lisättäväksi, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan Lähtökohdat ja tavoitteet -raportti on hyväksytty 17.2.2014 ja tuulivoimamaakuntakaavaluonnos (30.6.2014) on ollut nähtävillä 11.8.–12.9.2014.

Suunniteltu osayleiskaava-alue sijoittuu Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksessa esitettyihin tuulivoimaloiden alueisiin. Tuulivoimamaakuntakaavaluonnoksesta on saapunut lausuntoja myös ko. osayleiskaavan suunnittelualueen osalta. Saatujen lausuntojen ja niiden aiheuttamien muutosten käsittely on kesken. Tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelussa otetaan huomioon Lumivaaran suunnitellut osayleiskaavat ja niiden valmisteluaineistot.

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -ohjeen (4/2012) mukaan alueiden olosuhteiden erilaisuus huomioon ottaen pääsääntöisesti vähintään 8–10 tuulivoimalan kokoisilla tuulivoima-alueilla on yleensä seudullista merkitystä. Seudullisesti merkittävän potentiaalisen tuulivoimatuotantoalueen rajaksi Kainuussa on määritelty luonnosvaiheessa olevassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa pääsääntöisesti 10 tuulivoimalaa lukuun ottamatta Oulujärven ranta-alueita, jossa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoalueen koon alaraja on 5 tuulivoimalaa. Lumivaaralle suunnitteilla olevat kaksi kaava-alueita (yhteensä 19 tuulivoimalaa) muodostavat yhteisvaikutuksiltaan seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueen.

Kaavaselostuksen kohdassa 12.3 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön todetaan virheellisesti, että hankealueelle ei ole maakuntakaavassa osoitettu aluevaraus-merkintää. Hankealue sijoittuu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 maa- ja metsätaloustaloudelle alueelle. Aluevarausta koskee suunnittelumääräys, joka ohjaa alueen yksityiskohtaisempaa maankäytönsuunnittelua. Vaikutusten arviointia esitetään täydennettäväksi Kainuun maakuntakaavan osalta. Maankäyttövaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota myös alueen kiinteistöjen arvoon sekä rakentamismahdollisuuksiin tuulivoimatuotantoalueen välittömällä lähialueella.

Tuulivoimaloiden melun vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota matalataajuisen melun vaikutuksiin ja kokonaisuutena meluarvioinnin epävarmuustekijöihin. Ympäristöministeriö on laatinut ohjeita (Ympäristöhallinnon ohjeita 2-4 /2014: Tuulivoimaloiden melun mallintaminen, Tuulivoimaloiden melupäästön todentaminen mittaamalla, Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa) tuulivoimaloiden melun mallintamiseen ja mittaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on

antaa tukea tuulivoima-alueiden suunnittelulle.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi on keskeinen asia tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnin kokonaisuudessa. Merkittävyyden arvioinnissa voitaneen hyödyntää palautteen ja asiantuntija-arvioinnin lisäksi myös paikallisten asukkaiden (ml. loma-asukkaat) kautta, esimerkiksi asukaskysely, saatavaa arvokasta tietoutta.

Tuulivoimahankkeiden toteuttamiseen liittyy vaikutuksia, jotka sisältävät jossain määrin epävarmuutta mm. vaikutusten määrästä ja kohdistumisesta. Tällaisia vaikutuksia ovat erityisesti meluvaikutukset ja varsinkin silloin, mikäli tuulivoimahanke sijaitsee pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen läheisyydessä. Kainuun liitto pitää tärkeänä, mikäli tuulivoimahanke toteutuu, että sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan."

17) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 19.1.2015 antaneet Oulun kaupungille seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO LUONNOKSESTA OULUN SEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMAKSI

Oulun seudun kunnat, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Liikennevirasto käynnistivät Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen tammikuussa 2013. Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta toteuttaa osaltaan seudulla laadittua MALPE-aiesopimusta (Oulun seudun ja valtion välinen maankäytön, asumisen, liikenteen, palveluiden ja elinkeinojen aiesopimus). Suunnittelun tavoitteena on ollut laatia liikenteen ja maankäytön yhteen sovittava suunnitelma siten, että voidaan liikennejärjestelmän keinoin parantaa Oulun seudun kilpailukykyä osana kansallista ja kansainvälistä toimintaympäristöä. Suunnitelman tavoitevuosi on 2030.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu rinnakkain Oulun yleiskaavan laatimisen kanssa ja lisäksi on otettu huomioon muiden kaupunkiseudun kuntien käynnissä olevat kaavaprosessit sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen tarpeet. Suunnitelmassa on tarkasteltu liikennejärjestelmän palvelutasoa käyttäjälähtöisesti kokonaisuutena, joka muodostuu toimintojen saavutettavuudesta, liikennejärjestelmän tarjonta- ja laatutekijöistä sekä matka- ja kuljetusketjujen toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä. Suunnitelmatyössä on laadittu kokonaisvaltainen ja liikennepoliittisen selonteon linjausten mukainen liikennejärjestelmän kehittämisohjelma, jossa kuvataan arjen liikkumisen ja elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta tarpeelliset kehittämistoimenpiteet.

Oulun alueella suunnittelussa ovat korostuneet liikenteen ja maankäytön vuorovaikutus sekä kestävää liikkumista ja liikennejärjestelmän toimivuutta konkreettisesti edistävien toimenpiteiden tunnistaminen ja kuvaaminen. Muualla seudun kunnissa suunnittelussa ovat painottuneet kestävä liikkumisen kehittämisperiaatteet ja niihin liittyvät liikennejärjestelmän kehittämistarpeet ja mahdollisuudet kuntakeskuksissa sekä kuntakeskusten ja ydinkaupunkivyöhykkeen välisissä yhteyksissä.

Suunnittelun erityisenä tavoitteena on ollut saada alueelliset toimijat sitoutumaan aiempaa voimakkaammin kehittämiseen omilla resursseillaan ja omia toimintamalleja kehittämällä. Suunnitelman laatimisen yhteydessä on laadittu ehdotus jatkuvan liikennejärjestelmätyn organisoinnista ja työn sisällön kehittämisestä siten, että toiminta tukee alueellisen yhteistyön vahvistumista.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmasta on pyydetty mm. Kainuun liiton lausunto 23.1.2015 mennessä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnos

Suunnitelmaluonnos on laadittu laajassa yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa ja se antaa hyvän kuvan Oulun seudun liikennejärjestelmän tilasta ja tulevaisuuden kehittämistarpeista uuden liikennepolitiikan ”hengen” sisällön mukaisella tavalla.

Liikennejärjestelmän kehittämisen strategiset painotukset ja tavoitteet ovat liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta merkittävimpiä ja oikeita valintoja. Esitetyt toimenpiteet palvelevat näkemyksemme mukaan Oulun seudun asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.

Jatkuvan liikennejärjestelmätyn organisointi vaikuttaa onnistuneelta, joskin liikennejärjestelmätyn johtoryhmälle ajateltu varsin tiivis kokousrytmi saattaa muodostua vuosien kuluessa liian rasittavaksi ja tiiviiksi.

Suunnitelmaluonnoksessa on tuotu esille Kainuun kannalta tärkeät liikennejärjestelmän kehittämiskohteet valtatie 22 Oulu-Kajaani sekä Kajaani-Kontiomäki/Vartius-Oulu ratayhteys. Kainuun liitto pitää hyvin tärkeänä valtatie 22 kehittämistyön jatkamista ensimmäisen vaiheen jälkeen koko yhteysväillä Oulu-Kajaani/ kantatie 89 Paltamo-Vartius.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnos ja rautatietransitoliikenne

Liikenneviraston toimesta on valmistunut v. 2014 ratasuunnitelma Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki toiminnallisuuden parantaminen. Suunnitelma sisältää mm. Ylivieska-lisalmi sähköistykseen ja lisalmen kolmioraiteen. Ratasuunnitelmassa hankkeen keskeisiksi hyödyiksi todetaan mm. liikennöintikustannusten pienentyminen ja pääradan toimivuuden paraneminen, kun transitoliikenne voidaan siirtää pois Ylivieskan ja Oulun väliltä ruuhkaiselta rataosalta.

Kainuun liiton näkemyksen mukaan ohjaamalla vaihtoehtoisesti transito-kuljetukset ratayhteydelle Kontiomäki-lisalmi-Ylivieska voidaan välttyä kalliilta ratainvestoinneilta ruuhkaisella Ylivieska-Oulu rataosalla sekä Oulu-Kontiomäki rataosalla. Samalla voidaan myös välttyä tulevaisuudessa todennäköisesti Ouluun tarvittavan kolmioraiteen toteuttamiselta sekä raskaiden transito-kuljetusten aiheuttamilta värinävaikutuksilta radanvarren asutukselle Oulun kaupungissa ja sen lähialueella. Transiton siirron vuoksi Ylivieska-Oulu rataosan ratakapasiteetin käyttöasteen aleneminen puolestaan vaikuttaisi välillisesti koko maan junaliikenteen täsmällisyyden paranemiseen.

Kainuun liitto on esittänyt Liikennevirastolle ratasuunnitelmasta antamassaan lausunnossa kokonaistarkastelun ja vertailun laatimista Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki ja nykyisen transito-kuljetusten reitin Kontiomäki-Oulu-Ylivieska toiminnallisuuden kehittämisestä ottaen huomi-

oon vaikutukset koko maan rataverkolle ja junaliikenteelle. Ratahanketta koskevassa päätöksenteossa tulisi ottaa huomioon yhteiskuntataloudellisuuden lisäksi ratahankkeesta koko maan rataverkolla tavaraliikenteen kilpailukykyyn, junaliikenteen palvelutasoon ja täsmällisyyteen liittyvät ja aiheutuvat näkökohdat.

Vartiuksesta tulevan ja Oulun kautta kulkevan rautatietransitoliikenteen poistumisesta aiheutuva ratakapasiteetin vapautuminen pääradalla olisi mahdollista hyödyntää mm. liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mainitun yhdistettyjen kuljetusten käynnistämiseen ja kehittämiseen."

Lisätietoja lausunnoista nro 1-10, 12, 14 ja 16-17 antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 ja lausunnoista nro 11, 13 ja 15 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, ettei viranhaltijapäätöksiä ja pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi ja merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Tiina Sarparanta esitti, että TEM:lle 12.1.2015 annetusta lausunnosta nro 13 poistetaan kohta: "Lakiehdotuksessa käsitellään kotimaisia polttoaineita (metsähake - turve) toistensa kilpailijoina, jolloin kivihiilen halpenemista ei ole riittävästi huomioitu. Kivihiili on näin syrjäyttänyt monin paikoin kotimaiset polttoaineet jola Suomen sisämaan voimalaitoksissa. Neljän miljoonan kiintokuution metsähakkeen käytön lisäys ja tuen puolitus järeämmässä hankintakohteissa aiheuttaa sen, että korjuu on ulotettava entistä pienituottoisiin kohteisiin."

Puheenjohtaja totesi, että Tiina Sarparannan esitys kannattamattomana raukeaa.

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Pohjoisen sote-alueen valmisteleva kokous Oulussa

MH § 9

Pohjois-Suomen neuvottelukunta kutsuu alueensa maakuntaliittojen ja kuntien edustajat koolle torstaina 5.2.2015 klo 12:00 alkaen Ouluun. Kokoukseen kutsutaan muita tahoja asiantuntijoina.

Sote-palvelut on tarkoitus järjestää viiden vahvan alueellisen järjestäjän toimesta. Pohjoinen sosiaali- ja terveystoimi muodostuisi Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Keski-Pohjanmaan kaikkiaan 68:sta kunnasta.

Jokainen kunta ja maakuntaliitto voi lähettää tilaisuuteen 3-5 edustajaa, joista yksi voi olla viranhaltija.

Erillisenä liitteenä nro 3 on kokouskutsu.

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valitsee 2-4 osallistujaa ja nimeää viranhaltijaedustajaksi aluekehitysjohtaja Heimo Keräsen.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen toimii kokouksen koollekutsujana ja puheenjohtajana.

Maakuntahallituksen osallistujiksi valittiin Teuvo Hatva, Sari Kyllönen, Raimo Piirainen ja Esko Kyllönen.

Viranhaltijaedustajaksi nimettiin aluekehitysjohtaja Heimo Keränen.

Pentti Kettunen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 12.08.

Kokous keskeytettiin lounastauon ajaksi klo 12.08 - 12.50.

Maakuntahallitus	§ 30	25.02.2013
Maakuntahallitus	§ 10	26.01.2015

Edustajien nimeäminen Itä-Suomen neuvottelukuntaan

MH § 30

Itä-Suomen neuvottelukuntaan tulee nimetä uudet edustajat nyt alkaneelle kaudelle.

Maakuntahallitus on kokouksessaan 10.1.2011 § 10 nimennyt Itä-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat henkilöt:

Timo Säkkinen, varaedustaja Anne Lukkari
Alpo Jokelainen, varaedustaja Sanni Väisänen
Osmo Polvinen, varaedustaja Merja Kyllönen
Juhani Seppänen, varaedustaja Tiina Sarparanta
Raimo Piirainen, varaedustaja Leena Törrö.

Tasa-arvolaki ei koske Itä-Suomen neuvottelukuntaa, koska se ei käytä julkista valtaa, vaan on liittojen keskinäinen yhteistyöelin.

Yleinen käytäntö on ollut, että neuvottelukunnassa on ollut edustettuna maakuntahallituksen ja -valtuuston puheenjohtajistoa.

Lisätietoja asiasta antaa va. maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Va. maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus nimeää Itä-Suomen neuvottelukuntaan maakuntahallitusta ja maakuntavaltuuston edustavat jäsenet. Liiton viranhaltijat toimivat neuvottelukunnan asiantuntijoina.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus nimesi Itä-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Jarva Marisanna, varaedustaja Hekkala Raija
Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Virkkunen Reijo
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Sankilampi Jaana, varaedustaja Kyllönen Esko
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina

MH § 10

Jaana Sankilampi oli nimetty edustajaksi Itä-Suomen neuvottelukuntaan. Jaana Sankilampi ei ole enää Kainuun liiton luottamushenkilö, joten hänen tilalleen on valittava toinen henkilö.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Pöytäkirjan tarkastajat:

Maakuntahallitus	§ 30	25.02.2013
Maakuntahallitus	§ 10	26.01.2015

Maakuntahallitus nimeää Itä-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Jarva Marisanna, varaedustaja Hekkala Raija
Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Vikkunen Reijo
Kyllönen Toivo, varaedustaja Kyllönen Esko
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus nimesi Itä-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Jarva Marisanna, varaedustaja Hekkala Raija
Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Vikkunen Reijo
Kyllönen Esko, varaedustaja Kyllönen Toivo
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina

Maakuntahallitus	§ 31	25.02.2013
Maakuntahallitus	§ 11	26.01.2015

Edustajien nimeäminen Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan

MH § 31

Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan tulee nimetä uudet edustajat nyt alkaneelle kaudelle.

Maakuntahallitus on kokouksessaan 10.1.2011 § 9 nimennyt Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan edustajiksi seuraavat: Alpo Jokelainen, Timo Säkkinen, Leena-Kaisa Pärkkä-Hietala, Juhani Seppänen, Osmo Polvinen ja Raimo Piirainen.

Tasa-arvolaki ei koske Pohjois-Suomen neuvottelukuntaa, koska se ei käytä julkista valtaa, vaan on liittojen keskinäinen yhteistyöelin.

Yleinen käytäntö on ollut, että neuvottelukunnassa on ollut edustettuna maakuntahallituksen ja -valtuuston puheenjohtajistoa.

Lisätietoja asiasta antaa va. maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Va. maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus nimeää Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan maakuntahallitusta ja maakuntavaltuuston edustavat jäsenet. Liiton viranhaltijat toimivat neuvottelukunnan asiantuntijoina.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus nimesi Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Jarva Marisanna
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Sankilampi Jaana, varaedustaja Kyllönen Esko
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina
Virkkunen Reijo, varaedustaja Hatva Teuvo.

MH § 11

Jaana Sankilampi oli nimetty edustajaksi Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan. Jaana Sankilampi ei ole enää Kainuun liiton luottamushenkilö, joten hänen tilalleen on valittava toinen henkilö.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus nimeää Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Pöytäkirjan tarkastajat:

Maakuntahallitus	§ 31	25.02.2013
Maakuntahallitus	§ 11	26.01.2015

Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Jarva Marisanna
Kyllönen Toivo, varaedustaja Kyllönen Esko
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina
Virkkunen Reijo, varaedustaja Hatva Teuvo

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus nimesi Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan seuraavat jäsenet:

Kettunen Pentti, varaedustaja Moilanen Kalle
Korhonen Timo, varaedustaja Jarva Marisanna
Kyllönen Esko, varaedustaja Kyllönen Toivo
Piirainen Raimo, varaedustaja Oikarinen Markku
Suutari Eero, varaedustaja Sarparanta Tiina
Virkkunen Reijo, varaedustaja Hatva Teuvo

Kainuun edustajat Euregio Karelian hallituksessa 2015 - 2016

MH § 12

Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Pohjanmaa yhdessä Karjalan tasavallan kanssa muodostavat rajanylittävän yhteistyöalueen, Euregio Karelian, joka on perustettu yhtäpitävillä päätöksillä vuonna 2000.

Euregio Karelia on jatkuva prosessi, jossa yhteistyötä tehdään konkreettisella tasolla rajan molemmin puolin yhteisen päämäärän hyväksi. Euregio Karelian tehtävänä on edistää raja-alueyhteistyötä helpottamalla kanssakäymistä rajan yli, lisäämällä ihmisten hyvinvointia rajan molemmin puolin sekä edistämällä demokratian toteutumista. Yhteistyön pääsuunnat on määritelty yhteisessä ohjelmassa ("Yhteinen rajamme").

Ohjelmaa arvioidaan vuosittain ja määritellään kullekin vuodelle yhteistyön painopisteet, joita edistetään rajan molemmilla puolin alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Euregio Karelian hallitus kokoontuu yhden kerran vuodessa ns. huippu-/vuosikokoukseen. Hallitus on yhteistyön päälinjoja määrittelevä poliittinen foorumi, jossa on kuusi edustajaa Karjalan tasavalta ja kuusi edustajaa Suomesta. Suomen osapuolen puheenjohtajuus kiertää vuosittain. Kokoukseen kutsutaan ulkoministeriön ja sisäasiainministeriön sekä EU:n edustajat. Lisäksi kokoukseen osallistuvat käsiteltävien asioiden asiantuntijat molemmin puolin rajaa. Hallituksella on yhteinen sihteeristö.

Kaudella 2013 - 2014 Kainuun edustajina ovat olleet: maakuntajohtaja Pentti Malinen (varajäsen suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen) ja maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen (varajäsen maakuntavaltuuston puheenjohtaja Pentti Kettunen).

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valitsee Kainuun edustajiksi Euregio Karelian hallitukseen kaudelle 2015 - 2016 maakuntajohtaja Pentti Malinen (varajäsen suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen) ja maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen (varajäsen maakuntavaltuuston puheenjohtaja Pentti Kettunen).

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Talousarvion 2015 täytäntöönpano-ohje

MH § 13

1. YLEISTÄ

Kainuun liiton maakuntavaltuusto on hyväksynyt 1.12.2014 vuoden 2015 talousarvion. Talousarvion laadinnan lähtökohtatietoina on käytetty Kainuun liiton vuoden 2013 tilinpäätöstietoja ja vuoden 2014 arvioitua toteutumaa.

Vuoden 2015 hyväksytty talousarvio perustuu 1,2 prosentin kasvuun vuoden 2014 kuntien maksuosuuteen.

2. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Talousarvio 2015 on maakuntavaltuustoon nähden sitova jäsenkuntien maksuosuuden osalta.

Valtuusto on hyväksynyt talousarvion ja taloussuunnitelman tulosalueille määrärahojen ja tuloarvioiden osalta bruttona. Kuntayhtymän tasolla sitovuustaso on toimintakate. Valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvat käyttösunnitelmat hyväksyy alaisensa toiminnan osalta maakuntahallitus. Vastuualueiden talousarvion pitävyyttä seuraavat vastuualuepäälliköt.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää maakuntavaltuusto, jos määrärahat ylittyvät tai toiminnalliset tavoitteet alittuvat. Muutoin käyttösunnitelmien muutoksista päätetään seuraavasti:

Maakuntajohtaja päättää määrärahojen siirroista vastuualueiden kesken budjettimäärärahan puitteissa.

Talousarvioon sisältyviä määrärahoja voidaan käyttää vain käyttösunnitelmassa määritellyn tarkoitukseen ja siinä ilmaistujen tavoitteiden mukaisesti.

3. TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Talousarvion laadinnassa on peruseriaatteena ollut se, että henkilötyövuodet lisääntyvät vain toiminnan muutoksista johtuen.

4. HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT OHJEET

4.1. Vuosilomien pitäminen 2015

Vuosilomaoikeudesta enintään 8 lomapäivää pidetään seuraavan

vuoden 2016 puolella. Tällä edesautetaan henkilöstön jaksamista ja estetään vuosilomavaruksen ylitys tämän vuoden talousarviosta. Ainoastaan poikkeustapauksissa vuosilomaa voi jättää pidettäväksi seuraavana vuonna enemmän kuin 8 päivää ja poikkeamisesta on aina sovittava esimiehen kanssa. Johtoryhmä antaa tarkemman ohjeen vuosilomien pitämisestä. Esimiesten tulee myös huolehtia lomien määräämisestä ajallaan.

Säästövapaiden sopimiseen tulee olla peruste esim. työtehtäväjärjestelyistä johtuva syy. Säästövapaasopimuksessa sovitaan myös milloin ne pidetään.

4.2. Ulkomaille tehtävät virka-, virantoimitus- ja koulutusmatkat

Ulkomaille tehtävät virka-, virantoimitus- ja koulutusmatkat hyväksyy maakuntajohtaja ja hänen osalta maakuntahallituksen puheenjohtaja.

5. LASKUJEN HYVÄKSYMINEN

Laskujen hyväksyjiksi nimetyt viranhaltijat/toimihenkilöt ovat vastuussa talousarvion sitovuuden noudattamisesta sekä toiminnan sopeuttamisesta varattuihin määrärahoihin ja talousarvion toteutumisen seurannasta.

Laskujen yleinen hyväksymisoikeus on maakuntajohtajalla, maakuntajohtajan sijaisella, aluekehitysjohtajalla ja hallintopäälliköllä.

Vastuualueilla kunkin vastuualuepäällikkö hyväksyy määrärahojen puitteissa toimintaansa koskevat laskut ja maksumääräykset annettujen ohjeiden mukaisesti. Soten talouspalvelut ylläpitää luetteloa laskujen hyväksyjistä ja asiataarkastajista. Luettelo julkaistaan intranetissä osoitteessa: [http://kaima.kainuu.fi/hallitus/\(talouspalvelut/tiedotteet\)](http://kaima.kainuu.fi/hallitus/(talouspalvelut/tiedotteet)).

6. HANKINNAT JA HANKINTARAJAT

Julkisia hankintoja koskevan lain mukaan kuntien viranomaisten sekä muiden hankintayksiköiden on kilpailutettava materiaali- ja palveluhankintansa siten kuin hankintalaissa säädetään.

Liiton jokainen toimielin ja viranhaltija/työntekijä ovat vastuussa siitä, että sen/hänen vastuulleen kuuluvat hankinnat on kilpailutettu hankintalain mukaisesti.

Hankintojen kilpailutus valmistellaan tarpeen mukaan yhteistyössä hankinnan tilaajan ja Materiaalipalvelujen(hankintatoimisto) kesken sen jälkeen, kun tilaaja on ilmoittanut hankintatoimistolle tarjouskil-

pailun tarpeellisuudesta. Hankintatoimiston tehtävä on valmistelun jälkeen suorittaa tarjouskilpailu loppuun saakka, ja se myös itse valvoo kuntayhtymän hankintojen kilpailutusten tarpeellisuutta sekä kehottaa tilaajaa käynnistämään tarjouskilpailun.

Hankintarajat

Jokainen liiton toimielin ja viranhaltija/työntekijä vastaavat siitä, ettei se/hän ylitä toimivaltaansa päättäessään liiton puolesta hankinnasta tai hankintakriteereistä.

Alle 15 000 euron hankinnoista päättää kukin vastuualue budjettimäärärahojen puitteissa.

Hankintakriteereiden hyväksymisrajat on määriteltä hankintasäännössä, jonka on maakuntahallitus hyväksynyt 10.12.2012 § 40.

Yli 15 000 euron hankinnoissa ja sopimuksissa on ennen tarjouspyynnön julkaisemista päätettävä tarjouspyynnön sisällöstä ja hankintakriteereistä.

Materiaalipalveluja koskevat tarkemmat ohjeet ja tiedotteet löytyvät Kaimasta: <http://kaima.kainuu.fi/hallitus> / (materiaalipalvelut).

7. TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA

Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuutetuille tehtävän kuukausiraportin avulla. Seurannassa painotetaan erityisesti henkilöstömenojen ja henkilötövuosien seurantaa. Jokaista vastuualuetta seurataan erikseen kuukausittain toteutuneiden ja suunniteltujen menojen ja henkilötövuosien osalta. Poikkeamista tulee raportoida erikseen.

8. TALOUSARVION MUUTOKSET

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää maakuntavaltuusto kuntalain 65 §:n mukaan, jos määrärahat ylittyvät tai toiminnalliset tavoitteet alittuvat. Muista käyttösuunnitelmien muutoksista päättää kuntayhtymän johtaja tulosalueiden välillä.

Talousarvion muutokset tulee esittää valtuuston hyväksyttäväksi viipymättä ennen määrärahan ylittymistä tai käyttötarkoituksen muuttamista talousarviovuoden aikana.

9. MUUT OHJEET JA TIEDOTTAMINEN

Lisätietoja asiasta antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, p. 044

Maakuntahallitus

§ 13

26.01.2015

7100 866 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus hyväksyy edellä olevat talousarvion 2015 täytäntöönpano-ohjeet.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

Kannanotto maakuntien tulevaisuudesta seuraavan hallitusohjelman valmistelutyöhön

MH § 129

Suomen maakuntahallitusten puheenjohtajat ja maakuntajohtajat ovat valmistelleet viime vuodesta lähtien yhteistä kantaa maakuntaja laajemmin koko aluehallinnon uudistamiseksi osana tulevan hallituksen ohjelmaa. Yhteisistä linjauksista annettiin ensimmäinen kannanotto joulukuussa 2013. Kyseinen kannanotto on ollut pohjana mm. maakunnan liittojen kannanotoille meneillään olevan valtion keskus- ja aluehallinnon uudistushankkeen (VIRSU-hanke) suuntaan käydyssä keskustelussa. Maakuntien liittojen yhteistä valmistelutyötä on kuluvana vuonna jatkanut asetettu työryhmä, jonka sihteerinä on toiminut Kuntaliiton maakunta-asiamies Ulla Karvo.

Asian valmisteluun liittyen Kuntaliitto on lähettänyt maakuntien liitoille seuraavan sisältöisen lausuntopyynnön: "Maakuntahallitusten puheenjohtajat ja maakuntajohtajat päättivät kokouksessaan 9.9.2014, että maakuntien tulevaisuudesta valmisteltu näkemys lähetetään lausunnolle maakuntiin. Oheiseen kokouksessa hyväksyttyyn versioon on lisätty ko. kokouksessa esiin nostetut painotukset. Pyydän toimittamaan liittonne lausunnot allekirjoittaneelle 15.11.2014 mennessä. Työvaliokunta valmistelee kannanoton loppuun saatuaan lausunnot. Ulla Karvo"

Lausunnolla oleva 1.10.2014 päivätty luonnos on alla olevan mukainen ja se on otsikoitu:

"MAAKUNTIEN LIITTOJEN JA HALLITUSTEN
PUHEENJOHTAJIEN KANNANOTTO MAAKUNTIEN
TULEVAISUUDESTA SEURAAVAN HALLITUSOHJELMAN
VALMISTELUTYÖHÖN

Eurooppalaisittain ottaen ei ole olemassa yhtenäistä kunta- ja alue-mallia. Olennainen yhteinen tekijä on kuitenkin se, että kansalaisten kannalta tärkeät asiat päätetään vaaleilla valituissa toimielimissä tai vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden toimesta. Alueellisen demokratian puiteasiakirja (2009) painottaa subsidiariteettiperiaatetta, eli päätösten tekemistä niin lähellä kansalaista kuin se asian luonteen huomioiden on mahdollista. Valitettavasti taloudellisesti tiukkoina aikoina on kuitenkin taipumusta keskittää asioiden hallinnointia keskushallinnolle; keskushallinnon ajatellaan kykenevän alueellisia toimijoita paremmin määräämään vähenevistä resursseista.

Valtion aluehallintoa uudistettiin vuoden 2010 alusta. Samassa yhteydessä linjattiin, että maakuntien roolia vahvistettaisiin. Kuluvalla vaalikaudella (2011-2015) laadittiin selonteko valtion aluehallintouu-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

distuksen täytäntöönpanosta. Kyseisessä selonteossa ei kiinnitetty juurikaan huomiota maakuntien asemaan. Kuitenkin aluehallintoa tulisi tarkastella kokonaisuutena, jotta voitaisiin nähdä koko välipor-taan hallinnon kehittämisen mahdollisuudet.

Aluehallinnon kokonaisuuden tarkastelu on tarpeen, jotta vähenevil-lä resursseilla on mahdollista toteuttaa kansalaisten yhdenvertaisuus-ten takaava ja alueellista kasvua sekä hyvinvointia vahvistava hal-lintomalli.

Kuluvan vaalikauden aikana tavoiteltu kuntarakennemuutos perus-tui vahvoin peruskuntiin. Uudistus ei edennyt tarkoitetulla tavalla. Maakuntien liittojen mielestä Suomi tarvitsee nykyistä vahvempiin kuntayksiköihin perustuvan kunnallisen itsehallinnon lisäksi myös selkeämmän ja yksinkertaisemman, maakunnista muodostuvan kan-sanvaltaisen aluehallinnon. Alueiden tuntemus omista vahvuuksis-taan antaa parhaan perustan alueiden kehittämiseksi kansanvaltai-sen aluehallinnon pohjalta.

Maakuntien liittojen näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että yli-kunnallisesta aluekehityksestä, aluesuunnittelusta, Suomen eri alueiden edunvalvonnasta ja kansainvälisistä suhteista vastaa kun-nalliseen kansanvaltaan pohjautuva elin. Tämä toimitus voisi vasta-ta myös yhtä kuntaa suuremmista, laajaa väestöpohjaa vaativista palveluista (esim. sote -suunnittelu, pelastustoimi, koulutuksen alue-tason tehtävät). **Perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaisesti kuntia suurempien alueiden itsehallinnosta säädetään lailla.** Uu-della aluehallinnolla tulee olla riittävä väestö- ja taloudellinen perusta vastata lisätoimivallan mukaisista tehtävistä. Hallinnon rajoihin tulee kaiken kaikkiaan kiinnittää huomiota, jotta maa ei olisi pilkottu erilai-siin alueisiin eri hallintosektoreiden mukaan. Kansalaisten näkökul-masta yhtenevät sektorikohtaiset hallinnonrajat auttavat hahmotta-maan yhteisiä toimintoja ja tuo niille uskottavuutta.

Uudistuksen tulisi perustua maakuntien tahtoon ja luontaiseen yhteistyöhön. Aluehallintoa kokonaisuutena uudistettaessa on jär-kevä tehdä tarkastelu tehtävien määrittelyn pohjalta, jolloin on mahdollista kartoittaa maakuntien lukumäärää. Tällöin on kuitenkin säilytettävä tarpeellinen ja kattava toimipisteverkosto.

Tehtävistä esimerkiksi maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelui-den ja elinkeinojen eli ns. MALPE -järjestelmien suunnittelu ja toteu-tus edellyttää laajempaa pohjaa kuin kunta - tai edes vahva perus-kunta. Tämän vuoksi on selvitettävä mahdollisuus selkeään hallin-non kolmiportaisuuden toteuttamiseen; valtio, alueet ja kunnat, joi-den kesken toimivalta, vastuu ja resurssit on selkeästi määritelty. Tarkastelun tulee lähteä tehtävämäärittelystä käsin ja maakunnat ovat valmiita tehtäviensä ja toimivaltansa kartuttamiseen. Tarkastelu

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

ei voi keskittyä vain valtion aluehallinto-organisaatioon, sen ja kuntien tehtäviin.

Aluehallinnon uudistamista on jatkettava kokonaisuutena huomioiden sekä kunnallisen että valtion aluehallinnon tehtävät. **Kaiken kaikkiaan tehtäviä tulisi vastaisuudessa karsia kaikilla tasoilla; tehtäville tulee löytyä järkevin mahdollinen toteuttaja ja päällekkäisyydet on poistettava.** Esimerkiksi Aveilla on valtionviranomaisena erilaisia valvontatehtäviä, jotka ovat niille luontaisia, mutta kaiken kaikkiaan eri hallinnontasojen tehtäviä on arvioitava uudelleen.

Alueelta mandaattinsa saavan aluehallinnon roolia ja toimivaltaa on vahvistettava erityisesti sellaisissa tehtäväkokonaisuuksissa, jotka

1. liittyvät alueen kehittämiseen ja joilla luodaan ja toimeenpannaan kunkin alueen omia kehittämisstrategioita;
2. kytkeytyvät luontevasti maakunnan liitoilla jo nyt oleviin tehtäviin. Maakunnan liittojen asema aluekehitysviranomaisina on vahvistettu viimeksi 17.1.2014 voimaan tullessa Aluekehityslaisissa. (Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 7/2014.)

Maakunnan liitot esittävät, että ainakin seuraavat tehtävät sekä niihin liittyvät taloudelliset ja henkilöresurssit siirtyisivät uusia tuvan kansanvaltaan pohjautuvan ”aluehallinto-organisaation” vastuulle. (Nykyisten tehtävien lisäksi):

- a) rakennerahastojen välittäjäviranomaistehtävät kokonaisuudessaan (ELY -keskuksilta)
- b) alueellinen elinkeinojen kehittäminen ja elinkeinopolitiikka (ELY -keskuksilta ja kunnilta), kuntien elinkeinoyhtiöt yhteneväksi maakunnan kokoiseksi kokonaisuudeksi; hoitaisi operatiivisen kehittämisen; liitot hoitavat strategiapuolen
- c) äkillisten rakennemuutosten toimenpiteisiin liittyvä alueellinen yhteensovittaminen (ELY -keskuksilta)
- d) kokonaisvastuu alueen kansainväliseen kilpailukyvyyn edistämisestä (vrt. tehtävää kaavailtu myös metropolihallinnolle)
- e) elinkeino- ja innovaatiopolitiikan alueellisen strategian valmistelu (vrt. tehtävää kaavailtu myös metropolihallinnolle)
- f) kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja oppilaitosrakentamistehtävät (aluehallintovirastoilta) sekä vapaan sivistystyön alueellinen koordinointi ja kesäyliopistojen ylläpitäminen (nyt 2 liittoa ylläpitäjinä);
- g) alueellisen asumisen strategian ja sen toimeenpanosuunnitelman valmistelu (kunnilta, osin uusi tehtävä)
- h) joukkoliikennesuunnittelu (ELY -keskuksilta; vrt. tehtävää kaavailtu myös metropolihallinnolle)
- i) maakuntakaavojen vahvistaminen (ympäristöministeriöltä); proses-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

si kesken

j) muun kuin kansallisen EU-rahoituksen koordinointi

Edellä esitetyillä tehtävillä varustetulla kansanvaltaan pohjautuvalla "aluehallinto-organisaatiolla" ei maakuntien liittojen mielestä tarvitse olla erillistä verotusoikeutta. Liittojen mielestä rahoituksen kokoaminen (valtionosuuksina, vero- ja maksutulojen kanavoitina) tehtäviä vastaavaksi kunnilta ja valtiolta on kuitenkin tarkoin lailla säädettävä.

Suorien vaalien tarkoituksenmukaisuutta ja tavoiteltavuutta olisi liittojen mielestä pohdittava sen jälkeen, kun on saatu kokemuspohjaista tietoa metropolialueen suorien vaalien toimivuudesta.

Maakuntien liittojen hallitusten puheenjohtajat ja maakuntajohtajat haluavat, että seuraavaa hallitusohjelmaa laadittaessa kiinnitetään huomiota koko aluehallinnon tulevaisuuteen. Nykyisten useiden eri toimijoiden toimintoja on mahdollista järjestää uudelleen siten, että monikerroksista hallintoa kevennetään ja, että kunnallisen demokratian ohjausvalta aluetasolla vahvistuu.

Parlamentaarisen valmistelun pohjalta on lähdettävä kehittämään koko maan alueella aluehallinto-organisaatiota, jolla on kansalaisten luottamus. Tulevassa hallitusohjelmassa tulee luoda valmius kansanvaltaan, alueiden omiin vahvuuksiin ja tietämykseen perustuvan aluetason hallinnon toteuttamismahdollisuuksiin edellä esitetyltä pohjalta."

Lisätietoja antavat maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@eduskunta.fi ja maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Vs. maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus käy asiasta lähetekeskustelun ja antaa varsinaisen lausuntonsa seuraavassa kokouksessa.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

MH § 141

Kainuun liiton kannanoton valmistelun taustatietona on maakuntahallituksen keskustelun lisäksi otettu huomioon samaan asiaan (aluehallinnon demokratisointi) liittyvät Pohjois-Suomen strategiaan sekä Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokouksen kannanottoihin sisältyneet kannanotot. Nämä kannanotot ovat saman suuntaisia kuin

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

Kuntaliiton lausunnolle lähettämä esitys.

Aluehallinnon uudistamista koskevan lausunnon taustaksi on tarpeen ottaa huomioon myös valtion aluehallinnon vaihtoehtoja tarkasteleva VIRSU-työryhmän käsittelyssä olevat vaihtoehdot. Kyseisen työryhmän vaihtoehtoiset esitykset tulevat olemaan yksi esitys tulevan hallitusohjelman valmistelijoille. Kainuun näkökulmasta työryhmän esitykset merkitsevät Kainuun aluehallintoon enemmän tai vähemmän kielteisiä vaikutuksia: nykyisten organisaatioiden poistamista ja näin ollen päätöksenteon etääntymistä alueelta. Vaihtoehdossa, jossa AVIt ja ELYt säilyisivät maistraattien liittyessä Aveihin ja TE-toimistojen ELYihin, ELY-keskusten määräksi tulisi 3-9. Toinen vaihtoehto on kaikkien em. organisaatioiden yhdistäminen yhdeksi valtion virastoksi, jolla olisi 3-5 yksikköä ja niillä voisi olla alueellista läsnäoloa vaativia toimintayksiköitä. Tässä mallissa Kainuussa voisi säilyä jotakin valtion aluehallintoa. Ensimmäisestä vaihtoehdosta on esillä myös versio, jossa AVlen ja ELYjen ympärille koottavat organisaatiot muodostaisivat yhden valtakunnallisen viraston, joilla voisi olla alueellista läsnäoloa varten toimintayksiköitä.

VIRSU-työryhmä on valmistellut yhdeksi vaihtoehdoksi valtion aluehallinnon ja maakuntien tehtäväjaon uudistamista. Tätä mallia VIRSU-työryhmä on kuvannut seuraavasti: **"Valtion aluehallinnolle kuuluvat alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien siirtäminen maakuntien liitoille ja valtiolle jäävien aluehallinnon tehtävien organisointi yhteen viranomaiseen.** Maakuntien liittojen määrää vähennettäisiin samalla nykyisestä. Valtion aluehallinnon viranomaisella voisi olla 3-5 toimialuetta tai sillä olisi valtakunnallinen toimivalta. Maakunnilla ja valtion aluehallintoviranomaisella tulisi olla läheinen yhteistyö toimialoillaan, koska osa substansseista jakautuisi niiden kesken toiminnan luonteen (kehittäminen, valvonta, ohjaus) mukaan. Maistraatit ja mahdollisesti TE-toimistot liitettäisiin valtion aluehallintoon."

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan maakuntien tulevaisuutta koskevaan kannanottoluonnokseen seuraavaa:

"Kannanottoluonnoksen sisältö vastaa hyvin pitkälle Kainuun maakunnan tavoitteita ja tahtotilaa. Tilanteessa, jossa valtio on jo vetäytynyt ja mm. VIRSU-työryhmän esitysten mukaan näyttää yhä enemmän vetäytyvän suurempiin maantieteellisiin yksiköihin, on alueen kunnilta ja asukkailta oikeutuksensa saava laaja-alainen ja demokraattinen maakuntahallinto tullut välttämättömäksi.

Kainuussa toteutettiin vuosina 2005 – 2012 maakuntahallintoa koskeva hallintokokeilu. Kokeilussa ei siirretty päätösvaltaa valtion alue-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

hallinnolta maakuntahallintoon, mutta muutoin kokeilussa oli paljon elementtejä, jotka demokraattisen, kolmiportaisen hallinnon toteuttamisessa ovat oleellisia. Kokeilun valtiovarainministeriön johdolla toiminut seurantaryhmä esitti myönteisten tulosten johdosta Kainuun kokeilun vakinaistamista, joka ei kuitenkaan poliittisessa päätöksenteossa edennyt. Kainuun liitto voi kokemuksiinsa vedoten kannattaa kannanotossa esitettyä aluehallinnon uudistamislinjaa, jossa kootaan sekä kunta- että valtionhallinnon aluetason tehtävistä laaja kokonaisuus ja se otetaan demokraattiseen ohjaukseen. Uusi maakuntahallinto tulisi siis kokoamaan tehtäviä sekä ylhäältä valtiolta että alhaalta kuntayhtymiltä ja maakunnallisilta liikelaitoksilta.

Kannanotossa on perustellusti tuotu esiin, että perustuslain 121 pykälän 4 momentin mukaan kuntia suurempien alueiden itsehallinnosta säädetään lailla. Tätä lakikohtaa sovellettiin Kainuun hallintokokeilussakin. Kunnallisen itsehallinnon periaatetta on syytä kunnioittaa myös maakuntien määrä ja rajoja koskevien ratkaisujen teossa.

Kainuun liitto hallintokokeilun kokemuksiin viitaten ei näe tulevan aluehallinnon yksiköiden määrän kannalta ratkaisevana tekijänä väestöpohjaa. Sen sijaan toiminnallisiin talousmaakuntiin (koostuvat useista maakuntakeskuksen ympärille muodostuvista työssäkäyntialueista) ja alueen omaan tahtotilaan perustuva aluejako on edellytys aluelähtöisyyden ja kannanotossa korostetun subsidiariteettiperiaatteen toteutumiselle. Kainuun tapauksessa ei näitä periaatteita rikkomatta voida lähteä toteuttamaan aluehallintouudistusta, jossa alueellinen toimivalta etäännyisi alueelta. Kainuun tapauksessa lähimmät mahdolliset aluehallintokeskukset sijaitsisivat yli 180 km:n päässä nykyisestä maakuntakeskuksesta Kajaanista.

Kannanotossa olisi syytä avata Suomen aluerakenteen erilaisuutta niin, että voitaisiin myös nähdä sellainen aluehallinnon uudistamisvaihtoehto, jossa hallinnolliset rakenteet eivät olisi yksi-yhteen saman kaavan mukaiset niin tiheään asutulla metropolialueella ja pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen Itä- ja Pohjois-Suomessa. Mikäli maakuntien (aluehallinnon uusien yksiköiden) pieni koko nähdään ongelmana, sen voi ratkaista myös yhteistoiminta-aluekäytännöllä. Sellainen tunnetaan jo nykyisessä aluekehityslaissa. Yhteistoiminta-alueet voi olla tarkoituksen mukaista yhteen sovittaa esim. tulevan sotealuejaon kanssa.

Kainuun maakuntahallitus haluaa lisäksi tuoda esille seuraavat näkökohdat:

- Suomalaisessa hallinnon regiimissä on vallalla kaksinapainen järjestelmä, jossa on kaksi vahvaa vallankäyttäjää: valtio käyttää valtaa alueella (ja paikallisesti) sektoreittain ja kunnat laaja-alaisemmin, eri-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

laisia toimintoja ja intressejä yhteen sovittaen. Valtionhallinnon sektoreilla toteutetut uudistamiset ovat näkyneet maakuntatasolla epärationaalisena osaoptimointina. Erityisesti ELY-keskusten toimivaltuuksiin tehdyt viimeisimmät muutokset on johtaneet päätösvallan etääntymiseen asiakkaista (yritykset ja hanketoimijat) ja muuttaneet hallintokäytännöt erittäin monimutkaisiksi. Aluetuntemuksen säilyttämiseksi ja asiakaspalvelun selkeyttämiseksi olisi pitänyt pyrkiä ns. yhden luukun periaatteella toimivaan malliin. Nyt muutokset on toteutettu hallintolähtöisesti.

- Alueellisella, alueen erityispiirteet huomioonottavalla, integroivalla kehittämisotteella ja -mallilla on mahdollista ratkaista erityisesti alueellisen ja paikallisen valtionhallinnon osaoptimoinnista syntyneet / syntyvät ristiriidat. Tätä perustelua voisi käyttää kannanoton perusteluissa varsinkin, jos nähdään tarpeelliseksi viitata käynnissä olevan VM:n VIRSU-hankkeen selvityksiin ja tuleviin esityksiin.

- Tehtävien siirtoa kunnilta aluetasolle / maakuntatasolle on harkittava sekä demokratian että rationaalisuuden näkökulmista. Sellaiset tehtävät, jossa kuntarajoista on haittaa ja suora demokratiaelementti on toissijainen, voidaan siirtää maakuntatasolle, mutta esimerkiksi koko kunnallisen elinkeinopolitiikan kokoaminen aluetasolle ei ole realistista, eikä järkevääkään – vaikka myös yhteisiä alueellisia operatiivisia kehittämisyrityksiä tarvitaan. Tältä osin kannanoton sanamuotoa olisi tarpeen tarkentaa.

Kainuun liitto esittää, että maakuntien yhteinen kannanotto saateetaan tulevan hallitusohjelman valmisteluaineistoksi kaikille puolueille ja esitystämme mahdollisesti tukeville sidosryhmille."

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

MH

Maakuntien liittojen hallitusten puheenjohtajien ja maakuntajohtajien 14.1.2015 hyväksymä kannanotto maakuntien tulevaisuudesta seuraavan hallitusohjelman valmistelutyöhön:

"MAAKUNTIEN LIITTOJEN HALLITUSTEN PUHEENJOHTAJIEN JA MAAKUNTAJOHTAJIEN KANNANOTTO MAAKUNTIEN TULEVAISUUDESTA SEURAAVAN HALLITUSOHJELMAN VALMISTELUTYÖHÖN

Kannanotossa halutaan nostaa tarkasteluun seuraavia asioita:

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

- subsidiariteettiperiaate
- aluehallinnon uudistus on kartoitettava kokonaisuutena
- perustuslain 121 §:n 4; kuntia suurempien alueiden itsehallinnosta on säädettävä lailla
- aluehallinnon uudistus on toteutettava tehtävien määrittelyn pohjalta
- uudistuksessa on oltava tavoitteena selkeä kolmiportainen hallinto, jossa aluetaso perustuu kansanvaltaan
- kansanvaltaisen aluetason tehtäviä ja toimivaltaa voidaan kartuttaa, jotta aluetasoa voidaan tehostaa ja päällekkäisyyksiä karsia
- rahoituksen on vastattava tehtäviä
- suorien vaalien mahdollisuus on selvitettävä
- kansanvaltaisen aluehallinto-organisaation kehittämisen on pohjaututtava parlamentaariseen valmisteluun

Euroopassa ei ole olemassa yhtenäistä kunta- ja aluemallia. Olenainen yhteinen tekijä on kuitenkin se, että kansalaisten kannalta tärkeät asiat päätetään vaaleilla valituissa toimielimissä tai vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden toimesta. Alueellisen demokratian puiteasiakirja (2009) painottaa **subsidiariteettiperiaatetta**, eli päätösten tekemistä niin lähellä kansalaista kuin se asian luonteen huomioiden on mahdollista.

Valtion aluehallintoa uudistettiin vuoden 2010 alusta. Samassa yhteydessä linjattiin, että maakuntien roolia vahvistettaisiin. Vaalikaudella 2011-2015 laadittiin selonteko valtion aluehallintouudistuksen täytäntöönpanosta. Kyseisessä selonteossa ei kiinnitetty juurikaan huomiota maakuntien asemaan. Vuoden 2014 aikana käynnistettiin hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan perustuva VIRSU -hanke. Hankkeessa selvitetään alue- ja keskushallinnon virastojen sekä valtion ja kuntien välistä työnjakoa sekä aluehallinnon tehtäviä eri näkökulmista.

Aluehallinnon uudistusvaihtoehtoja kartoitettaessa aluehallintoa tulee tarkastella **kokonaisuutena**, jossa ovat mukana valtion aluehallinnon lisäksi maakunnat sekä kuntasektorin ylikunnalliset tehtävät kauttaaltaan ja niiden suhde valtion keskushallintoon. Näin voitaisiin nähdä koko alueellisen hallinnon kehittämisen mahdollisuudet, jotta vähenevillä resursseilla olisi mahdollista toteuttaa kansalaisten yhdenvertaisuuden takaava ja alueellista kasvua sekä hyvinvointia vahvistava hallintomalli.

Vaalikauden 2011-2015 aikana tavoiteltu kuntarakennemuutos perustui vahvoihin peruskuntiin. Uudistus ei ole edennyt tarkoitetulla tavalla. Maakuntien liittojen mielestä Suomi tarvitsee elinvoimaisiin kuntayksiköihin perustuvan kunnallisen itsehallinnon lisäksi myös selkeän maakunnista muodostuvan **kansanvaltaisen aluehallinnon**. Alueiden tuntemus omista vahvuuksistaan antaa parhaan pe-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

rustan alueiden kehittämiseksi.

Maakuntien liittojen näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että ylikunnallisesta aluekehityksestä, aluesuunnittelusta, Suomen eri alueiden edunvalvonnasta ja kansainvälisistä suhteista vastaa nykyistä laajemmin kansanvaltaan pohjautuva elin. **Perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaisesti kuntia suurempien alueiden itsehallinnosta säädetään lailla.** Uudella aluehallinnolla tulee olla riittävä väestö- ja taloudellinen perusta vastata lisääntyvän toimivallan mukaisista tehtävistä. Hallinnon rajoihin tulee kaiken kaikkiaan kiinnittää huomiota, jotta maa ei olisi pilkottu erilaisiin alueisiin eri hallinto-sektoreiden mukaan. Kansalaisten näkökulmasta yhteneväiset hallinnonrajat auttavat hahmottamaan yhteisiä toimintoja ja tuovat niille uskottavuutta.

Uudistuksen tulee perustua alueiden tahtoon ja luontaiseen yhteistyöhön. Aluehallintoa kokonaisuutena uudistettaessa on järkevää tehdä tarkastelu tehtävien määrittelyn pohjalta, jolloin on mahdollista arvioida uudistuvien maakuntien toiminnallisesti perusteltua lukumäärää. Joka tapauksessa on säilytettävä tarpeellinen ja kattava toimipisteverkosto.

Tehtävistä esimerkiksi ylikunnallisten maankäytön, asumisen, liikenteen, palveluiden ja elinvoimapolitiikan suunnittelu ja toteutus edellyttävät laajempaa pohjaa kuin kunta. Tämän vuoksi on pyrittävä selkeään **kolmiportaiseen hallintoon**; valtio, alueet ja kunnat, joiden kesken toimivalta, vastuu ja resurssit on selkeästi määritelty. **Tarkastelun tulee lähteä tehtävämäärittelystä käsin. Maakunnat ovat valmiita tehtäviensä ja toimivaltansa kartuttamiseen.** Alueellista hallintoa voidaan merkittävästi selkeyttää karsimalla tehtäviä, poistamalla päällekkäisyyksiä ja etsimällä kullekin tehtävälle järkevin mahdollinen järjestäjä.

Kunnalliseen demokratiaan perustuvan alueellisen hallinnon roolia ja toimivaltaa on vahvistettava erityisesti sellaisissa tehtäväkokonaisuuksissa, jotka

1. liittyvät alueen kehittämiseen ja joilla luodaan ja toimeenpannaan kunkin alueen omia kehittämisstrategioita;
2. kytkeytyvät luontevasti maakuntien liitoilla jo nyt oleviin tehtäviin. Maakuntien liittojen asema aluekehitysviranomaisina on vahvistettu viimeksi 17.1.2014 voimaan tullessa Aluekehityslaisissa. (Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 7/2014.)

Maakuntien liitot esittävät, että nykyisten tehtävien lisäksi, luontevimmin seuraavia tehtäviä sekä niihin liittyviä talous- ja henkilöstöresursseja voidaan siirtää uuden kansanvaltaisen aluehal-

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

linto-organisaation vastuulle:

- a) rakennerahastojen välittäjäviranomaistehtävät kokonaisuudessaan
- b) alueellinen elinkeinojen kehittäminen ja elinvoimapolitiikka
- c) äkillisten rakennemuutosten toimenpiteisiin liittyvä alueellinen yhteensovittaminen
- d) kokonaisvastuu alueen kansainvälisen kilpailukyvyn edistämiseksi
- e) kirjasto-, liikunta-, nuorisotehtävät ja vapaan sivistystyön alueellinen koordinointi
- f) alueellinen ylikunnallinen asunto- ja kaavoituspolitiikka
- g) joukkoliikennesuunnittelu
- h) maakuntakaavojen vahvistamismenettelystä luopuminen

Edellä esitetyillä tehtävillä varustetulla kansanvaltaan pohjautuvalla aluehallinto-organisaatiolla ei maakuntien liittojen mielestä välttämättä tarvitse olla erillistä verotusoikeutta. **Rahoituksen kokoaminen** (valtionosuuksina, vero- ja maksutulojen kanavoitina) tehtäviä vastaavaksi kunnilta ja valtiolta on kuitenkin tarkoin lailla säädettävä.

Suorien vaalien tarkoituksenmukaisuutta ja tarvetta on liittojen mielestä pohdittava erikseen parlamentaarisessa valmistelussa. Yksittäisille maakunnille voidaan harkita kokeilumahdollisuutta suorien vaalien pohjalta muodostuvan aluehallinnon järjestämiseen.

Maakuntien liittojen hallitusten puheenjohtajat ja maakuntajohtajat haluavat, että seuraavaa hallitusohjelmaa laadittaessa kiinnitetään huomiota **koko aluehallinnon tulevaisuuteen**. Nykyisten useiden eri toimijoiden tehtäviä on mahdollista järjestää uudelleen siten, että monikerroksista hallintoa kevennetään ja, että kunnallisen demokratian ohjausvalta aluetasolla vahvistuu.

Parlamentaarisen valmistelun pohjalta on lähdettävä kehittämään koko maan alueella aluehallinto-organisaatiota, jolla on kansalaisten luottamus. Tulevassa hallitusohjelmassa tulee luoda valmius kansanvaltaan, alueiden omiin vahvuuksiin ja tietämykseen perustuvan aluetason hallinnon toteuttamismahdollisuuksiin edellä esitetyltä pohjalta.

Tämä kannanotto on käsitelty ja hyväksytty maakuntajohtajien kokouksessa 10.12.2014 ja maakuntien hallitusten puheenjohtajien kokouksessa Helsingissä 14.1.2015."

Lisätietoja antavat maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@eduskunta.fi ja maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai

Maakuntahallitus	§ 129	27.10.2014
Maakuntahallitus	§ 141	17.11.2014
Maakuntahallitus	§ 14	26.01.2015

etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Itä-Suomen hallitustavoitteet 2015

MH § 15

Itä-Suomen hallitusohjelmatavoitteiden valmistelu aloitettiin Itä-Suomen yhteistoimintaelimissä, Itä-Suomen neuvottelukunnassa ja Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen työvaliokunnassa 1.4.2014. Lisäksi edellä mainitut toimielimet kokoontuivat käsittelemään hallitusohjelmatavoitteita kokouksissaan 21.10.2014 ja 10.12.2014.

Kokousten välillä tavoitteita valmisteltiin Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan ja Kainuun maakuntaliittojen kesken virkamiesvalmisteluna kokouksissa tehtyjen linjausten pohjalta. Valmistelua johti Etelä-Savo Itä-Suomen puheenjohtajamaakuntana.

Itä-Suomen hallitusohjelmatavoitteita määritetään liitteenä olevassa asiakirjassa, jonka teemoina ovat:

- 1) Liikenne
- 2) Elinvoimaiset alueet
- 3) Biotalous ja metsä kilpailukykytekijöinä
- 4) Koulutus ja osaaminen
- 5) Kansainvälisyys
- 6) Venäjä
- 7) Matkailu keskeinen vientituote

Alueen maakuntahallitusten on tarkoitus hyväksyä asiakirja maakuntahallituksissa alkuvuoden 2015 aikana.

Pohjois-Karjalassa puheenjohtajisto kokoontui 19.1. ja he haluavat vielä palata Parikkalan rajanylityspaikka-asiaan. Puheenjohtajisto edellyttää, että Venäjä -teeman kohdalle (liitteen sivu 4) ensimmäiseen pallukkaan tulee ”ensisijaisesti” sana.

Itä-Suomen hallitustavoitteet 2015:

Liite nro: 1

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus hyväksyy Itä-Suomen hallitusohjelmatavoitteita käsittelevän liitteen mukaisen asiakirjan ja antaa maakuntaliiton virastolle valtuuden vähämerkityksisten muutosten tekemiseen tarvittaessa.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen todeten, että lopulliseen versioon on pyrittävä lisäämään viittaukset raakapuuterminalien rakentamistarpeesta ja liikennehankkeena Kontiomäki-lisalmi-Ylivieska -rataosuus.

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus

MH § 16

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsausten tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen kokonaiskuvaa, nostaa esiin ajankohtaisia ja ennakoitavissa olevia edunajamistehtäviä sekä käydä keskustelua näihin ja tulevissa maakuntahallituksen kokouksissa käsiteltävistä asioista. Katsaus on osa Kainuun aluekehittämisen ennakoivaa toimintamallia.

Maakuntahallituksen tammikuun 2015 kokouksen ajankohtaistalouksessa tarkastellaan seuraavia Kainuun liiton tehtäviin ja Kainuun aluekehitykseen liittyviä asioita.

1) ÄRM-toiminta ja Talvivaaran tilanne

Maakuntajohtaja Pentti Malinen esittelee valtioneuvoston päätöksen Kainuun ärm-hakemukseen (18.12.2014) sekä asiaan liittyvää jatkovalmistelua. TEM on linjannut ärm-toiminnan luonnetta aikaisempaa ennakoivammaksi ja tämä linjaus otetaan myös Talvivaaraan taloukseen liittyen jatkossa huomioon. Tällöin ärm-varautuminen laajenee jatkuvaksi ja koko aluetalouden tilannetta koskeväksi ennakkoinniksi.

Talvivaaran kaivostoiminnan jatkumisen mahdolliset vaihtoehdot ja niiden aluetaloudelliset vaikutukset ovat päivitettävänä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa. Päivitys valmistuu helmikuun alussa, kun tiedossa on Talvivaaran emoyhtiön tilanne tammikuun lopussa.

Ärm-tilanteen lisäksi Talvivaaran konkurssipesän hakema lupa kaivosalueen puhdistettujen jätevesien laskemiseksi purkuputkella Nuasjärven kautta on ollut kommentoitavana. Kainuun liiton hallitus käynee asiasta lähetekeskustelun: ottaako maakuntahallitus kantaa purkuputkiasiaan tai yleisemmin Talvivaaran tilanteeseen.

2) Maakuntien yhteinen tavoite tulevaan hallitusohjelmaan: kolmiportainen, demokraattinen aluehallintouudistus

Maakuntajohtaja ja hallituksen puheenjohtaja esittelevät maakuntahallitusten puheenjohtajien ja maakuntajohtajien yhteistä kannanottoa (14.1.2015). Maakuntahallitus voi käydä lähetekeskustelua siitä, miten po. kannanottoa ajetaan Kainuun näkökulmasta. Keskustelu aluehallinnon yksiköiden / maakuntien lukumäärästä on tullut esille kannanottoa valmisteltaessa.

3) Pohjoisen sote-alueen valmistelu

Maakuntajohtaja ja hallituksen puheenjohtaja esittelevät Pohjois-Suomen neuvottelukunnan ja Kainuun liiton roolia tulevassa so-

te-aluevalmistelussa. Keskustelussa voidaan ottaa tarkemmin esille 5. helmikuuta pidettävän kuntakokouksen asioita sekä uusimmat viestit sote-lain valmistelun etenemisestä eduskunnassa.

4) Edunajamisen hankeluettelon valmistelu

Maakuntajohtaja esittelee Kainuun liiton toimenpiteitä edunajamisen vahvistamiseksi ja terävöittämiseksi vuonna 2015. Lähetekeskustelua voidaan käydä valmisteilla olevasta edunajamisen hankeluettelosta ja sen kärkihankkeista, siihen sisältyvästä liikennepoliittisesta osiosta sekä tulevan hallitusohjelman ja vaalikeskustelujen Kainuun kannalta tärkeistä teemoista.

5) Muut mahdolliset ajankohtaiset asiat

Maakuntahallituksen mahdollisesti esiin nostamat edunajamis- tai muut kysymykset voidaan ottaa myös keskusteltavaksi.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Käydään esityksen pohjalta tarvittava keskustelu, merkitään tiedoksi saatu informaatio ja tarvittaessa kirjataan maakuntahallituksen evästyksiset asioiden valmistelua varten.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisu- vaatimus- viranomai- nen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä sen, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä Kainuun kunnan jäsenet. Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään: §:t 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään: Kainuun maakuntahallitus Kainuun liitto, Kauppakatu 1, 87100 Kajaani Oikaisuvaatimuksen voi lähettää myös sähköpostilla: kirjaamo@kainuu.fi Kainuun maakunta -kuntayhtymä ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvallisuudesta. Näihin päätöksiin ei voi hakea muutosta valittamalla (Kuntalaki 89 § 1 mom.)
Oikaisu- vaatimusaika	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätös katsotaan saaduksi tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi maakunnan ilmoitustaululle ja asianosaisten osalta päätös katsotaan tietoon saatetuksi 7 vrk:n kuluessa päätöksen lähettämisestä.
Oikaisu- vaatimuksen sisältö ja sen toimittami- nen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi: – oikaisun vaatijan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa – päätös, johon haetaan oikaisua – miltä osin päätökseen vaaditaan oikaisua ja oikaisu, joka siihen vaaditaan tehtäväksi – oikaisuvaatimuksen perusteet. Oikaisuvaatimus on oikaisun vaatijan tai muun oikaisuvaatimuksen laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä (sähköistä allekirjoitusta ei vaadita).

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. §:t 1-4, 14, 16 Seuraavista päätöksistä ei saa hakea muutosta valittamalla, oikaisuvaatimuksella tai hallintoriita-asiana, jos asia koskee virka- ja työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KvesL 26 §). §:t
--------------------------------	---

Liitetään pöytäkirjaan

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella hallintovalituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saavat päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosaiset sekä Kainuun kuntien jäsenet. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksiannosta. Tiedoksiannosto katsotaan saapuneeksi perille 7 vuorokauden kuluessa sen lähettämisestä. § 7
	Valitusviranomainen: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, PL 189, 90101 OULU
Valituskirja	Valituskirjassa on ilmoitettava - valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite - päätös, johon haetaan muutosta - miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtä väksi - muutosvaatimuksen perusteet Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite. Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.
Lisätietoja	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Liitetään pöytäkirjaan

MUUTOKSENHAKUOSOITUS HANKINTAPÄÄTÖKSESTÄ

Oikaisuvaatimusohje

§:t _____

Oikaisuvaatimusoikeus	Yllämainittuihin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös kohdistuu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä Kainuun kuntien jäsenet. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä tarkoituksenmukaisuus- että laillisuusperusteella.
Oikaisuvaatimusviranomaisen	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite: Kainuun maakuntahallitus Kainuun liitto, Kauppakatu 1, 87100 Kajaani Sähköposti: kainuunliitto@kainuu.fi
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi: - oikaisun vaatijan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa - päätös, johon haetaan oikaisua - miltä osin päätökseen vaaditaan oikaisua ja oikaisu, joka siihen vaaditaan tehtäväksi - oikaisuvaatimuksen perusteet. Oikaisuvaatimus on oikaisun vaatijan tai muun oikaisuvaatimuksen laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaisella ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä (sähköistä allekirjoitusta ei vaadita).
Lisätietoja	Ohjeet hakemusosoituksesta markkinaoikeudelle lähetetään asianosaiselle pöytäkirjanotteen mukana.
Muutoksenhakukielto	Koska ylläoleviin päätöksiin voidaan tehdä Kuntalain 89 §:n 1 mom:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, päätöksiin ei sa hakea muutosta valittamalla.